

بسمه تعالی

مجموعه سوال و جواب مطالعات اجتماعی

پایه هشتم دوره اول متوسطه

(درس ۱۳ تا ۲۴)

قابل استفاده برای دبیران و دانش آموزان

تهیه کننده: علی فروتن

دبیر مطالعات اجتماعی ناحیه یک اردبیل

نیمسال دوم سال تحصیلی

۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

مطالعات اجتماعی | دبیر

www.Alifrotan.blogfa.com

(۱) کدام سلسله های ترک تبار از اواخر قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم هجری، در ایران حکومت کردند؟

غزنویان ، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

(۲) غزنویان چرا به این نام مشهور شدند؟

غزنویان دودمانی ترک تبار بودند که چون حکومت خود را از شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند به این نام مشهور شدند.

(۳) سلطان محمود غزنوی چندین بار به لشکرکشی کرد و به همین سبب در تاریخ شهرت یافت. هندوستان

(۴) پس از سلطان محمود، پسرش حکومت را به دست گرفت. سلطان مسعود حکومت

(۵) حکومت غزنویان توسط کدام سلسله سرنگون شد؟ سلجوقیان

(۶) چرا حکومت غزنویان محبوبیت و مقبولیتی که صفاریان و سامانیان و آل بویه در بین توده ی مردم داشتند، بی بهره بودند؟ چون قدرت و حکومت غزنویان بر نیروی نظامی استوار بود.

(۷) موسس سلسله سلجوقیان کیست؟ طغرل

(۸) اقدامات طغرل را نام ببرید. ۱- طغرل پس از شکست سلطان مسعود غزنوی، در نیشابور بر تخت نشست.

۲- او پس از تسخیر مناطق مختلف ایران به بغداد رفت و حکومت شیعه مذهب آل بویه را برانداخت.

۳- سپس خطری را که از جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلافت عباسی بود ، از میان برداشت.

(۹) کدام یک از موارد زیر از اقدامات طغرل سلجوقی نمی باشد ؟

الف) شکست سلطان مسعود غزنوی ☐ ب) بر انداختن حکومت آل بویه ☐

ج) شکست دادن رومیان در نبرد ملازگرد ☐ د) از میان برداشتن خلافت فاطمی مصر ☐

(۱۰) خلیفه ی عباسی به طغرل چه لقبی داده بود؟ سلطان رکن الدین (۱۱) جانشین طغرل چه کسی بود؟ آل ب ارسلان

(۱۲) اقدامات آل ب ارسلان را نام ببرید. ۱- وی توانست با راهنمایی خواجه نظام الملک وزیر ، رقیبان داخلی را سرکوب کند

و بر قدرت حکومت سلجوقی بیفزاید. ۲- آل ب ارسلان همچنین به ارمنستان و گرجستان لشکرکشی کرد.

۳- او در نبرد ملازگرد رومیان را شکست داد و بخش های وسیعی از آسیای صغیر به تصرف سپاهیان سلجوقی درآمد.

(۱۳) سلجوقیان در چه جنگی رومیان را شکست دادند؟ در جنگ ملازگرد

(۱۴) اقدامات ملکشاه را نام ببرید؟ وی مناطقی از ماوراءالنهر و شام را فتح کرد و حکومت سلجوقیان در دوره او به اوج قدرت

رسید. به طوری که در آن دوره، محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می کرد و از ماوراءالنهر در شرق تا دریای

مدیترانه در غرب گسترش یافته بود. در آن زمان اصفهان که پایتخت سلجوقیان بود به شهری بزرگ و آباد تبدیل شد.

(۱۵) حکومت سلجوقیان در دوره ی به اوج قدرت رسید.

الف) طغرل ☐ ب) آل ب ارسلان ☐ ج) ملکشاه ☐ د) سلطان مسعود ☐

(۱۶) حکومت سلجوقیان توسط چه کسانی از بین رفتند؟ توسط خوارزمشاهیان

(۱۷) چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟ ۱- زیرا از یکسو ، خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به

رسمیت نمی شناخت. ۲- از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.

(۱۸) حکومت خوارزمشاهیان توسط چه کسی سرنگون شد؟ توسط چنگیز خان مغول

- (۱) چرا در بین سه سلسله ی ترک تبار، سلجوقیان اهمیت بیشتری در تاریخ ایران داشتند؟ سلجوقیان هم به سبب تأثیری که در تحولات ایران و سایر سرزمین های اسلامی و هم به سبب وسعت قلمروشان ، اهمیت بیشتری داشتند.
- (۲) سلجوقیان تشکیلات اداری و حکومتی خود را بر چه اساسی پایه گذاری کردند؟ از سامانیان و غزنویان
- (۳) در رأس حکومت سلجوقی، قرار داشت. سلطان
- (۴) دردوره سلجوقیان ، خلیفه ی عباسی بیشتر ریاست معنوی و دینی داشت و قدرت سیاسی و نظامی در اختیار سلاطین بود. درست ☐ نادرست ☐
- (۵) از مهمترین مقام هایی که در عهد سلجوقیان وجود داشت ، مقام بود. وزارت
- (۶) وزیر سلطان طغرل که نقشی مؤثر در موفقیت های این سلطان داشت، چه کسی بود؟ عَمیدالملک کُندری
- (۷) وزیر آلب ارسلان و ملکشاه نام داشت؟ خواجه نظام الملک طوسی
- (۸) وزیران چه نقشی در اداره ی حکومت سلجوقی داشتند؟
- در نتیجه تدبیر و مدیریت آنها ، اوضاع اقتصادی و فرهنگی بهتر شد و کشاورزی ، بازرگانی، صنعت ، هنر و معماری رشد زیادی کرد. یکی از وظایف مهم وزیران، تنظیم رابطه سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان بود.
- (۹) مدارس نظامیه را چه کسی تاسیس کرد؟ مهمترین آنها در کدام شهرها بودند ؟ خواجه نظام الملک مدارس در شهر های مختلف بنیان گذاشت که همگی آنها نظامیه خوانده می شدند و مهمترین آنها نیشابور، اصفهان و بغداد بودند.
- (۱۰) چندتن از عالمان مشهور ایرانی که در مدارس نظامیه درس خوانده اند کدامند؟ امام محمد غزالی و سعدی
- (۱۱) در آستانه هجوم مغول ها ، بزرگ ترین مرکز علمی ، ادبی و مذهبی ایران بود.
- الف) ری ☐ ب) اصفهان ☐ ج) خراسان ☐ د) نیشابور ☐
- (۱۲) چه عاملی باعث کسترش زبان فارسی در هندوستان و آسیای صغیر شد؟ لشکرکشی محمود غزنوی به هندوستان موجب رواج زبان فارسی در آن دیار شد. سلجوقیان نیز با توسعه قلمرو خود به سمت غرب ، زبان فارسی را در آسیای صغیر رواج دادند.
- در ابتدای دوره نامه ها و فرمان های حکومتی و دفترهای دیوانی از عربی به فارسی تغییر کرد. سلجوقیان
- (۱۳) پایتخت سلجوقیان را نام ببرید؟ ری ، نیشابور و اصفهان
- (۱۴) معماری در دوره سلجوقیان چه ویژگی هایی داشت؟ ۱- معماران ایرانی در دوره سلجوقیان، بناهای زیبایی در ایران ساختند و معماری به اوج شکوفایی خود رسید. ۲- در ساختن مساجد ایرانی، ابتکار خاصی به کار رفت و حیاط و چهار ایوان اطراف آن معمول گردید. ۳- در ساختن انواع گنبد ها، برج ها و مناره ها، کاروان سراها و مدارس نیز الگوهای جدیدی در معماری به کار گرفته شد. ۴- در قرن های پنجم تا هفتم هجری، «آجرکاری» و «کاشی کاری» در بناها به اوج زیبایی و شکوفایی رسید.
- (۱۵) معماران ایرانی در کدام دوره ، بناهای زیبایی در ایران ساختند و معماری به اوج شکوفایی خود رسید؟ سلجوقیان
- (۱۶) از ابتکارات مهم معماران ایرانی برای تزیین بناها بود. کاشی کاری
- (۱۷) جلوه های مهم هنر در دوره سلجوقی چه بود؟ ساختن ظروف سفالین لعاب دار و بدون لعاب و ظروف زرین فام یا طلایی که با نقش و نگارهای مختلف تزیین شده ، از جلوه های مهم هنر دوره سلجوقی بود. در این دوره فلزکاری نیز رونق داشت. همچنین خوشنویسی، تذهیب و ساختن جلد کتاب از چرم و نقش انداختن بر روی آن نیز گسترش یافته بود.

(۱) عوامل و دلایل حمله مغولان به ایران و شکست ایرانیان چه بود؟

علت مربوط به مبدأ (مغول ها): افزایش جمعیت - کمبود مراتع - بدست آوردن سرزمین های آباد و تصاحب ثروت آنها - ایجاد انگیزه بعد از فتح چین - مهارت کامل چنگیزخان (فرمانده مغولان) در فنون رزمی و جنگی

علت مربوط به مقصد (ایران): ضعیف بودن حکومت خوارزمشاهیان - فرار سلطان محمد خوارزمشاهیان ، روحیه سپاهیان و مردم را ضعیف کرد. - اختلافات و درگیری های داخلی برخی از سرداران و حاکمان محلی - خلیفه عباسی نه تنها جلال الدین را یاری نکردند ، بلکه با وی وارد جنگ شدند.

(۲) قوانین چنگیز چه نام داشت؟ یاسا

(۳) مغولان در زمان کدام حکومت و کدام پادشاه به ایران هجوم آوردند. خوارزمشاهیان - سلطان محمد خوارزمشاه

(۴) بهانه چنگیز در حمله به ایران چه بود؟ در زمان سلطان محمد خوارزمشاه یک کاروان تجاری مغول به ایران آمده بودند ، به دستور حاکم شهر به جرم جاسوسی کشته شدند. چنگیزخان این موضوع را بهانه قرار داد و به ایران هجوم آورد.

(۵) پسر و جانشین سلطان محمد خوارزمشاه چه نام داشت؟ سلطان جلال الدین

(۶) یورش های مغولان به ایران چه آثار و نتایجی به دنبال داشت؟ ۱- هجوم هولناک چنگیز، یکی از فجایع تاریخ ایران بود. ۲- بسیاری از ایرانیان جان باختند و تعداد زیادی به اسارت درآمدند یا آواره شدند. ۳- ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت. و مردم دچار سرخوردگی شدند. ۴- شهرها و آبادی های زیادی را ویران شد و آسیب فراوانی به مزارع کشاورزی و قنات ها وارد آمد. ۵- همچنین مساجد ، مدارس و کتابخانه ها را خراب و کتاب ها را سوزانده شدند.

(۷) اقدامات مهم هلاکوخان را بپرسید. ۱- هلاکوخان نوه چنگیز، مأمور شد فتوحات مغول را در ایران و دیگر بخش های جهان اسلام، کامل کند. ۲- او، نخست اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه های آنان را ویران کرد؛ ۳- سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه ، خلافت عباسی را برانداخت. ۴- هلاکوخان پس از نابودی خلافت عباسی، حکومت ایلخانان را تأسیس کرد.

(۸) چه کسی با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه ، خلافت عباسی را برانداخت؟ هلاکوخان**(۹) هلاکوخان پس از نابودی خلافت عباسی، حکومت را تأسیس کرد. ایلخانان****(۱۰) آخرین ایلخان مغول نام داشت؟ ابوسعید****(۱۱) همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان در ایران کدام قیام ها صورت گرفت؟ قیام سربداران**

(۱۲) حکومت سربداران توسط چه کسانی و چگونه تأسیس شد؟ قیام سربداران از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد. مردم سبزوار به رهبری شیخ خلیفه و شیخ حسن جوری ، آماده مقابله با ظلم شده بودند. آنان با شعار « سر به دار می دهیم ، تن به ذلت نمی دهیم» سپاه حاکم مغول را شکست دادند. و پس از تصرف شهر سبزوار، حکومت خود را تأسیس کردند.

(۱۳) حکومت سربداران چگونه از بین رفت؟ این حکومت محلی پس از یورش تیمور به ایران از بین رفت.

(۱۴) تیمور گورکانی چه کسی بود؟ تیمور گورکانی یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت. او در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیزخان مغول نداشت.

(۱۵) پس از تیمور چه کسی به حکومت رسید؟ شاهرخ**(۱۶) حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت در ایران از میان رفت. صفویان**

(۱) اجداد و نیاکان ما چگونه ویرانی های ناشی از هجوم چنگیز و تیمور را آباد کردند؟

آنها می کوشیدند که خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول را مهار کنند و مانع خونریزی بیشتر شوند. بزرگان ایرانی همچنین تلاش می کردند که مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی آشنا کنند و راه و رسم کشورداری را به آنان بیاموزند.

(۲) یکی از برجسته ترین عالمان دینی ایرانی که به عنوان مشاور هلاکو خان منصوب شد چه نام داشت؟

خواجه نصیرالدین توسی

(۳) کدام مورد جزء اقدامات خواجه نصیرالدین توسی است؟

الف) تاسیس مدارس نظامیه ☐ ب) ساختن رصدخانه مراغه ☐ ج) بنای ربع رشیدی ☐ د) ساختن گنبد سلطانیه ☐

(۴) چه کسی به عنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت؟ خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی

(۵) بنای ربع رشیدی در تبریز توسط چه کسی ساخته شد؟ خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی

(۶) غازان خان چه اقداماتی برای آبادی کشور انجام داد؟ ۱- غازان خان به تشویق و راهنمایی وزیر خود، خواجه

رشیدالدین فضل الله همدانی، اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد. ۲- همچنین برای عمران و آبادانی تبریز بسیار

کوشید در زمان وی شنب (گنبد) غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان، مسجد، کاخ، مدرسه، کتابخانه و ... بر پا

شد. ۳- هم زمان در بسیاری از شهرها مسجدی بزرگ و در کنار آن گرمابه ای برای تأمین هزینه نگاه داری مسجد ساختند.

(۷) وزیر غازان خان چه نام داشت؟ خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی

(۸) خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی چندین کتاب در رشته های مختلف علمی نوشت که معروف ترین آنها

..... است. جامع التواریخ رشیدی

(۹) جانشین غازان خان چه کسی بود؟ سلطان محمد خدابنده (اولجایتو)

(۱۰) کدام ایلخان مغول پایتختش را از تبریز به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی آنجا شد؟

سلطان محمد خدابنده (اولجایتو)

(۱۱) یکی از شاهکارهای معماری در جهان که به دستور الجایتو در سلطانیه ساخته شد، چه نام داشت؟ گنبد سلطانیه

(۱۲) بناهای ساخته شده در دوران ابوسعید آخرین ایلخان مغول از چه نظر کم نظیر است؟

این بناها از نظر عظمت و بلندی گنبدها و ایوان ها کم نظیر هستند.

(۱۳) جانشینان تیمور چه خدماتی به فرهنگ، هنر و ادب ایران کردند؟

۱- در زمان شاهرخ پسر تیمور هرات به پایتختی تیموریان انتخاب و به یکی از بزرگترین و باشکوه ترین شهرهای ایران تبدیل شد.

۲- مدارس و کتابخانه های متعددی در هرات ساخته شد و جویندگان علم و دانش را از گوشه و کنار ایران به خود جذب کرد.

۳- گوهرشاد، همسر شاهرخ بناهای در هرات و مشهد ساخت. که مسجد گوهرشاد در جوار حرم حضرت امام رضا یکی از آنهاست.

۴- در دوره تیموریان، هنر نگارگری (نقاشی) و خوشنویسی شکوفا شد. شاهنامه بایسنقری یکی از نفیس ترین نسخه های کهن

شاهنامه است که به سفارش بایسنقر میرزا، شاهزاده تیموری نگارگری و تذهیب شد.

(۱) قاره ی آسیا از سه طرف به کدام اقیانوس ها محدود می شود؟ اقیانوس منجمد شمالی ، اقیانوس هند و اقیانوس آرام
(۲) قاره ی آسیا از چه طریقی از آمریکای شمالی و از قاره ی افریقا جدا می شود ؟ از طریق تنگه برینگ از آمریکای شمالی و از طریق کانال سوئز از قاره افریقا جدا می شود.

(۳) قاره ی آسیا از طریق از قاره ی افریقا جدا می شود؟

الف) کوه های اورال ☐ ب) تنگه برینگ ☐ ج) کانال سوئز ☐ د) تنگه جبل الطارق ☐

(۴) اوراسیا به کجا گفته می شود؟ در بین قاره های جهان ، تنها دو قاره آسیا و اروپا به هم چسبیده اند به همین دلیل، بعضی از جغرافیدانان این دو قاره را یک قاره دانسته و آن را «اوراسیا» نامیده اند.

(۵) کدام پدیده ی طبیعی را مرز بین دو قاره آسیا و اروپا در نظر گرفته اند؟ رشته کوه اورال

(۶) نام قاره های جهان را به ترتیب وسعت نام ببرید؟

۱- آسیا ۲- آفریقا ۳- آمریکای شمالی ۳- آمریکای جنوبی ۴- قطب جنوب ۵- اروپا ۶- استرالیا و اقیانوسیه

(۷) وسیع ترین قاره ی جهان چه نام دارد؟ قاره آسیا

(۸) مهم ترین اشکال ناهمواری ها در قاره ی آسیا کدامند؟

۱- فلات های بلند و کوه های مرتفع ۲- سرزمین های پست ۳- مجمع الجزایر آتشفشانی

(۹) فلات های بلند آسیا را به ترتیب از غرب به شرق نام ببرید؟ آناتولی، ایران، تبت و مغولستان

(۱۰) چند رشته کوه بلند آسیا را نام ببرید؟ البرز - زاگرس - هندوکش - هیمالیا

(۱۱) بلندترین قله ی جهان چه نام دارد و در کجا قرار گرفته و چند متر ارتفاع دارد؟

قله اورست (۸۸۴۸ متر) در رشته کوه هیمالیا ، بلندترین قله جهان است و به آن بام دنیا لقب داده اند.

(۱۲) جلگه ی سیبری ، جلگه گنگ ، جلگه سند و جلگه چین از آبرفت کدام رودها پدید آمده است؟

جلگه سیبری (از آبرفت رودینی سئی و رود آب) - جلگه گنگ (از آبرفت رود گنگ) جلگه سند (رود سند) - جلگه چین (از آبرفت رود یانگ تسه کیانگ) به وجود آمده اند.

(۱۳) رودهای گنگ و سند از کدام رشته کوه سرچشمه گرفته و بخش وسیعی از کدام کشور ها را در بر گرفته اند؟

این رودها از رشته کوه های هیمالیا سرچشمه گرفته اند. و بخش وسیعی از کشور بنگلادش و پاکستان را دربر می گیرند.

(۱۴) دلتا چگونه به وجود می آید؟ گاهی رودها، آبرفت ها را در مصب خود انباشته می کنند و از انباشته شدن آبرفت ها در مصب رودها ، سرزمین های مثلث شکلی به وجود می آید که به آنها دلتا (Δ) می گویند.

(۱۵) زندگی در کنار دلتاها چه مزایا و معایبی دارد؟ دلتاها زمین های مناسبی برای کشاورزی بوده و جمعیت انبوهی را در خود جای داده اند. ساکنان این دلتاها همواره در معرض خطراتی چون طوفان های دریایی، طغیان رود و سیلاب هستند.

(۱۶) دلتای بنگال از آبرفت کدام رود پدید آمده است؟ این دلتا قسمت اعظم خاک کدام کشور را تشکیل می

دهد؟ رود گنگ - کشور بنگلادش

(۱۷) سه مجمع الجزایر آتشفشانی در مشرق و جنوب شرقی آسیا را نام ببرید. مجمع الجزایر ژاپن ، فیلیپین و اندونزی

۱۸) کشورهایی که در مجمع الجزایر آتشفشانی آسیا واقع شده اند ، همواره در معرض کدام بلایای طبیعی قرار دارند؟ در معرض بلایای طبیعی چون زمین لرزه ، سونامی و فعال شدن کوه های آتشفشانی هستند.

۱۹) دما در مناطق مختلف قاره آسیا چگونه است؟

- ۱- در سرزمین های مجاور قطب شمال در سیبری ، هوا در تمام روزهای سال سرد و دارای یخبندان های طولانی است.
- ۲- بخش های داخلی و مرکزی آسیا ، آب و هوای قاره ای یا برّی دارند. در این نوع آب و هوا ، زمستان ها بسیار سرد و تابستان ها بسیار گرم و خشک است.
- ۳- سرزمین های مجاور دریاها از دریای سرخ تا جزیره تایوان در شرق چین، آب و هوای گرم دارند.

۲۰) به طور کلی از نظر بارش، آسیا را می توان به چند بخش تقسیم نمود؟

الف) آسیای مرطوب (سبز) - ب) آسیای خشک

۲۱) آسیای مرطوب (سبز) شامل کدام نواحی است؟ سرزمین های مشرق ، جنوب و جنوب شرقی آسیا که در معرض بادهای موسمی (مونسون) قرار دارند آسیای سبز را تشکیل می دهند.

۲۲) بادهای موسمی در چه فصل هایی و از سمتی می وزند؟ این بادهای که در اواخر بهار و فصل تابستان از اقیانوس ها به سمت خشکی می وزند ، موجب ریزش باران فراوان در این ناحیه می شوند.

۲۳) آسیای خشک شامل کدام نواحی است؟ سرزمین های غربی و جنوب غربی آسیا شامل عربستان ، داخل فلات آناتولی و فلات ایران و همچنین آسیای مرکزی به ویژه بیابان گبی از نواحی خشک آسیا محسوب می شوند.

(۱) پرجمعیت ترین قاره های جهان را به ترتیب نام ببرید؟

۱- آسیا ۲- آفریقا ۳- اروپا ۳- آمریکای شمالی ۴- آمریکای جنوبی ۵- استرالیا و اقیانوسیه ۶- قطب جنوب

(۲) پرجمعیت ترین قاره ی جهان چه نام دارد؟ قاره آسیا

(۳) چند درصد جمعیت جهان در آسیا زندگی می کنند؟ ۶۰ درصد جمعیت جهان در آسیا زندگی می کنند.

(۴) در کدام نواحی قاره آسیا جمعیت کمتری زندگی می کنند؟ درنواحی مرتفع چون فلات تبت و هیمالیا و بیابان ها

(۵) در کدام نواحی قاره آسیا جمعیت انبوهی به طور متراکم می کنند؟ در جنوب و جنوب شرقی آسیا

(۶) دو کشور پرجمعیت آسیا را نام ببرید؟ چین و هند

(۷) متراکم ترین منطقه ی جهان از نظر جمعیت کجاست؟ جزیره جاوه در اندونزی

(۸) بیشتر جمعیت آسیا از چه نژادی هستند؟ نژاد زردپوست

(۹) حدود چند درصد مسلمانان جهان در قاره ی آسیا زندگی می کنند؟ حدود ۶۰ درصد

(۱۰) کدام دین های بزرگ الهی علاوه بر آسیا در سایر قاره ها انتشار یافته اند؟ سه دین یهود ، مسیحیت و اسلام

(۱۱) مهمترین محصول کشاورزی در قاره ی آسیا چیست؟ برنج

(۱۲) چند درصد برنج جهان در آسیا تولید می شود؟ ۹۰ درصد از برنج جهان

(۱۳) کشورهای قدرتمند آسیا در زمینه اقتصاد ، صنعت و کشاورزی را نام ببرید. ژاپن، چین، روسیه ، هند ، کره جنوبی

، ایران ، پاکستان، اندونزی ، تایوان و مالزی از کشورهای قدرتمند آسیا در زمینه اقتصاد ، صنعت و کشاورزی هستند.

(۱۴) کدام کشورهای آسیایی عضو کشورهای گروه هشت هستند؟ ژاپن و روسیه

(۱۵) کدام کشورهای آسیایی در پیمان اقتصادی بریکس حضور دارند؟ چین و هند

(۱۶) کشور چین چگونه توانسته است در دو دهه اخیر در آمد اقتصادی و وضع زندگی مردم خود را بهتر کند؟

با برنامه ریزی های جدید و توجه به توان داخلی و افزایش میزان تولیدات و صادرات

(۱۷) «برهای اقتصادی آسیا» عنوان کدام کشورها ست؟ کره جنوبی ، تایوان ، هنگ کنگ و سنگاپور

(۱۸) سه مورد از پرجمعیت ترین شهرهای آسیا را نام ببرید. شهرهایی مانند توکیو در ژاپن ، بمبئی در هند و تهران

(۱۹) اطلس چیست و چه کمکی به ما می کند؟ اطلس، کتابی است که مجموعه ای از نقشه ها در آن گردآوری شده است.

در برخی از اطلس ها ، نمودارها و تصاویری نیز مشاهده می شود.

ما با استفاده از انواع نقشه های یک اطلس می توانیم اطلاعات بیشتر و دقیق تری درباره نواحی مختلف جهان به دست بیاوریم.

(۲۰) برای هر قاره یا کشور، چند نوع نقشه در اطلس مشاهده می کنیم؟ دو نوع: نقشه های طبیعی و نقشه های سیاسی

(۲۱) نقشه های طبیعی چه نوع نقشه هایی هستند؟ بر روی این نقشه ها ، رشته کوه ها ، فلات ها ، دریاها ، رودخانه ها و...

نمایش داده شده و اطلاعات مربوط به شهرها و کشورها ، بسیار کم است.

(۲۲) نقشه های سیاسی چه نوع نقشه هایی هستند؟

برروی این نقشه ها ، مرز کشورها ، ایالت ها و استان ها ، پایتخت ها و شهرهای مهم نمایش داده شده است.

(۱) مسیر سه ضلع مثلثی که منطقه جنوب غربی آسیا را در خود جای داده را نام ببرید. اضلاع این مثلث از تنگه بُسفر و داردانل در ترکیه تا کوه های پامیر در مشرق و از آنجا تا خلیج عَدَن و باب المَندب را دربر می گیرد.

(۲) اشکال مختلف ناهمواری در منطقه جنوب غربی را نام برده و هر کدام را توضیح دهید.

۱- سرزمین های مرتفع: شامل کوه های بلند ایران و ارتفاعات ترکیه و قفقاز.

۲- سرزمین های پست و جلگه ای: جلگه بین النهرین در غرب ایران و جلگه سند در شرق ایران

۳- نواحی پست و خشک: شامل بیابان بزرگ رَبع الخالی عربستان، دشت کویر و دشت لوت در ایران

(۳) جلگه بین النهرین از آبرفت کدام رودها به وجود آمده اند؟ رود های دجله و فُرات

(۴) چند نوع آب هوای در منطقه جنوب غربی آسیا وجود دارد؟ ویژگی های هر کدام را بنویسید.

۱- آب وهوی سرد کوهستانی: نواحی مرتفع و کوهستانی، در زمستان آب و هوای سرد و در تابستان آب و هوای معتدل دارد.

۲- آب و هوای گرم و خشک: در بخش های وسیعی از منطقه جنوب غربی آسیا، آب و هوای گرم و خشک یا نیمه خشک حکمفرماست. بیابان های وسیع منطقه، آب و هوای گرم و خشک دارند.

۳- آب و هوای گرم و شرجی: سرزمین های واقع در سواحل گرم خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند و دریای سرخ، آب و هوای گرم دارند اما رطوبت هوا به دلیل نزدیکی به دریا زیاد بوده و حالت شرجی به وجود آورده است.

۴- آب و هوای مدیترانه ایی: سرزمین های واقع در اطراف دریای مدیترانه، آب و هوای مدیترانه ای دارند. در آب و هوای مدیترانه ای زمستان ها معتدل و پرباران و تابستان ها گرم و خشک است.

(۵) آب وهوای مدیترانه ای چه ویژگی هایی دارد؟ در زمستان آب و هوای سرد و در تابستان آب و هوای معتدل دارد.

(۶) آب وهوای سرد کوهستانی چه ویژگی هایی دارد؟ در زمستان ها معتدل و پرباران و تابستان ها گرم و خشک است.

(۷) سواحل گرم خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند و دریای سرخ، چه نوع آب و هوایی دارند؟

الف) آب و هوای گرم و خشک ☐ ب) آب و هوای گرم و شرجی ☐

ج) آب و هوای مدیترانه ای ☐ د) آب و هوای سرد کوهستانی ☐

(۸) پرتکلم ترین گروه های زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی کدامند؟ زبان های عربی، فارسی، ترکی و اردو

(۹) کدام ادیان الهی در منطقه جنوب غربی آسیا ظهور کرده اند؟

ادیان الهی یهود، مسیحیت و اسلام در این منطقه ظهور کرده اند. این منطقه قلب تمدن اسلامی محسوب می شود.

(۱۰) بیش از مردم منطقه، مسلمان هستند. ۹۰ درصد

(۱۱) عمده ترین فعالیت های اقتصادی منطقه جنوب غربی آسیا کدامند؟ صادرات نفت و گردشگری

(۱۲) دو کشور منطقه جنوب غربی آسیا توانسته اند از طریق رونق گردشگری یا تجارت و بازرگانی، اقتصاد خود را متحول کنند و درآمد زیادی به دست بیاورند، کدامند؟ ترکیه و امارات متحده عربی

(۱۳) دو کشور منطقه جنوب غربی آسیا که به دلیل جنگ، اشغال نظامی توسط آمریکا و نبودن امنیت، نتوانسته اند از نظر اقتصادی پیشرفت کنند و وضعیت چندان مناسبی ندارند، کدامند؟ عراق و افغانستان

- (۱) علت راهبردی (استراتژیک) بودن منطقه ی آسیای جنوب غربی چیست؟ ۱- این منطقه در کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا قرار دارد. ۲- این منطقه ، انبار مهم منابع انرژی در جهان است. ۳- این منطقه ، کانون جهان اسلام است.
- (۲) مهمترین آبراهه های جنوب غربی آسیا را نام ببرید؟ تنگه های هرمز، بوسفر، داردانل و باب المندب و کانال سوئز
- (۳) حدود..... ذخایر شناخته شده نفت جهان و حدود..... منابع گازی جهان در این منطقه قرار دارد.
- دوسوم - یک سوم

(۴) مقدس ترین شهرهای مسلمانان کدامند؟ مکه و مدینه

- (۵) کشورهای عمده صادرکننده نفت منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. عربستان ، ایران ، عراق ، کویت و امارات
- (۶) پیمان سازمان همکاری اقتصادی (اگو) بین چه کشورهایی بسته شده و هم اکنون چند کشور عضو آن هستند؟ این پیمان نخست در سال ۱۳۴۱ بین ایران ، پاکستان و ترکیه بسته شد و هم اکنون ده کشور عضو آن هستند.
- (۷) چرا جنوب غربی آسیا منطقه ای پرتنش است؟

- ۱- بخش عمده ای از منابع انرژی مورد نیاز کشورهای صنعتی و راه های مهم حمل و نقل دریایی در این منطقه واقع است.
- ۲- قدرت های استکباری با استفاده از نفوذشان در منطقه و ایجاد جنگ های نیابتی بروز تنش و بحران در منطقه می شوند.
- ۲- وجود رژیم اشغالگر قدس (اسرائیل) علاوه بر سرکوب مردم فلسطین به توطئه و دشمنی با کشورهای منطقه می پردازد.
- ۳- آمریکا، انگلستان برای حفظ منافع خود در منطقه ، در کشورهای وابسته ، پایگاه های نظامی ایجاد کرده است.
- (۸) مهمترین جزایر ایران در خلیج فارس را نام ببرید؟ خارک، کیش، قشم، لارک، لاوان، تنب بزرگ، تنب کوچک، ابوموسی
- (۹) جزایر ایرانی در خلیج فارس از چه نظر مهم هستند؟ از نظر استخراج نفت ، بازرگانی تجارت و نظامی اهمیت دارند.
- (۱۰) چرا فلسطین یک موضوع مهم در منطقه است؟

- ۱- این سرزمین مهد ادیان الهی و مورد توجه مسلمانان، مسیحیان و یهودیان بوده و اماکن مقدس بسیاری در آن واقع شده است.
- ۲- کشور فلسطین در محل تقاطع سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا قرار دارد.
- ۳- تشکیل دولت جعلی اسرائیل در قلب دنیای اسلام (فلسطین)، دارای یک هدف بلند مدت استکباری است.
- ۴- یکی از مهمترین آبراهه ای جهان از نزدیک فلسطین عبور می کند (مسیر آبی دریای مدیترانه -دریای سرخ - اقیانوس هند).
- (۱۱) مقیاس نقشه را تعریف کنید. مقیاس نقشه به ما نشان می دهد که فاصله های روی نقشه ، بر روی زمین و در عالم واقعیت چقدر است. به عبارت دیگر مسافت های روی نقشه ، نسبت به مسافت های واقعی روی زمین چقدر کوچک تر شده اند.

$$\text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله هر نقطه روی نقشه}}{\text{فاصله هر نقطه روی زمین}}$$

(۱۲) انواع مقیاس نقشه را نام ببرید.

$$\frac{1}{500000} (1:500000)$$

۲- مقیاس عددی (کسری)

۱- مقیاس خطی

مقیاس نقشه :

مقیاس نقشه به ما نشان می دهد که فاصله های روی نقشه ، بر روی زمین و در عالم واقعیت چقدر است.
به عبارت دیگر مسافت های روی نقشه ، نسبت به مسافت های واقعی روی زمین چقدر کوچک تر شده اند.

با توجه به فرمول مقیاس ، سه نوع مساله مطرح می شود.

$$\text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله هر نقطه روی نقشه}}{\text{فاصله هر نقطه روی زمین}}$$

$$(1) \quad \text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله هر نقطه روی نقشه}}{?} \quad (2) \quad \text{مقیاس} = \frac{?}{\text{فاصله هر نقطه روی زمین}} \quad (3) \quad \frac{\text{فاصله هر نقطه روی نقشه}}{\text{فاصله هر نقطه روی زمین}} = ?$$

*** با توجه به اینکه واحد مقیاس سانتی متر می باشد ، ابتدا باید کیلومتر یا متر را به سانتی متر تبدیل کنیم. ***

هر ۱ متر معادل ۱۰۰ سانتی متر یا هر ۱۰۰ سانتی متر معادل ۱ متر سانتی متر ۱۰۰ = ۱ متر
هر ۱ کیلومتر معادل ۱۰۰۰ متر یا هر ۱۰۰۰ متر معادل ۱ کیلومتر متر ۱۰۰۰ = ۱ کیلو متر
هر ۱ کیلومتر معادل ۱۰۰۰۰۰ سانتی متر یا هر ۱۰۰۰۰۰ سانتی متر معادل ۱ کیلومتر سانتی متر ۱۰۰۰۰۰ = ۱ کیلو متر

(۱) اگر فاصله بین دو روستای «الف» تا «ب» بر روی نقشه ۳ سانتیمتر است ، در صورتی که مقیاس نقشه $\frac{1}{50000}$ باشد ، فاصله واقعی این دو مکان روی زمین ، چقدر خواهد بود؟

$$\frac{1}{50000} = \frac{3}{?}$$

$$50000 \times 3 = 150000 \quad \text{سانتی متر روی زمین}$$

$$150000 \div 100 = 1500 \quad \text{متر روی زمین}$$

$$1500 \div 1000 = 1/5 \quad \text{کیلو متر روی زمین}$$

(۲) فاصله بین دو روستای «الف» تا «ب» روی زمین ۱/۵ کیلو متر است ، در صورتی که مقیاس نقشه $\frac{1}{50000}$ باشد ، فاصله این دو روستا روی نقشه ، چقدر است؟

$$\frac{1}{50000} = \frac{?}{1/5} \rightarrow 1/5 \times 100000 = 150000 \text{ سانتی متر} \rightarrow \frac{1}{50000} = \frac{150000}{?}$$

$$150000 \times 1 \div 50000 = 3 \quad \text{سانتی متر بر روی زمین}$$

(۳) فاصله بین دو روستای «الف» تا «ب» روی زمین ۱/۵ کیلو متر و روی نقشه ۳ سانتی متر است ، مقیاس این نقشه را به دست آورید؟

$$? = \frac{3}{1/5} \rightarrow 1/5 \times 100000 = 150000 \text{ سانتی متر} \rightarrow ? = \frac{3}{150000} \rightarrow ? = \frac{1}{50000}$$

(۱) اروپا از اطراف به کدام دریاها و اقیانوس ها محدود می شود؟

اقیانوس اطلس در غرب ، اقیانوس منجمد شمالی در شمال و دریای مدیترانه در جنوب قاره اروپا واقع شده است.

(۲) اروپا از کم وسعت ترین قاره های جهان است. ☐ درست ☐ نادرست

(۳) به طور کلی ناهمواری های اروپا به دو بخش تقسیم می شود: اروپای پیر و اروپای جوان.

(۴) اروپای پیر به کجا گفته می شود؟ در مناطق شمالی اروپا ، فرسایش طولانی مدت موجب شده است که کوه ها کم ارتفاع و قله ها گنبدی شکل و دره ها باز باشند. در این منطقه ، جلگه های پهناور و دریاچه های بسیار وجود دارد. از نظر زمین شناسی به این بخش وسیع از اروپا ، اروپای پیر می گویند.

(۵) اروپای جوان به کجا گفته می شود؟ در جنوب اروپا ، چین خوردگی ها و رشته کوه های بلند دیده می شود. قله کوه ها ، نوک تیز و دامنه کوه ها اغلب دارای شیب تند و دره های تنگ می باشد. به این منطقه اروپا که در آن آتشفشان ها و زمین لرزه هایی نیز رخ می دهد، اروپای جوان می گویند.

(۶) دورشته کوه اروپای جوان کدامند؟ رشته کوه های آلپ و پیرنه

(۷) بلندترین قله ی رشته کوه آلپ چه نام دارد؟ قله مون بلان با ارتفاع ۴۸۰۸ متر

(۸) انواع آب و هوا در قاره اروپا را بیان کنید.

۱- آب و هوای قطبی و سرد: شمال قاره اروپا یعنی قسمت های شمالی شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند نزدیک قطب شمال.

۲- آب و هوای معتدل اقیانوسی: مناطق مجاور اقیانوس اطلس نظیر انگلستان و ایرلند.

۳- آب و هوای مدیترانه ای: مناطق جنوبی اروپا که در سواحل مدیترانه واقع شده اند (مانند کشورهای اسپانیا و ایتالیا)

۴- آب و هوای قاره ای یا بری: مرکز و شرق اروپا به دلیل دوری از دریاها میزان بارندگی در آنجا کم است.

(۹) مناطق مجاور اقیانوس اطلس نظیر انگلستان و ایرلند ، چه نوع آبی و هوایی دارند؟

الف) آب و هوای قطبی و سرد ☐ ب) آب و هوای اقیانوسی ☐ ج) آب و هوای مدیترانه ای ☐ د) آب و هوای قاره ای (بری) ☐

(۱۰) کدام مناطق اروپا دارای آب و هوای قطبی و سرد است؟

الف) انگلستان و ایرلند ☐ ب) شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند ☐ ج) اسپانیا و ایتالیا ☐ د) مرکز و شرق اروپا ☐

(۱۱) هریک از مکان های زیر چه نوع آب و هوایی دارد ، عدد آن را داخل پرانتز بنویسید.

۱- شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند (.....) آب و هوای قطبی و سرد

۲- اسپانیا و ایتالیا (.....) آب و هوای قاره ای (بری)

۳- مرکز و شرق اروپا (.....) آب و هوای مدیترانه ای

۴- انگلستان و ایرلند (.....) آب و هوای اقیانوس

(۱۲) چه عاملی باعث شده تا سواحل انگلستان و ایرلند در فصل زمستان هوا ملایم تری داشته باشد؟

عبور جریان دریایی آب گرم گلف استریم

(۱۳) مهمترین رودهای اروپا را نام ببرید. رودهای دانوب ، وُلگا ، راین ، دُن و الب

۱۴) از رودهای پر آب و دائمی اروپا چه استفاده هایی می شود؟

از این رودها برای آبیاری زمین های کشاورزی ، تولید انرژی الکتریکی و حمل و نقل و کشتیرانی استفاده می شود.

۱۵) طویل ترین رود چه نام دارد؟ دانوب

۱۶) چه عاملی موجب شده تا قاره اروپا از نظر جمعیت ، متراکم باشد؟ شرایط مساعد طبیعی چون آب و هوای معتدل

و ریزش باران کافی و رودهای پر آب و جلگه های پهناور و پیشرفت در علم و فناوری

۱۷) اروپائیان از نژاد هستند. سفیدپوست

۱۸) بیشتر مردم اروپا پیرو دین هستند. مسیح

۱۹) دین مسیح به سه مذهب بزرگ ، ، تقسیم می شود. کاتولیک ، پروتستان و ارتودوکس

۲۰) مسلمانان قاره اروپا بیشتر در کجا زندگی می کنند؟ بیشتر آنها در شبه جزیره بالکان زندگی می کنند.

۲۱) در جنوب اروپا ، آب و هوای مدیترانه ای باعث بعمل آمدن چه محصولاتی شده است؟ زیتون، مرکبات و انگور

۲۲) دو مورد از تولید کنندگان و صادر کنندگان بزرگ فرآورده های گوشتی و لبنی قاره اروپا را نام ببرید. هلند و دانمارک

۲۳) کدام عوامل باعث جذب گردشگران از سراسر دنیا به قاره اروپا شده است؟ اروپا به دلیل داشتن جاذبه های

گردشگری طبیعی مانند سواحل طولانی و آفتابی ، ورزش های زمستانی در کوه های آلپ و جاذبه های فرهنگی و تاریخی چون

بناهای تاریخی، موزه ها ، کلیساها و... گردشگران زیادی را از سراسر دنیا به خود جذب می کند.

۲۴) مهمترین کشورهای اروپا از نظر جذب گردشگر و کسب درآمد از این طریق کدامند؟ فرانسه ، اسپانیا و ایتالیا

کلیه علی فروتن

درس ۲۲

✓ مطالعات اجتماعی هشتم

۱) قاره ی افریقا بعد از آسیا دومین قاره ی وسیع جهان است. ☐ صحیح ☐ غلط

۲) قاره ی افریقا بین کدامیک از اقیانوس ها قرار گرفته است؟ بین اقیانوس هند و اقیانوس اطلس

۳) قاره ی افریقا از طریق کدام تنگه ها و کانال از آسیا و اروپا جدا می شود؟

از طریق تنگه جبل الطارق از قاره اروپا و از طریق کانال سوئز و تنگه باب المندب از قاره آسیا جدا می شود.

۴) قاره ی آفریقا از طریق از قاره ی اروپا جدا می شود؟

الف) تنگه باب المندب ☐ ب) تنگه برینگ ☐ ج) کانال سوئز ☐ د) تنگه جبل الطارق ☐

۵) تنها چین خوردگی مهم افریقادر شما غربی این قاره، رشته کوه است. رشته کوه اطلس

۶) قله های مرتفع قاره افریقا کدامند؟ قله کنیا و قله کلیمانجارو

۷) سه دریاچه در شرق قاره آفریقا را نام ببرید. دریاچه های: ویکتوریا ، تانگانیا و نیاسا

۸) دریاچه های شرق افریقا چگونه به وجود آمده اند؟ در اثر فرونشستن زمین یا شکستگی های بزرگ در پوسته زمین

۹) چراکناره های قاره ی افریقا برای پهلو گرفتن کشتی ها و ساختن بنادر چندان مناسب نیست؟

بخاطر اینکه کناره های افریقا صاف و بدون بریدگی (خلیج) است.

۱۰) به طور کلی قاره افریقا آب و هوایی گرم دارد. ☐ صحیح ☐ غلط

۱۱) چرا قاره آفریقا آب و هوایی گرم دارد و در بیشتر قسمت های آن زمستان دیده نمی شود؟

زیرا موقعیت آفریقا به گونه ای است که مدار استوا از وسط آن عبور می کند و خورشید در طول سال در مناطق استوایی و اطراف آن تا مدار رأس السرطان و رأس الجدی تقریباً عمود می تابد.

۱۲) قاره ی آفریقا از نظر بارش به چند قسمت تقسیم می شود؟ دو قسمت: ۱- آفریقای مرطوب ۲- آفریقای خشک

۱۳) آفریقای مرطوب (آفریقای سبز) به کجا گفته می شود؟ نواحی اطراف خط استوا (از شمال تا دریاچه چاد و از جنوب تا رود زامبزی) آب و هوای گرم و مرطوب دارد. در این منطقه باران فراوان می بارد.

۱۴) آفریقای خشک به کجا گفته می شود؟ هر چه از منطقه استوایی به سمت شمال و جنوب آفریقا پیش برویم ، از میزان باران و رطوبت کاسته شده و کم کم به آب و هوای گرم و خشک تبدیل می شود ، به طوری که در شمال آفریقا ، صحرای بزرگ و در جنوب آن بیابان کالاهاری دیده می شود.

۱۵) بیابان های قاره آفریقا را نام ببرید. در شمال آفریقا ، صحرای بزرگ و در جنوب آن بیابان کالاهاری

۱۶) رود های مهم و پر آب قاره آفریقا را نام ببرید. رودهای نیل ، کنگو، نیجر، اورانژ و زامبزی

۱۷) طولانی ترین رود جهان چه نام دارد؟

الف) یانگ تسه کیانگ ☐ ب) آمازون ☐ ج) دانوب ☐ د) نیل ☐

۱۸) چه بخش های از قاره آفریقا خالی از جمعیت است؟ بخش هایی از بیابان بزرگ آفریقا و جنگل های انبوه استوایی

۱۹) چه عواملی از افزایش جمعیت در قاره ی آفریقا جلوگیری کرده است؟

استعمار اروپاییان ، نسل کشی گسترده ، جنگ های داخلی و قحطی های پی در پی ، جمعیت زیادی از این قاره را کم کرد و عدم رعایت بهداشت ، شیوع بیماری های مختلف و خشکسالی ها نیز جلوی رشد جمعیت را گرفت.

۲۰) بیشتر مردم آفریقا از نژاد سیاه پوست هستند. صحیح ☐ غلط ☐

۲۱) ساکنان قاره آفریقا به چه زبان هایی صحبت می کنند؟ ساکنان کشورهای شمال صحرای بزرگ آفریقا مانند مصر، الجزایر و مراکش به زبان عربی صحبت می کنند. مردم سایر کشورهای آفریقایی به زبان محلی یا به زبان کشورهایی که قبلاً تحت نفوذ و استعمار آنها بوده اند (مانند فرانسوی یا انگلیسی) صحبت می کنند.

۲۲) مردم آفریقا به چه دین هایی اعتقاد دارند؟ بیشتر مردم کشورهای شمال آفریقا مسلمان هستند. مردم سایر مناطق آفریقا اغلب به دین مسیح یا مذاهب ابتدایی اعتقاد دارند.

۲۳) عوامل خارجی توسعه نیافتگی قاره آفریقا را بنویسید. استعمار کشورهای اروپایی و غارت منابع آنها.

۲۴) عوامل داخلی توسعه نیافتگی قاره آفریقا را بنویسید.

شرایط سخت محیطی (جنگل های انبوه ، بیابان های وسیع ، آب و هوای گرم) ، شیوع بیماری ها ، بیسوادی و آگاهی کم مردم ، جنگهای داخلی و حکومت های وابسته و استبدادی نیز از علل عدم پیشرفت این قاره است.

۲۵) چهارمورد از محصولات کشاورزی گرمسیری و استوایی قاره آفریقا را نام ببرید. قهوه ، کاکائو ، کائوچو و پنبه

۲۶) در اطراف دره نیل مزارع وجود دارد. پنبه

۲۷) جاذبه های مهم گردشگری در قاره آفریقا کدامند؟ سواحل شمال آفریقا در کناردریای مدیترانه ، پارک های ملی (وحش) و آثار باستانی کشورهای قدیمی، از جاذبه های مهم گردشگری در قاره آفریقا است.

(۱) کدام یک از قاره های جهان از قطب شمال تا نزدیکی قطب جنوب کشیده شده است. قاره آمریکا

(۲) قاره ی آمریکا بین کدام اقیانوس ها قرار گرفته است؟ بین اقیانوس اطلس و اقیانوس آرام

(۳) اقیانوس اطلس و اقیانوس آرام چگونه به یکدیگر وصل شده اند؟ بوسیله کانال پاناما

(۴) به طور کلی چند نوع ناهمواری در قاره ی آمریکا مشاهده می شود؟ آنها را بنویسید.

الف) چین خوردگی های جوان و مرتفع (ب) کوه های کم ارتفاع قدیمی (ج) سرزمین های پست و جلگه ای

(۵) چین خوردگی های جوان و مرتفع آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی را نام ببرید. در آمریکای شمالی، رشته

کوه های راکی (روشوز) و در آمریکای جنوبی، رشته کوه های آند، چین خوردگی های جوان آمریکا را تشکیل می دهند.

(۶) رشته کوه راکی (روشوز) و آند در کدام سمت قاره آمریکا و در امتداد کناره های کدام اقیانوس کشیده

شده اند؟ در سمت غرب قاره آمریکا و در امتداد اقیانوس آرام

(۷) کوه های کم ارتفاع قدیمی آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی را نام ببرید. در شرق آمریکای شمالی، توده

«آپالاش» و در شرق آمریکای جنوبی، توده قدیمی «برزیل» قرار دارند. این توده ها ناهمواری های پیر و فرسایش یافته اند.

(۸) سرزمین های پست و جلگه ای آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی را نام ببرید.

در آمریکای شمالی، جلگه «می سی سی پی» در آمریکای جنوبی نیز جلگه های «آمازون» و «پارانا».

(۹) قاره آمریکا دارای چند نوع آب و هوا است؟ ۱- آب و هوای قطبی و سرد: نواحی نزدیک به قطب شمال در آمریکای

شمالی و نواحی نزدیک به قطب جنوب در آمریکای جنوبی، آب و هوای قطبی و سرد دارند. بخش اعظم کشور کانادا در آب و

هوای سرد قرار گرفته است. ۲- آب و هوای معتدل اقیانوسی: در سواحل قاره آمریکا به دلیل مجاورت با دو اقیانوس، آب و

هوای معتدل اقیانوسی دارد. ۳- آب و هوای گرم و مرطوب: نواحی نزدیک به مدار استوا در آمریکای مرکزی و جنوبی، آب و

هوای گرم و مرطوب دارند. به همین سبب جنگل های انبوه آمازون در این ناحیه به وجود آمده است. ۴- آب و هوای گرم و

خشک: در آمریکای شمالی، بیابان نوادا و در آمریکای جنوبی بیابان آتاکاما دارای آب و هوای گرم و بسیار خشک هستند.

(۱۰) کدام مدارها از این بیابان های نوادا و آتاکاما عبور می کنند؟ مدار راس السرطان و مدار رای الجدی

(۱۱) هریک از مکان های زیر چه نوع آب و هوایی دارد، عدد آن را داخل پرانتز بنویسید.

۱- کشور کانادا ۲- سواحل قاره ی آمریکا ۳- نواحی نزدیک به مدار استوا ۴- بیابان نوادا و بیابان آتاکاما

آب و هوای قطبی و سرد (.....) آب و هوای معتدل اقیانوسی (.....)

آب و هوای گرم مرطوب (.....) آب و هوای گرم و بسیار خشک (.....)

(۱۲) بیابان های قاره آمریکای شمالی و جنوبی کدامند؟ در آمریکای شمالی، بیابان نوادا و در آمریکای جنوبی بیابان آتاکاما

(۱۳) رودهای مهم قاره آمریکای شمالی و جنوبی کدامند؟ در آمریکای شمالی، رود می سی سی پی و در آمریکای

جنوبی، رود آمازون و رود پارانا

(۱۴) پر آب ترین رود دنیا که آب آن از مجموع آب ده رودخانه پر آب جهان بیشتر است، چه نام دارد؟

الف) نیل ☐ ب) دانوب ☐ ج) آمازون ☐ د) یانگ تسه کیانگ ☐

۱۵) رود می سی سی پی به کدام خلیج می ریزد؟ خلیج مکزیک

۱۶) حدود چند درصد جمعیت جهان در قاره ی آمریکا زندگی می کنند؟ حدود ۱۵٪ جمعیت جهان

۱۷) نژاد های مختلف قاره آمریکا کدامند؟ ۱- بومیان: به بومیان قاره آمریکا، سرخ پوست گفته می شود.

۲- سیاه پوستان: بردگان افریقایی اند که توسط اروپاییان برای کار در مزارع کشاورزی و معادن، به این قاره آورده شدند.

۳- سفیدپوستان: سفیدپوستان اروپایی که پس از تصرف قاره آمریکا، از اروپا به این قاره مهاجرت کردند.

۴- دورگه ها: عده زیادی از مردم این قاره ، دورگه اند و از اختلاط نژادها و ملیت های گوناگون به وجود آمده اند.

۱۸) چرا در آمریکای شمالی فرهنگ آنگلوساکسونی غلبه دارد؟ زبان غالب مردم در آمریکای شمالی انگلیسی است (مانند

دو کشور کانادا و ایالات متحده آمریکا) و به سبب مهاجرت انگلیسی ها به این بخش، فرهنگ آنگلوساکسون غلبه دارد.

۱۹) آمریکای لاتین به کدام بخش از آمریکا گفته می شود؟ چرا؟

در آمریکای مرکزی و جنوبی به سبب مهاجرت اسپانیایی ها و پرتغالی ها، زبان های اسپانیولی و پرتغالی غلبه دارد و چون ریشه

این دو زبان لاتین است به آمریکای مرکزی و جنوبی، آمریکای لاتین هم گفته می شود.

۲۰) اکثر مردم قاره آمریکا پیرو دین مسیح هستند. ☐ صحیح ☐ غلط

۲۱) در آمریکای شمالی، مذهب و در آمریکای لاتین، مذهب رواج بیشتری دارد. پروتستان-کاتولیک

۲۲) ویژگی های اقتصاد آمریکای شمالی را بنویسید. آمریکا و کانادا از نظر اقتصادی جزء کشورهای پیشرفته صنعتی

جهان محسوب می شوند. این دو کشور جزء کشورهای گروه هشت هستند. کشورهای آمریکا و کانادا از تولیدکنندگان و

صادرکنندگان تجهیزات صنعتی و ماشین آلات، خودرو ، صنایع غذایی، مواد شیمیایی و کالاهای الکترونیکی هستند.

۲۳) کشاورزی در ایالات متحده آمریکا چگونه است؟ کشاورزی صنعتی و تجاری است. این کشور بزرگترین تولیدکننده و

صادرکننده گندم و ذرت در جهان و دارای دامداری های پیشرفته ای است که به تولید انواع گوشت و لبنیات می پردازد.

۲۴) مهم ترین عواملی که موجب پیشرفت و توسعه آمریکای شمالی و تبدیل آن به یک قدرت بزرگ اقتصادی

در جهان شده کدامند؟ ۱- مهاجرت اروپاییان با دانش ها و سرمایه های خود به آمریکا شمالی ۲- داشتن معادن ، زمین های

قابل کشت، رودهای پرآب و آب و هوای مناسب ۳- آسیب ندیدن آمریکا در جنگ جهانی دوم ۴- تسلط و غارت منابع کشورهای

که قبلاً مستعمره اروپا بودند. ۵- جذب نیروهای متخصص و دانشمندان سایر کشورها توسط کانادا و آمریکا.

۲۵) پرجمعیت ترین شهر ایالات متحده آمریکا که مرکز اصلی سازمان ملل متحد و همچنین مجسمه آزادی (نماد

ایالات متحده آمریکا) در است. نیویورک

۲۶) چرا کشورهای آمریکای لاتین نتوانسته اند به پیشرفت های صنعتی در حد آمریکای شمالی دست یابند؟

استعمار از یک سو و حکومت های وابسته به بیگانه و استبدادی در این کشورها از مهمترین این دلایل هستند.

۲۷) کدام کشورها در آمریکای لاتین بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده ی محصولات استوایی نظیر قهوه و

نیشکر هستند؟ کشورهایی چون آرژانتین ، برزیل و کوبا

۲۸) در آمریکای لاتین کدام کشور ها وضعیت اقتصادی بهتری دارند؟ کشورهای برزیل ، آرژانتین ، ونزوئلا و کلمبیا

۲۹) جاذبه گردشگری قاره آمریکا کدامند. قاره آمریکا به دلیل داشتن غارها، آبشارها ، سواحل، جنگل ها و رودها ، مراکز

تفریحی ، پارک ها ، موزه ها، کاخ ها، مراکز خرید و نمایشگاه ها ، گردشگران زیادی را از سراسر دنیا به خود جذب می کنند.

(۱) کوچکترین قاره ی کره زمین چه نام دارد؟ اقیانوسیه

(۲) اقیانوسیه به کجا گفته می شود؟ برخی صاحب نظران ، استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار گرفته ، اقیانوسیه می نامند و آن را یک قاره ، محسوب می کنند.

(۳) کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره ی مسکونی جهان چه نام دارد؟ استرالیا و اقیانوسیه

(۴) یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه، کشور..... است. نیوزیلند (زلاند نو)

(۵) استرالیا از اطراف به کدام اقیانوس ها مربوط می شود؟ اقیانوس آرام و اقیانوس هند

(۶) رشته کوه های نسبتاً مرتفع در کدام سمت استرالیا و به موازات ساحل کدام اقیانوس، کشیده شده اند؟ در سمت شرق به موازات اقیانوس آرام

(۷) بزرگترین صخره مرجانی دنیا در سواحل کدام کشور است؟ استرالیا

(۸) جلگه مرکزی استرالیا از آبرفت های کدام رود، پدید آمده است؟ این رود به کجا می ریزد؟ رود دارلینک به خلیج استرالیا می ریزد.

(۹) پهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟ بیابان ویکتوریا

(۱۰) رشته کوه های کشور نیوزیلند چه نام دارد؟ رشته کوه آلپ جنوبی

(۱۱) بلندترین قله ی نیوزیلند چه نام دارد؟ قله کوک

(۱۲) زبان رسمی مردم در استرالیا و نیوزیلند چیست؟ انگلیسی

(۱۳) دین مردم در استرالیا و نیوزیلند چیست؟ دین مسیحی

(۱۴) در استرالیا کدام محصولات کشاورزی تولید می شود؟

استرالیا تولیدکننده و صادرکننده بزرگ گندم در جهان است. همچنین باغ های انگور و مرکبات فراوانی دارد.

(۱۵) مهم ترین محصولات صادراتی استرالیا و نیوزیلند چه چیز هایی هستند؟

محصولات دامی به ویژه گوشت و پشم ، از صادرات مهم این دو کشور است.

(۱۶) استرالیا و نیوزیلند هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان اند. ☐ صحیح ☐ غلط

(۱۷) دو بندر مهم استرالیا چه نام دارند؟ و چه صنایعی در آنها دیده می شود؟

سیدنی و ملبورن دو بندر مهم استرالیا از مراکز مهم صنایع کشتی سازی و صنایع شیمیایی به شمار می روند.

(۱۸) جاذبه های گردشگری در استرالیا را بنویسید.

استرالیا و نیوزیلند به دلیل وجود سواحل طولانی و تنوع محیطی و گونه های جانوری جاذبه های طبیعی زیادی برای گردشگران دارند و ساختن امکانات تفریحی و گردشگری باعث شده است که گردشگران بتوانند به خوبی از این محیط ها استفاده کنند.

بارم	به نام خدا			فصل ها
	آزمون شبیه ساز مطالعات اجتماعی			
	نام و نام خانوادگی :	دوره متوسطه اول مدرسه	نوبت : دوم	
	طراح : حجت کریمی	استان : مرکزی - نوبران	پایه : هشتم	
۳	الف : دو نمونه تعاون در محیط محله را نام ببرید . ب : تنفیذ چیست ؟			۲ و ۱
۲	الف : قدرت و حکومت غزنویان بر استوار بود. ب : حکومت سلجوقیان قدرت و عظمت خود را چه گونه به دست آورده بود ؟ پ : مهمترین مرکز علمی و ادبی و مذهبی ایران زمان حمله مغولان کجا بود ؟ ۱ - ری □ ۲ - نیشابور □ ۳ - خراسان □ ۴ - اصفهان □			هفتم
۲	الف : هلاکو پس از حمله به ایران چه اقداماتی انجام داد ؟ دو مورد ب : ربع رشیدی توسط خواجه نصیرالدین توسی ساخته شد. 			

۳/۵	الف : برای هریک از گروه های زبانی زیر یک کشور مثال بزنید. ترکی : فارسی : عربی : اردو : ب : چرا به منطقه جنوب غربی آسیا منطقه راهبردی (استراتژیک) می گویند ؟ پ : مهمترین مشکل کشورهای جنوب غربی آسیا چیست ؟ ت : موقعیت بندرگاهی برای کشورها اهمیت دارد چون استفاده از را میسر می سازد.	دهم						
۳	الف : از رودهای پر آب و دائمی اروپا چه استفاده هایی می شود ؟ سه مورد ب : وصل کنید. <table><tr><td>ایرلند</td><td>آب و هوای مدیترانه ای</td></tr><tr><td>اسپانیا</td><td>آب و هوای سرد و قطبی</td></tr><tr><td>ایسلند</td><td>آب و هوای معتدل</td></tr></table> پ : آفریقا بین کدام اقیانوسها قرار گرفته است ؟ ت : رودهای آفریقا را نام ببرید. دو مورد	ایرلند	آب و هوای مدیترانه ای	اسپانیا	آب و هوای سرد و قطبی	ایسلند	آب و هوای معتدل	یازدهم
ایرلند	آب و هوای مدیترانه ای							
اسپانیا	آب و هوای سرد و قطبی							
ایسلند	آب و هوای معتدل							
۳	الف : کدام قاره بین اقیانوس های آرام و اطلس قرار دارد؟ ۱ - آمریکا □ ۲ - اروپا □ ۳ - آسیا □ ۴ - آفریقا □ ب : رود می سی سی پی چه اهمیتی دارد ؟ پ : زبان رسمی مردم استرالیا چیست ؟	دوازدهم						

ت : پر جمعیت ترین شهر آمریکا کدام شهر است ؟

ث : توده آپالاش از نواحی پیر آمریکا به شمار می رود.

○ صحیح ○ غلط

هستند

مهر آموزشگاه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۳/۰۳ زمان: ۶۰ دقیقه	به نام خدا اداره آموزش و پرورش شهرستان آمل دبیرستان کوثر (متوسطه اول) امتحانات نوبت دوم (خرداد ۱۴۰۳)	نام و نام خانوادگی: کلاس: هشتم () دبیر: طهماسبی
نام درس: مطالعات اجتماعی		مدت زمان آزمون: ۶۰ دقیقه	
شرح سوالات			ردیف
۱. در رأس حکومت سلجوقی، قرار داشت. (۰/۵) ۲. متن زیر در توصیف کدام یک از سلسله های زیر بیان شده است؟ (۰/۵) « مردمانی گله دار و بیابانگرد بودند که با زور شمشیر، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند، آنها از شهرنشینی و کشورداری بی خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند». الف (غزنیان ☐ ب) خوارزمشاهیان ☐ ج) سلجوقیان ☐ د) سامانیان ☐ ۳. چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟ یک مورد (۰/۵) ۴. دلیل شهرت سلطان محمود غزنوی در تاریخ چیست؟ (۰/۵)			فصل هفتم بارم ۲ نمره
۱. از کارهای ارزشمند خواجه نصیر الدین طوسی چه بود؟ (۰/۵) الف) بازسازی ویرانه ها ☐ ب) آباد کردن شهرها ☐ ج) حمایت شاعران ☐ د) تشویق هلاکو به ساختن رصدخانه مراغه ☐ ۲. چنگیز خان مغول برای اداره کشور، مجموعه قوانینی را به عنوان تدوین کرد و به اجرا گذاشت. (۰/۵) ۳. در رابطه با قیام سربداران به سوالات زیر پاسخ دهید. (۱) الف) پس از تصرف کدام شهر حکومت خود را تأسیس کردند؟ ب) شعار آنان چه بود؟ ۱. تنگه برینگ، قاره آسیا را از قاره آفریقا جدا می کند. (۰/۵) ☐ ص ☐ غ ۲. قله اورست (۸۸۴۸ متر) بلندترین قله جهان در فلات واقع شده است. (۰/۵) الف) آناتولی ☐ ب) ایران ☐ ج) تبت ☐ د) مغولستان ☐ ۳. مهمترین محصول کشاورزی در قاره آسیا است. (۰/۵) ۴. دلتا به چه سرزمین هایی گفته می شود؟ (۱) ۵. به کدام کشورهای آسیا، ببرهای اقتصادی لقب داده اند؟ (۱)			فصل نهم بارم ۳/۵ نمره
۱. بیشتر کشورهای جنوب غربی آسیا از نظر اقتصادی به صادرات وابسته هستند. (۰/۵) ۲. سرزمین های واقع در اطراف دریای، آب و هوای مدیترانه ای دارند. (۰/۵) ۳. دو مورد از مهم ترین جزایر ایران در خلیج فارس را نام ببرید. (۰/۵) ۴. علت استراتژیک بودن منطقه جنوب غربی آسیا چیست؟ ۲ مورد (۲)			فصل دهم بارم ۳/۵ نمره
ادامه سوالات در صفحه ی بعد			

۱. مدار استوا از وسط قاره می‌گذرد. (۰/۵) ۲. کدام مورد از ویژگی‌های اروپای جوان نیست؟ (۰/۵) الف) جلگه‌های پهناور ☐ ب) قله‌های نوک تیز ☐ ج) دامنه‌های پر شیب ☐ د) دره‌های تنگ ☐ ۳. آب و هوای مدیترانه‌ای در اروپا چه ویژگی‌هایی دارد؟ (۰/۵) زمستان‌های تابستان‌های ۴. از رودهای اروپا به چه منظوری استفاده می‌کنند؟ دو مورد (۰/۵) ۵. محصولات کشاورزی گرمسیری و استوایی قاره آفریقا را نام ببرید. (۰/۵) قهوه، ، ۶. دریاچه‌های زیادی که در شرق آفریقا دیده می‌شوند به چه دلایلی به وجود آمده‌اند؟ (۰/۵)	فصل یازدهم بارم ۳ نمره											
۱. بزرگترین صخره مرجانی دنیا در سمت شمال غربی استرالیا قرار دارد. (۰/۵) ☐ ص ☐ غ ۲. مرکز اصلی سازمان ملل متحد و همچنین مجسمه آزادی (نماد ایالات متحده آمریکا) در شهر واقع شده است. (۰/۵) (واشینگتن - نیویورک) ۳. کدام مورد از عوامل طبیعی پیشرفت ایالات متحده آمریکا <u>نمی‌باشد</u>؟ (۰/۵) الف) معادن زیرزمینی ☐ ب) جلگه‌های وسیع ☐ ج) رودهای پر آب ☐ د) جذب نیروهای متخصص و دانشمندان از سایر کشورها ☐ ۴. کانال پاناما آب‌های کدام اقیانوس‌ها را به یکدیگر متصل می‌کند؟ (۰/۵) ۵. دو بندر مهم استرالیا که از مراکز مهم صنایع کشتی‌سازی و شیمیایی هستند، کدامند؟ (۰/۵) ۶. اقیانوسیه به کجا گفته می‌شود؟ (۰/۵) در شرق استرالیا	فصل دوازدهم بارم ۳ نمره											
بخش نوبت اول ۱. «سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه‌های یک کشور را برای یک سال، معین می‌کند» اشاره به کدام گزینه دارد؟ (۰/۵) الف) عوارض ☐ ب) بودجه ☐ ج) مالیات ☐ د) سرانه ☐ ۲. علل گرایش افراد به مواد مخدر کدام‌اند؟ دو مورد (۱) ۳. در متن زیر عناصر اصلی ارتباط را مشخص کنید. (۱/۵) « مهسا اهل شیراز است او برای دوستش شیدا از پاسارگاد و زیبای‌های شگفت‌انگیز آن تعریف می‌کرد و او با علاقه گوش می‌داد»		بخش نوبت اول بارم ۳ نمره										
<table><tr><td>بازخورد</td><td>گیرنده</td><td>پیام</td><td>فرستنده</td><td>نوع رسانه</td></tr><tr><td>گوش دادن با علاقه</td><td>.....</td><td>.....</td><td>.....</td><td>زبان</td></tr></table>		بازخورد	گیرنده	پیام	فرستنده	نوع رسانه	گوش دادن با علاقه				زبان	
بازخورد	گیرنده	پیام	فرستنده	نوع رسانه								
گوش دادن با علاقه				زبان								
* BE HUMBLE. BE HONEST. BE HUMAN *												

نام درس: مطالعات اجتماعی	بسمه تعالی		مهر آموزشگاه
	پاسخنامه آزمون مطالعات پایه هشتم		
	متوسطه اول		
پایه تحصیلی: هشتم - کد ()	خرداد ۱۴۰۳		
نام و نام خانوادگی:	نوبت: خرداد		
	تعداد صفحه: ۲		
	نام دبیر:		
ردیف	شرح سوالات		
فصل هفتم بارم ۲ نمره ۲	۱. در رأس حکومت سلجوقی، سلطان قرار داشت. (۰/۵) ۲. متن زیر در توصیف کدام یک از سلسله های زیر بیان شده است؟ (۰/۵) « مردمانی گله دار و بیابانگرد بودند که با زور شمشیر، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند، آنها از شهرنشینی و کشورداری بی خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند.» الف (☐ غزنویان ☐ ب) خوارزمشاهیان ☐ ج) سلجوقیان ☒ د) سامانیان ☐ ۳. چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟ یک مورد (۰/۵) زیرا از یک سو، خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناخت - از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند. ۴. دلیل شهرت سلطان محمود غزنوی در تاریخ چیست؟ (۰/۵) سلطان محمود غزنوی چندین بار به هندوستان لشکر کشی کرد و به همین سبب در تاریخ شهرت یافت.		
فصل هشتم بارم ۲ نمره ۲	۱. از کارهای ارزشمند خواجه نصیر الدین طوسی چه بود؟ (۰/۵) الف (بازسازی ویرانه ها ☐ ب) آباد کردن شهرها ☐ ج) حمایت شاعران ☐ د) تشویق هلاکو به ساختن رصدخانه مراغه ☒ ۲. چنگیز خان مغول برای اداره کشور، مجموعه قوانینی را به عنوان یاسا تدوین کرد و به اجرا گذاشت. (۰/۵) ۳. در رابطه با قیام سربداران به سوالات زیر پاسخ دهید. (۱) الف) پس از تصرف کدام شهر حکومت خود را تأسیس کردند؟ شهر سبزوار ب) شعار آنان چه بود؟ سر به دار می دهیم، تن به ذلت نمی دهیم.		
فصل نهم بارم ۳/۵ نمره ۳/۵	۱. تنگه برینگ، قاره آسیا را از قاره افریقا جدا می کند. (۰/۵) ☒ ص ☐ غ ۲. قله اورست (۸۸۴۸ متر) بلندترین قله جهان در فلات واقع شده است. (۰/۵) الف) آناتولی ☐ ب) ایران ☐ ج) تبت ☒ د) مغولستان ☐ ۳. مهمترین محصول کشاورزی در قاره آسیا برنج است. (۰/۵) ۴. دلتا به چه سرزمین هایی گفته می شود؟ (۱) گاهی رودها، آبرفتها را در مصب خود انباشته می کنند و از انباشته شدن آبرفت ها در مصب رودها، سرزمین های مثلث شکلی به وجود می آید که به آنها دلتا (Δ) می گویند. ۵. به کدام کشورهای آسیا، ببرهای اقتصادی لقب داده اند؟ (۱) کره جنوبی - تایوان - هنگ کنگ - سنگاپور		
فصل دهم بارم ۳/۵ نمره ۳/۵	۱. بیشتر کشورهای جنوب غربی آسیا از نظر اقتصادی به صادرات نفت وابسته هستند. (۰/۵) ۲. سرزمین های واقع در اطراف دریای مدیترانه آب و هوای مدیترانه ای دارند. (۰/۵) ۳. دو مورد از مهم ترین جزایر ایران در خلیج فارس را نام ببرید. (۰/۵) جزایر: خارک، کیش، قشم، لارک، لاوان، تنب بزرگ، تنب کوچک، ابوموسی ۴. علت استراتژیک بودن منطقه جنوب غربی آسیا چیست؟ ۲ مورد (۲) این منطقه در کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و افریقا قرار دارد. - این منطقه، انبار مهم منابع انرژی در جهان است. - این منطقه، کانون جهان اسلام است.		
ادامه سوالات در صفحه ی بعد			

۱. مدار استوا از وسط قاره افریقا می گذرد. (۰/۵)	فصل یازدهم				
۲ کدام مورد از ویژگی های اروپای جوان <u>نیست</u> ؟ (۰/۵)					
الف) جلگه های پهناور ☒ ب) قله های نوک تیز ☐ ج) دامنه های پر شیب ☐ د) دره های تنگ ☐					
۳. آب و هوای مدیترانه ای در اروپا چه ویژگی هایی دارد؟ (۰/۵)					
زمستان های معتدل و مرطوب تابستان های گرم و خشک					
۴. از رودهای اروپا به چه منظوری استفاده می کنند؟ دو مورد (۰/۵)	بارم ۳ نمره				
آبیاری زمین های کشاورزی – تولید انرژی الکتریکی – حمل و نقل و کشتیرانی					
۵. محصولات کشاورزی گرمسیری و استوایی قاره افریقا را نام ببرید. (۰/۵)					
قهوه، کاکائو – کائوچو					
۶. دریاچه های زیادی که در شرق افریقا دیده می شوند به چه دلایلی به وجود آمده اند؟ (۰/۵)					
فرونشستن زمین یا شکستگی های بزرگ در پوسته زمین					
۱. بزرگترین صخره مرجانی دنیا در سمت شمال غربی استرالیا قرار دارد. (۰/۵) ☐ غ ☒ ص	فصل دوازدهم				
۲. مرکز اصلی سازمان ملل متحد و همچنین مجسمه آزادی (نماد ایالات متحده آمریکا) در شهر نیویورک واقع شده است. (۰/۵)					
۳. کدام مورد از عوامل طبیعی پیشرفت ایالات متحده آمریکا <u>نمی باشد</u> ؟ (۰/۵)					
الف) معادن زیرزمینی ☐ ب) جلگه های وسیع ☐					
ج) رودهای پر آب ☐ د) جذب نیروهای متخصص و دانشمند از سایر کشورها ☒					
۴. کانال پاناما آب های کدام اقیانوس ها را به یکدیگر متصل می کند؟ (۰/۵) اقیانوس آرام و اطلس	بارم ۳ نمره				
۵. دو بندر مهم استرالیا که از مراکز مهم صنایع کشتی سازی و شیمیایی هستند، کدامند؟ (۰/۵)					
سیدنی – ملبورن					
۶. اقیانوسیه را تعریف کنید؟ (۰/۵) برخی صاحب نظران، استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار گرفته، اقیانوسیه می نامند.					
در شرق استرالیا در آب های اقیانوس آرام، جزایر بی شماری به صورت پراکنده وجود دارد.					
بخش نوبت اول		بخش نوبت اول			
۱. «سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال، معین می کند» اشاره به کدام گزینه دارد؟ (۰/۵)					
الف) عوارض ☐ ب) بودجه ☒ ج) مالیات ☐ د) سرانه ☐					
۲. علل گرایش افراد به مواد مخدر کدام اند؟ دو مورد (۱)					
فرار از مشکلات – نداشتن جرأت و مهارت «نه گفتن» – کنجکاوی یا خودنمایی					
۳. در متن زیر عناصر اصلی ارتباط را مشخص کنید. (۱/۵)		بارم ۳ نمره			
«مهسا اهل شیراز است او برای دوستش شیدا از پاسارگاد و زیبای های شگفت انگیز آن تعریف می کرد و او با علاقه گوش می داد»					
نوع رسانه	فرستنده		پیام	گیرنده	بازخورد
زبان	مهسا		تعریف پاسارگاد	شیدا	گوش دادن با علاقه

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام دبیر: فاطمه دانش پسند درس: مطالعات اجتماعی پایه: هشتم نمره کتبی:	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان اصفهان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶ دبیرستان متوسطه اول محمدی برکان جمع نمره با حروف:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۳/۱۷ مدت امتحان: ۶۰ دقیقه سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴ نوبت: دوم نام و نام خانوادگی و امضای مصحح:
---	---	---

۱	ریاست قوه مجریه بر عهده رهبر است. ☐ غلط ☐ صحیح	۰,۵
۲	پرخاشگری و نزاع نتیجه کنترل نکردن خشم است. ☐ غلط ☐ صحیح	۰,۵
۳	-یکی از مهم ترین وظایف قوه قضائیه حل کردن اختلافات مردم است. ☐ غلط ☐ صحیح	۰,۵
۴	وظایف و اختیارات رئیس جمهور چیست ؟ (الف)امضای قرارداد بین کشورها ☐ (ب)اعطای نشان دولتی ☐ (ج)امضای استوار نامه سفیران ☐ (د)همه موارد ☐	۰,۵
۵	پولی است که بر طبق قانون افراد و موسسات به دولت می پردازند تا جهت اداره کشور مورد استفاده قرار بگیرد. (الف)عوارض ☐ (ب)مالیات ☐ (ج)بودجه ☐ (د)جریمه ☐	۰,۵
۶	بخشی زیادی از درآمد دولت ایران از چه راهی تامین می شود؟ (الف)نفت ☐ (ب)صادرات ☐ (ج)سایر درآمدها ☐ (د)قرض از بانک ☐	۰,۵
۱	در مورد سلطان محمود غزنوی به سوالات زیر پاسخ دهید. قلمرو غزنویان را تا کجا گسترش داد؟ علت شهرت وی در تاریخ چیست ؟	۱,۰
۲	سعدی شاعر معروف در مدارس درس می خواند که مقررات خاصی داشتند و استادان و شاگردان با دقت گزینش می شدند. این مدارس در شعرهایی مانند نیشابور و.... بودند . موسس این مدارس یکی از وزیران دوره سلجوقیان بود . با توجه به این متن به سوالات پاسخ دهید. • نام این مدارس چیست ؟ • به غیر از نیشابور در کدام شهرها قرار داشتند ؟ • نام وزیر سلجوقی که این مدارس را بنیان نهاد چیست ؟	۰,۷۵
۳	زهره کتاب تاریخ ایران را مطالعه می کرد که به این شعر برخورد کرد آمدند و کردند و سوختند. از مادرش پرسید : • شیوه زندگی مغولان قبل از غارت چگونه بود ؟ • در زمان کدام حکومت به ایران حمله کردند؟ • بهانه حمله آنان به ایران چه بود ؟ • چنگیز خان مغول که بود ؟	۱,۰

۴	گزینه‌هایی را که به یکدیگر مربوط هستند در جای خالی قرار دهید. ساخت رصد خانه - گوهرشاد- اصلاح امور اداری و قضایی - ربع رشیدی خواجه رشیدالدین فضل الله مسجدی در جوار حرم امام رضا..... غازان خان..... خواجه نصیر الدین.....	۱,۰
۵	من کیستم. پسر آلب ارسلان هستم که با تصرف ماوراءالنهر و شام حکومت سلجوقیان را به اوج قدرت رسانیدم.	۰/۲۵
۶	در مورد بادهای موسمی به سوالات زیر پاسخ دهید. فصل وزش اثرات منفی بادهای موسمی..... فایده بادهای موسمی برای کشاورزان..... از سمت کدام اقیانوس به آسیا می‌وزند.....	۱,۰
۷	در مورد ویژگی های آسیا عبارات زیر را کامل کنید. دو کشور ببر اقتصادی آسیا.....و..... پرجمعیت ترین شهرهای آسیا.....و..... دو جاذبه گردشگری آسیا.....و.....	۱,۵
۸	مادر مریم کتابی از دوران دانش آموزی خود به او هدیه داد که مجموعه ای از نقشه ها در آن گردآوری شده بود نام این کتاب چیست ؟..... معمولاً دو نوع نقشه در این کتاب ها است نام ببرید و برای هر یک مثالی بزنید.	۱,۰
۹	نقشه زیر مربوط به کدام قسمت آسیا است ؟ این منطقه به کدام قاره ها متصل است ؟.....و..... دو کشور وسیع در این منطقه نام ببرید ؟.....و..... نام یک اقیانوس در این منطقه بنویسید.....	۱,۵
۱۰	چرا منطقه جنوب غربی آسیا یکی از مناطق استراتژیک است؟	۱,۵
۱۱	اگر فاصله دو روستا روی نقشه ای ۱۰ سانتی متر باشد، در صورتی که مقیاس نقشه ۱/۲۵۰۰۰۰ باشد فاصله این دو روستا روی زمین چقدر است؟	۰,۵
۱۲	به پرسش های زیر در رابطه با اروپا پاسخ دهید. • آب و هوای اروپا چگونه است؟ • نام یکی از رودهای مهم اروپا است ؟ • ورزش های زمستانی در این کوه قرار دارد ؟ • یکی از کشورهای مهم گردشگری قاره اروپا است ؟	۱,۰

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام دبیر: فاطمه دانش پسند درس: مطالعات اجتماعی پایه: هشتم نمره کتبی:	باسمه تعالی آموزش و پرورش استان اصفهان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶ دبیرستان متوسطه اول محمدی برکان جمع نمره با حروف:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۳/۱۷ مدت امتحان: ۶۰ دقیقه سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴ نوبت: دوم نام و نام خانوادگی و امضای مصحح:
---	---	---

۱۳	همیشه از آفریقا یک قاره توسعه نیافته و فقری یاد می کنند در حالی که منابع و معادن طبیعی خوبی دارد . شما با مطالعه کتاب چه عواملی باعث توسعه نیافتگی این قاره می دانید ؟ • عوامل داخلی : • عوامل خارجی :	۱,۰						
۱۴	اگر از مدار استوا در قاره آفریقا به سمت شمال یا جنوب حرکت کنیم چه تغییرات آب و هوایی حاصل می شود ؟	۱,۰						
۱۵	اقتصاد آمریکا شمالی و جنوبی چه تفاوت عمده‌ای با هم دارند ؟ <table><tr><td>آمریکا شمالی</td><td>آمریکا جنوبی</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>	آمریکا شمالی	آمریکا جنوبی					۱,۰
آمریکا شمالی	آمریکا جنوبی							
۱۶	کدام بخش از آب و هوا و پوشش گیاهی قاره آمریکا عیناً مانند آفریقا است . چرا؟	۱,۰						
۱۷	سرزمین استرالیا با وجود اینکه سواحل طولانی و تنوع محیطی زیبایی دارد یک بیابان نیز دارد نام این بیابان چیست ؟.....	۰,۵						
۱۸	استرالیا و نیوزلند از نظر کشاورزی و دامپروری در چه وضعیتی قرار دارند ؟	۰,۵						
	امتحان شما به پایان رسید امیدوارم نتیجه اش همانگونه باشد که انتظار داشتید .	۲۰/۰						

	اداره آموزش و پرورش شهرستان کرخه		دبیرستان رسول اکرم (ص) دوره اول		مهر آموزشگاه
	سوالات ارزشیابی نوبت دوم 1403		درس: مطالعات اجتماعی		تعداد صفحات: 2
	تاریخ آزمون: 1403 / /		مدت امتحان: 60 دقیقه		طراح سوال: آقای جنگ جان
	نام	نام خانوادگی	نام پدر	کلاس	
				هشتم ()	

پیامبر اکرم (ص): «هر که در جستجوی دانش باشد، بهشت در جستجوی او برآید.»

بارم	ردیف	سوالات
0/5	فصل اول تا ششم	1- رئیس جمهور با رأی مستقیم مردم انتخاب می شود. ☐ غلط ☐ صحیح
0/5		2- تعاون به معنی ----- است.
0/5		3- نخستین اقدام مهم پیامبر پس از ورود به مدینه چه بود؟
1/5		4- چه عواملی نقش مهمی در علاقه ایرانیان به دین اسلام داشت؟ (3 مورد)
0/5	فصل هفتم	1- حکومت سلجوقیان در دوره آلب ارسلان به اوج قدرت رسید. ☐ غلط ☐ صحیح
0/5		2- از ابتکارات مهم معماری ایرانی در تزئین بناها چه بود؟ کاشی کاری ☐ گچ کاری ☐ آینه کاری ☐ مشبک کاری ☐
1		3- چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟
0/5	فصل هشتم	1- آخرین ایلخان مغول که بود؟ هلاکو خان ☐ سلطان محمد خداپنده ☐ غازان خان ☐ ابوسعید ☐
0/5		2- (از فاتحان مشهور تاریخ و از خاندان چنگیز، که به هنر علاقه داشت. در اندیشه فتح چین بودم که مرگ امامن نداد.) من کیستم؟ ----- .
1		3- مهمترین اقدامات هلاکو خان را بنویسید؟
0/5	فصل نهم	1- بام دنیا لقب کدامیک از قله های زیر است؟ کنیا ☐ مون بلان ☐ اورست ☐ کلیمانجارو ☐
1		2- کدام یک از موارد زیر از سرزمین های پست و کدام از سرزمین های مرتفع آسیاست؟ الف) فلات آناتولی: ----- ب) جلگه سند: -----
1		3- دو کشور پرجمعیت جهان را نام ببرید؟
1		4- اطلس چگونه کتابی است؟

0/5	1- یکی از مسایل مهم نزاع و اختلاف در منطقه جنوب غربی آسیا چیست؟ ☐ اقوام ☐ کمبود آب شیرین ☐ نفت ☐ مرزها	فصل دهم
0/5	2- مهمترین مسئله جهان اسلام چیست؟	
1	3- عربستان از چه راه هایی درآمد زیادی به دست می آورد؟	
1/5	4- چرا منطقه جنوب غربی آسیا، یکی از مناطق استراتژیک (راهبردی) جهان است؟	
0/5	1- دانوب طویل ترین رود جهان است. ☐ صحیح ☐ غلط	فصل یازدهم
1	2- عبارت های سمت راست را به پاسخ آن ها در سمت چپ وصل کنید. الف) دومین قاره وسیع جهان اروپا ب) متراکم ترین قاره جهان آمریکا آفریقا آسیا	
1/5	3- به طور کلی ناهمواری های <u>اروپای پیر</u> چه ویژگی هایی دارند؟	
0/5	1- به بومیان قاره آمریکا، سرخ پوست گفته می شود. ☐ صحیح ☐ غلط	فصل دوازدهم
0/5	2- استرالیا تولیدکننده و صادرکننده بزرگ ----- در جهان است.	
1	3- دو بندر مهم استرالیا که از مراکز مهم صنایع کشتی سازی به شمار می روند را نام ببرید؟	
1	4- مهمترین عواملی که موجب پیشرفت آمریکای شمالی شده است کدامند؟ (2مورد)؟	
20	جمع بارم: پیروز و شادکام باشید	

1-تصحیح اول

نمره با عدد	نمره با حروف

نام و نام خانوادگی دبیر / امضاء

2-تصحیح دوم

نمره با عدد	نمره با حروف

نام و نام خانوادگی دبیر / امضاء

3-تصحیح سوم

نمره با عدد	نمره با حروف

نام و نام خانوادگی دبیر / امضاء

تاریخ ارزشیابی: / / 1403
مدت ارزشیابی: 60 دقیقه
آموزشگاه: رسول اکرم(ص)
پایه: هشتم
طراح: حمزه جنگ جان

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان
مدیریت / اداره آموزش و پرورش شهرستان کرخه
ارزشیابی نوبت دوم مطالعات اجتماعی

فصل اول تا ششم	1- صحیح 2- همکاری و یاری رساندن. 3- تأسیس مسجد 4- پیام برابری و برادری میان مسلمانان - اخلاق و رفتار پیامبر(ص) و امامان شیعه - حضور امام رضا(ع) و خواهرش حضرت معصومه(س) در ایران.
فصل هفتم	1- غلط 2- کاشی کاری 3- زیرا از یکسو، خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناخت و از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.
فصل هشتم	1- ابوسعید 2- تیمور گورکانی 3- اسماعیلیان ایران را از بین برد - با کشتن خلیفه، خلافت عباسی را برانداخت.
فصل نهم	1- اورست 2- الف) سرزمین های مرتفع ب) سرزمین های پست 3- چین و هند 4- کتابی که مجموعه ای از نقشه ها در آن گردآوری شده است.
فصل دهم	1- کمبود آب شیرین 2- فلسطین 3- صادرات نفت - مراسم حج 4- این منطقه کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا است - این منطقه، انبار مهم انرژی در جهان است - این منطقه، کانون جهان اسلام است.
فصل یازدهم	1- غلط 2- الف) آفریقا ب) اروپا 3- قله های گنبدی شکل _ دامنه هایی با شیب کم _ دره های باز.
فصل دوازدهم	1- صحیح 2- گندم 3- سیدنی و ملبورن 4- آوردن دانش و سرمایه اروپاییان مهاجر به این سرزمین - داشتن منابع طبیعی فراوان - زمین های وسیع قابل کشت - رودهای پرآب - آب و هوای مناسب - آسیب ندیدن آمریکا از جنگ جهانی دوم.

تعاون:

 تعریف تعاون: همکاری و یاری رساندن به یکدیگر

 مصادیق تعاون: اظهار دوستی و محبت، همدلی و خوشحال کردن یکدیگر، هدیه دادن، کوشش برای ایجاد صلح و آشتی میان مومنان، عیادت از بیمار، قرض دادن، امر به معروف و نهی از منکر، رفع مشکلات و یاری رساندن به آنها در گرفتاری‌ها و.....

 اثرات تعاون:

الف) در خانه و خانواده: ۱- ایجاد صمیمیت و محبت بیشتر بین اعضای خانواده، ۲- با تقسیم وظایف و مسئولیت‌ها هر عضوی احساس مفید بودن می‌کند، ۳- همه کارها به دوش یک نفر نمی‌افتد.

ب) در مدرسه: ۱- ایجاد محبت و صمیمیت،

۲- پیشرفت و رشد

ج) در محله: ۱- ایجاد صمیمیت و همبستگی،

۲- کارها بهتر پیش می‌رود.

درس دوم

 تعاون:

فضای تعاون: در خانه، در مدرسه، در محله، در سطح جامعه

انواع تعاون: بخشش مال، بخشش علم، بخشش توانایی‌ها، بخشش زمان عمر

 نمونه‌هایی از تعاون در جامعه:

۱- سازمان‌های مردم نهاد و موسسات خیریه: انجمن حمایت از بیماران خاص، انجمن نگهداری از معلولین و سالمندان، درمانگاه‌های خیریه، موسسات نگهداری از ایتام، خیرین مدرسه‌ساز، و کتابخانه‌ساز و...

۲- این موسسات باید برای فعالیت‌های

خود از وزارت کشور مجوز بگیرند

کار: ساختن، تعمیر، نوسازی و تجهیز مدارس
اعضا: خیرین که با استفاده از توانمندی‌های خود
و دیگر افراد یا نهادهای نیکوکار اقدام به این کار
می‌کنند.

✍ وقف: اموال و دارایی‌هایی که فرد قصد می‌کند
از منافع و درآمد و یا مکان آن جهت کمک به افراد
نیازمند استفاده شود و کسی حق تصرف در آنها را
ندارد یعنی تا ابد به همان صورت که معین شده
استفاده می‌شود به اموال و دارایی‌های وقف شده
موقوفات می‌گویند. کسی که اموال یا دارایی خود را
وقف می‌کند واقف نام دارد.

سابقه تاریخی وقف: از روزگاران قدیم در ایران افراد
نیکوکار بناهایی مانند مدرسه علمیه، پل، کاروانسرا،

آب انبار و حمام عمومی می ساختند تا مردم بتوانند از آنها استفاده کنند.

وقف یکی از اقدامات بسیار خوب به منظور انفاق و تعاون در جامعه است.

درس سوم

 رئیس جمهور:

مقام رئیس جمهور: رئیس جمهور، رئیس قوه مجریه و عالی ترین مقام رسمی کشور پس از رهبری است. چگونگی انتخاب: با رای مستقیم مردم برای مدت چهار سال انتخاب می شود و تنها برای یک دوره چهارساله دیگر به صورت متوالی انتخاب مجدد او مانعی ندارد.

 مراحل انتخاب:

۱- اعلام داوطلبی توسط افرادی که شرایط ریاست جمهوری را دارند.

۲- تایید صلاحیت توسط شورای نگهبان

- ۳- تبلیغات: الف) بیان برنامه‌های خود برای مردم
ب) از طریق صدا و سیما، روزنامه، مجلات، اینترنت،
سخنرانی در مساجد و سالن‌های اجتماعات
- ۴- پس از رای‌گیری مردم و شمردن آرای مردم
اگر اکثریت آرا را بدست آورد انتخاب می‌شود.
- 📌 مراحل پس از انتخاب‌شدن توسط مردم:

- ۱- تنفیذ: امضای حکم ریاست‌جمهور توسط رهبر
- ۲- تحلیف: سوگند در پیشگاه قرآن کریم و با حضور
نمایندگان مجلس، شورای نگهبان و رئیس قوه قضائیه
در مجلس شورای اسلامی
- ۳- تشکیل کابینه:

اعضای کابینه: رئیس‌جمهور، وزیران و معاونان
وظیفه کابینه: در طی سال جلسات متعددی برگزار
می‌کند و در مورد مسائل مهم کشور و جهان گفتگو
می‌کنند. با یکدیگر مشورت می‌کنند به راه‌حلهایی
می‌رسند و در مورد مسائل تصمیم‌گیری می‌کنند. ۵

مقر کابینه: در تهران پایتخت کشور

👉 رئیس جمهور در برابر چه کسانی باید پاسخگو باشد: رهبر - ملت ایران - نمایندگان مجلس شورای اسلامی

درس چهارم

👉 تعریف شهروندان:

اتباع یک کشور همه کسانی که تابعیت دولت را دارند چه شهری باشند چه روستایی و چه عشایر چه در داخل کشور یا در خارج کشور زندگی کنند.

👉 حقوق شهروندان: ۱- بهره‌مندی از خدمات دولت در زمینه‌های مختلف، ۲- حق آزادی بیان- اظهار نظر و انتقاد

👉 وظیفه شهروندان: ۱- احترام به قوانین و مقررات کشور و رعایت آنها، ۲- مشارکت و همکاری صمیمانه با دولت، ۳- پرداخت مالیات، ۴- دفاع از کشور در هنگام جنگ

مهمترین وظایف:

وظایف دولت:

۱- فراهم نمودن شرایط و لوازم سواد و آموزش ، بهداشت، شغل مناسب، رفاه و امنیت و فرهنگ - اخلاق اسلامی در جامعه

۲- ایجاد و گسترش تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل ، بیمارستان، مسکن ، مدرسه ، مخابرات، آب، برق، گازو.....

۳- تنظیم لوايح ← مانند لايحه بودجه

وظایف رئیس جمهور:

- ۱- اجرای قانون اساسی
- ۲ - ریاست قوه مجریه ← ایجاد هدایت و هماهنگی میان وزیران
- ۳ - امضای قراردادهایی که میان ایران و سایر کشورها بسته می شود.

۴ - اجرای قوانین و مصوبات مجلس

- ۵ - امضای استوارنامه سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه سفیران سایر کشورها
- ۶ - اعطای نشان‌های دولتی

درآمد‌های دولت:

- ۱- درآمد‌های حاصل از صادرات نفت (بیشترین درآمد کشور از این راه است)
 - ۲- مالیات (مالیات پولی است که بر طبق قانون افراد و موسسات به دولت پرداخت می‌کنند تا در جهت اداره امور کشور مورد استفاده قرار گیرد)
 - ۳- سایر درآمدها (درآمد حاصل از ارائه خدمات برق، آب، گاز، تلفن، درآمد مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و....)
- تعریف بودجه: پیش‌بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه‌ها، سندی که دولت در آن درآمدها و هزینه‌های یک کشور را برای یک سال معین می‌کند.

اهمیت: این سند باید در مجلس شورای اسلامی تصویب شود و مجلس بر درآمدها و هزینه‌های دولت نظارت می‌کند.

درس پنجم

 دوره نوجوانی:

دوره سنی : ۱۲ تا ۱۸ سالگی

نوع تغییرات ایجاد شده: ۱- تغییرات جسمانی (بلوغ)، ۲- تغییرات ذهنی و اجتماعی
فرصت دوره: ۱- فرصت برای کسب شایستگی‌ها و مهارت‌های زندگی
آسیب‌های دوره:

علت: به دلیل برخی خصوصیات دوران بلوغ افراد حساس‌ترند ممکن است روحیات هیجانی و کنجکاوی آنها باعث شود در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار گیرند.

برخی از آسیب های اجتماعی این دوره:

۱- پرخاشگری به علت کنترل نکردن خشم،

۲- نزاع، ۳- اعتیاد

درس ششم

محافظان نوجوانان در برابر آسیب ها و تهدیدات:

۱- خود نوجوان: هر فرد نسبت به بدن، روح و روان

خود مسئول است و باید از اعمال و رفتاری که به

سلامتی بدن و روان او لطمه می زند پرهیز کند.

۲- خانواده: پدر و مادر مسئول: مراقبت، تربیت،

نظارت و فراهم کردن امکانات زندگی نوجوان هستند

۳- مدرسه: وظیفه مراقبت و تربیت نوجوانان برای

داشتن زندگی شایسته را بر عهده دارد.

۴- قانون: وظیفه نیروی انتظامی: ۱- برقراری امنیت،

۲- حفاظت از مردم، ۳- برخورد با کسانی که قانون را

نقض می کند.

👉 **قوه قضائیه:** نقش قوه در جامعه: پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.

وظایف قوه قضائیه: ۱- برقراری عدالت اجتماعی،

۲- نظارت بر اجرای قوانین، ۳- برخورد با تخلفات،

۴- مجازات متخلفان، ۵- حل کردن اختلافات

مردم (انواع دعاوی اختلافات): الف) دعاوی کیفری

ب) دعاوی حقوقی)

👉 **دادگاه:**

۱- قاضی: مدراک خواهان (شاکی) و خوانده را

مطالعه می کند و از آنها می خواهد تا دلایل خود را

بیان کنند قاضی باید فردی عادل و آشنا با قوانین باشد.

۲- وکیل: وکیل در رشته حقوق درس خوانده و به

قوانین آشناست و پروانه (اجازه نامه) وکالت دارد

وکیل از حقوق افراد در دادگاه دفاع می کند اگر

کسی توانایی مالی گرفتن وکیل را نداشته باشد

می تواند در دادگاه درخواست وکیل کند.

۳- مشاور حقوقی : افراد قبل از نوشتن شکایات در مجتمع‌های قضایی با مشورت با او می‌فهمند چگونه شکایت خود را مطرح کند.

درس هفتم

ارتباط:

نقش ارتباط در زندگی انسان‌ها:

- ۱- انسان خواسته‌ها و نیازهای خود را به دیگران منتقل می‌کند.
- ۲- محبت کردن ،
- ۳- تبادل افکار و اعتقادات
- ۴- تبادل اطلاعات ،
- ۵- در میان گذاشتن احساسات (اندوه و خوشحالی و)
- ۶- حل کردن مسائل
- ۷- درک کردن دیگران

شبکه‌ی ارتباط ما: خانواده ، دوستان، محله، مدرسه، با کمک وسایل ارتباط جمعی در سطح ملی-فراملی

عناصر ارتباط: فرستنده، گیرنده، پیام

تعریف رسانه: هر وسیله‌ای که پیامی را از فرستنده به گیرنده منتقل کند مانند: زبان- ابزارهای چاپی (علائم، کتاب‌ها، روزنامه‌ها و ...) - ابزارهای الکترونیکی (تلفن، رادیو، تلویزیون، اینترنت و ...) مسیر تحول رسانه‌ها: ۱- اختراع ماشین چاپ، ۲- استفاده از الکتریسیته، ۳- وجود آمدن ارتباطات بی‌سیم، ۴- وجود رایانه

درس هشتم

👉 کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات:

- ۱- ارتباط سریع با دیگران
- ۲- مکاتبه ← پست الکترونیک (ایمیل)
- ۳- فعالیت‌های علمی ← جستجو در اینترنت
- ۴- خرید و فروش
- ۵- بهره‌گیری از خدمات دولت الکترونیک

۶- آموزش ← از طریق ویدئو کنفرانس

۷- امنیت در نظارت

۸- عملیات بانکی

۹- دسترسی به اخبار

 تاثیر وسایل ارتباط جمعی بر فرهنگ:

۱- تاثیر بر سبک زندگی و هویت افراد

۲- تاثیر بر روی باورها و افکار و رفتار انسانها

 برخی اثرات منفی رسانهها جمعی:

۱- افزایش خشونت و کم رنگ شدن حل مسائل به

طور صلح آمیز

۲- ترویج بی بندباری اخلاقی

۳- تشویق فرهنگ مصرف گرایی در جامعه

۴- تبلیغ کالاهای کم ارزش و حتی مضر و غیر مفید

۵- کم شدن تماس چهره به چهره افراد و کم شدن

دید و بازدیدهای اقوام و دوستان

۶- کم شدن گفت و گو بین اعضای خانواده

👉 پیامبر در مدینه:

نخستین اقدام مهم پیامبر ساخت مسجد برای انجام امور:

- ۱- عبادی ← اجرای مراسم مذهبی
- ۲- اجتماعی و علمی: کانون اصلی سواد آموزی و فراگیری علم و دانش، سرپناهی برای افراد تهیدست
- ۳- سیاسی و نظامی ← مشورت و تصمیم گیری پیمان برادری:

- ۱- اعضا: میان مسلمانان مهاجر و انصار
 - ۲- هدف: ۱- ایجاد محبت و دوستی بین مسلمانان
 - ۲- گامی در جهت ایجاد امت (جامعه) اسلامی
- 👉 پیمان نامه سیاسی: ۱- طرفین پیمان نامه: قبایل یهود مدینه و اطراف مدینه و مسلمانان

۲- نقش پیمان نامه : اعلام رسمی تاسیس حکومت اسلامی به رهبری پیامبر در مدینه

 نبردهای پیامبر:

انواع نبردها: (۱) غزوه ← احد (۲) خندق - سریه

علت وقوع این جنگها: ۱- دفاع مسلمانان از خود در برابر حمله مشرکان، ۲- دفع تهدیدات خطرناک دشمنان

 نامه به فرمانروایان کشورهای مختلف:

نام کشورها: ایران - روم - حبشه

هدف پیامبر: هدایت همه مردم جهان

انتخاب جانشین: در آخرین سفر حج - در محلی به نام غدیر خم - انتخاب امام علی (ع)

 عربستان قبل از ظهور اسلام:

موقعیت: شبه جزیره عربستان یا جزیره العرب در جنوب غرب آسیا واقع شده است.

مهمترین قسمت شبه جزیره: حجاز از جمله
مناطق کوهستانی در غرب جزیره العرب
شهرهای مهم: مکه، یثرب (مدینه النبی)، طائف
آب و هوا: گرم و خشک
نوع زندگی مردم:

۱- به علت کمبود آب، اغلب ساکنان عربستان
صحرائشین بودند و از طریق پرورش تعداد کم دام از
جمله شتر نیازهای روزانه خود را تامین می کردند.

۲- در مناطق برخوردار از آب مانند یثرب و یمن
کشاورزی رونق محدودی داشت

۳- تعدادی از مردم عربستان از طریق کاروان های
تجاری با نقاط مختلف دادوستد می کردند مکه و
مدینه دو ایستگاه مهم تجاری بر سر راه جنوب به
شمال شبه جزیره به شمار می رفتند.

ساکنان: قوم عرب که به شکل قبیله ای زندگی
می کردند.

👉 عصر جاهلیت : اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی مردم عربستان در دوران پیش از بعثت به گونه‌ای بود که از آن به عصر جاهلیت یاد می‌شود.

👉 دین مردم: ۱- بیشتر عرب‌ها بت پرست بودند ۲- پیرو حضرت ابراهیم ۳- یهودی ۴- مسیحی ۵- زرتشتی
👉 پیامبر در مکه:

رسول خدا در خاندانی شریف و محترم در شهر مکه به دنیا آمد

لقب حضرت محمد (ص) محمد امین به دلیل پاکدامنی و درستکاری
👉 بعثت پیامبر:

مکان: حضرت محمد (ص) در کوه‌های اطراف مکه از جمله غار حرا برای عبادت پروردگار می‌رفتند.
تاریخ: ۲۷ رجب سالی که پیامبر به ۴۰ سالگی رسیده بودند.

نخستین افرادی که به ایشان ایمان آوردند: اولین مرد:
امام علی (ع) - اولین بانو: حضرت خدیجه
مراحل دعوت به توحید: ۱- سه سال اول بصورت
فردی و پنهانی، ۲- دعوت خویشاوندان، ۳- دعوت
آشکار عموم مردم

نحوه برخورد مشرکان با پیامبر:
مهمترین مخالفان پیامبر:

اشراف مکه به ویژه بزرگان قبیله قریش مانند ابولهب -
ابوجهل و ابوسفیان وحشت داشتند از: گسترش
اسلام - مخالفت آشکار اسلام با افکار و عقاید جاهلی
مراحل برخورد:

۱- سعی در منصرف کردن حضرت ابوطالب از
پشتیبانی رسول خدا
۲- دادن پیشنهاد ریاست قبیله و قوم و ثروت به پیامبر
در برابر دست برداشتن از دعوت خود

۳- دشنام و تهمت به رسول خدا و برخوردهای

زشت و ناپسند با ایشان

۴- آزار و شکنجه مسلمانان بویژه تهیدستان و بردگان

۵- تحریم اقتصادی

۶- توطئه برای قتل پیامبر

درس دهم

چهار خلیفه اول :

خلیفه اول: ابوبکر

نوع انتخاب: تعدادی از انصار و مهاجرین در محلی به نام سقیفه بنی ساعده گردآمده و با ابوبکر که یکی از کهنسالان مهاجرین بود بیعت کردند و وصیت پیامبر در غدیر خم را نادیده گرفتند.

عکس العمل امام علی (ع): با سکوت خود مانع بروز تفرقه و درگیری میان مسلمانان شد تا اسلام پایدار بماند.

مدت خلافت: ۲ سال

۲۰ اقدام مهم: آغاز فتوحات در مرزهای حکومت

ساسانیان و امپراتوری روم شرقی

📖 خلیفه دوم: عمر

چگونگی انتخاب: با وصیت خلیفه اول جناب

ابوبکر

📖 مدت خلافت: ۱۲ سال

مهمترین اقدامات: ۱- ادامه فتوحات ۲- فتح بخش وسیعی از ایران کشورهای سوریه - لبنان و فلسطین و

مصر

📖 خلیفه سوم: عثمان

چگونگی انتخاب: توسط شورایی که عمر تعیین

کرده بود

📖 اقدامات مهم:

۱- رواج زندگی تجملاتی و شیوه اشرافی

۲- اطرافیان و کارگزاران خلیفه با ثروت بدست

آمده از فتوحات به خوش گذرانی مشغول شدند

۳- خاندان بنی امیه که تا هنگام فتح مکه با

اسلام و پیامبر دشمن بودند به مقام‌های مهم دست یافته و بریت‌المال مسلمانان مسلط شدند.

۴- مجازات و تبعید جمعی از صحابه و یاران پیامبر که به او و اطرافیانش انتقاد می کردند مانند ابوذر - عمار - مالک اشتر

خلیفه چهارم: امام علی
نقش امام علی (ع) در دوران سه خلیفه اول
۱- تفسیر قرآن

۲- تربیت شاگردانش

۳- پاسخ گویی به سوالات دینی مردم

۴- توجه به عمران و آبادی و احداث نخلستان‌ها

چگونگی انتخاب: اصرار زیاد مردم

جنگهای زمان خلافت امام علی:

علت وقوع : اصرار امام علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان و ثروت اندوزان شد

نام جنگها: صفین ← جنگ با ظالمین (سپاه معاویه) -

جمل ← جنگ با بیعت شکنان - نهروان

دستاوردهای حکومت امام علی (ع):

۱- ساده زیستی و مقابله با اشرافی گری

۲- تاکید بر عدالت

۳- برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایات

۴- مدارا با مخالفان

تاریخ شهادت: ۲۱ رمضان سال ۴۰ هـ ق

درس یازدهم

دلایل ضعف و شکست ساسانیان از اعراب مسلمان:

۱- رقابت و دشمنی در درون دربار ساسانی: پس از خسرو پرویز به مدت ۴ سال بیش از ۱۰ نفر بر تخت شاهی نشستند

۲- شورش فرماندهان و دخالت آنها در رقابت های سیاسی، روحیه سپاهیان را تضعیف کرده و توان جنگی آنان را کاهش داده بود.

۳- نارضایتی مردم از وجود نظام طبقاتی، بی عدالتی ها و تبعیض های اجتماعی و مالیات های سنگین

۴- طغیان رودهای دجله و فرات و شکست شدن سدها، به زیر آب رفتن بخش های وسیعی از زمین های کشاورزی و مزارع حاصلخیز در بین النهرین که منبع درآمد مهمی برای حکومت بود از بین رفت

۵- قحطی و شیوع بیماری های طاعون و وبا

👉 خلفا:

امویان:

۱- امویان حکومت خود را بر پایه خشونت و ظلم بنا نهادند و چندان به دستورات دینی پای بند نبودند.

۲- بنی امیه به قوم و نسب خود فخر فروشی می کردند.

۳- مرکز خلافت امویان شهر شام (دمشق) بود

۴- به شهادت رساندن امام حسن (ع) امام حسین (ع)

امام سجاد (ع) و امام محمد باقر

۵- آزار و اذیت شیعیان

عباسیان:

۱- فرستادن نمایندگان به نقاط مختلف ایران از جمله خراسان و دعوت مردم به قیام علیه بنی امیه و بدست گرفتن حکومت توسط یکی از افراد خاندان پیامبر اما نمی گفتند منظورشان چه کسی است.

۲- منصور خلیفه دوم عباسی، شهر بغداد را بنا کرد و آن را مرکز خلافت عباسیان قرار داد

۳- زندانی کردن و به شهادت رساندن امامان شیعه

 نقش و ارتباط خلفای اموی و عباسی با ایرانیان:

امویان با ایرانیان:

۱- اشراف و سران قبایل عرب بر بیشتر ولایات ایران حکومت می کردند

۲- در دوره امویان، اقوام غیرعرب از جمله ایرانیان مورد تحقیر و توهین قرار می گرفتند

۳- ایرانیان حق نداشتند مقام و منصب های مهم مانند

حکومت ولایات یا فرماندهی سپاه را بر عهده بگیرند

۴- ایرانیان از ظلم و ستم و قوم‌گرایی امویان به ستوه آمده به مخالفت و مبارزه با آنان پرداختند ← حضور در سپاه مختار ثقفی عباسیان:

۱- ایرانیان مسلمانان بویژه خراسانیان در ابتدا دعوت عباسیان را برای قیام علیه بنی‌امیه پذیرفتند

۲- ابومسلم سردار ایرانی در خراسان علیه امویان قیام کرد و آنها را شکست داد و سفاح از خاندان عباسیان را به خلافت رساند

۳- خلفای عباسی از ایرانیان در سمت‌های مهمی چون وزارت و فرماندهی سپاه و حکومت شهرها استفاده می‌کردند

۴- خلفای عباسی بر بسیاری از ایرانیانی که به آنها خدمت کردند خشم گرفته دستور دادند آنها را از قدرت برکنار، زندانی یا به قتل برسانند. (ابومسلم خراسانی، خاندان برمکیان)

📖 سلسله‌های ایرانی مسلمان:

- اسامی سلسله‌های ایرانی: ۱- طاهریان - ۲- صفاریان - ۳- علویان ← ریشه و تبار ایرانی نداشتند - ۴- سامانیان - ۵- آل‌بویه

دوره قدرت گرفتن این سلسله‌ها در ایران بین قرن‌های سوم تا پنجم هجری بود.

نوع ارتباط سلسله‌ها با خلفای عباسی:

- ۱- با فرمان عباسیان به قدرت رسیدند و با تایید آنها به حکومت خود ادامه دادند با خلفا روابط دوستانه برقرار کرده و امیران این سلسله‌ها نسبت به خلفا اظهار وفاداری و فرمانبری می‌کردند اما در اداره امور قلمرو خود مستقل بودند و اجازه نمی‌دادند نمایندگان خلیفه در امور داخلی آنان دخالت کنند: طاهریان و

سامانیان

۲- بی اجازه فرمان خلیفه با حمایت و پشتیبانی مردم قدرت را به دست گرفتند با خلفای عباسی روابط خصمانه داشتند: صفاریان، علویان طبرستان، آل بویه

درس سیزدهم

📖 حکومت‌های ترک تبار در ایران:

دوره زمانی قدرت گرفتن سلسله‌ها در ایران: اواخر قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم هجری بود.
سلسله‌های ترک تبار در ایران: غزنویان - سلجوقیان - خوارزمشاهیان

۱- غزنویان: الف) سلطان محمود

۱- داشتن سپاه نیرومند ← پیروزی در اغلب جنگ‌ها و گسترش قلمرو تا شهر ری

۲- چندین بار حمله به هند به بهانه رواج اسلام اما در اصل به طمع ثروت هنگفت این کشور

۳- داشتن روابط دوستانه با خلفای عباسی ← خود را مطیع و تابع خلافت عباسی می‌دانست.

ب) سلطان مسعود:

۱- فرمانروایی بی‌باک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت

۲- شکست از سلجوقیان و توسط سپاهیان شورشی به قتل رسید.

۲- سلجوقیان: الف) طغرل

۱- شکست دادن سلطان مسعود

۲- در نیشابور بر تخت نشست

۳- تسخیر مناطق مختلف ایران

۴- شکست حکومت آل‌بویه

۵- شکست دادن خلافت فاطمی در مصر

۶- لقب رکن‌الدین را از خلیفه عباسی دریافت کرد و حکومت ایران و عراق را بدست آورد

ج) آل‌بارسلان

۱- با راهنمایی خواجه نظام‌الملک وزیر، بر قدرت و

استحکام حکومت سلجوقی افزود

۲- لشکر کشی به ارمنستان و گرجستان

۳- جنگ با امپراتور روم شرقی و شکست دادن او

۴- تصرف بخشهای وسیعی از آسیای صغیر

حکومت‌های ترک‌تبار در ایران:

سلجوقیان: (د) ملک‌شاه:

۱- فتح مناطق دیگری از ماورالنهر و شام

۲- اوج قدرت حکومت سلجوقیان

۳- گسترش قلمرو از ماورالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب

۴- بعد از مرگ او شاهزادگان و فرماندهان نظامی برای رسیدن به قدرت به جان یکدیگر افتادند

۳- خوارزمشاهیان:

۱- خوارزمشاهیان نخست دست نشانده سلجوقیان بودند

۲- شکست دادن آخرین سلطان سلجوقی و چیره شدن
بربخشهای زیادی از ایران.

۳- پایه‌های حکومتشان محکم نبود: خلیفه عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی‌شناخت - عدم تسلط بر فرمانروایان محلی

۴- با حمله چنگیز خان مغول از بین رفتند

درس چهاردهم

تشکیلات حکومت سلجوقی:

سلاطین:

۱- در راس حکومت سلجوقیان قرار داشت

۲- سلطان قدرت سیاسی و نظامی را در اختیار داشت

۳- سلاطین خود را مطیع و پشتیبان دستگاه خلافت

نشان می‌دادند با هدف: مشروعیت بخشیدن به

حکومت خود - جلب نظر مردم

وزیران:

۱- از مهمترین مقام‌های عهد سلجوقی

۲- حکومت سلجوقی قدرت و عظمت خود را با

سیاست و کفایت وزیران ایرانی بدست آورده بود ۳۱

- ۳- سلجوقیان مردمانی گله‌دار و بیابان گرد بودند از شهرنشینی و کشورداری بی‌خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود به وزیران ایرانی نیازمند بودند
- ۴- وزیران مهم: عمیدالملک کندی ← وزیر طغرل، خواجه نظام‌الملک ← وزیر آب‌ارسلان و ملک‌شاه
- ۵- یکی از وظایف مهم وزیران تنظیم رابطه سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان بود.

درس پانزدهم

📖 مغولان:

- ۱- اقوام بیابانگرد که در سرزمین مغولستان در شمال چین و جنوب سیری می‌زیستند.
- ۲- مغولان به دلیل آب‌هوای سرد و خشک منطقه به شیوه کوچ‌نشینی و دامداری زندگی می‌کردند.
- ۳- به دلیل افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر برای تامین زندگی به غارت یکدیگر و همسایگان می‌پرداختند.

۴- مغولان پس از متحد شدن و قدرتمند شدن در زمان چنگیز به چین حمله کردند

۵- در زمان خوارزمشاهیان به ایران هجوم آوردند

۶- پس از مرگ چنگیز هلاکو نوه او مامور حمله به ایران شد.

حکومت‌های مغولان در ایران:

(الف) ایلخانان:

۱- هلاکو نوه چنگیز پس از نابودی خلافت عباسی این حکومت را تاسیس کرد

۲- ایران در زمان فرمانروایی این سلسله از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد

۳- حکومت ایلخانان با سایر حکومت‌های مغولی در آسیا و دولتهای اروپایی ارتباط برقرار کردند
(ب) تیموریان:

۱- در اواخر قرن هشتم تیمور از سمت شمال شرق به ایران حمله کرد

- ۲- تشکیل یک امپراتوری بزرگ از مرزهای چین تا شام
۳- پس از تیمور پسرش شاهرخ بر بخش وسیعی از ایران مسلط شد

۴- تیموریان با ظهور صفویان از بین رفتند

درس شانزدهم

بزرگان ایرانی در دربار مغول:

(الف) خواجه نصیرالدین طوسی:

۱- یکی از برجسته‌ترین دانشمندان مسلمان ایرانی و مشاور هلاکوخان

۲- تلاش برای حفظ جان مردم و کاهش قتل و غارت مغولان

۳- تشویق هلاکو به ساختن رصدخانه مراغه

(ب) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی:

۱- به عنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت

۲- علاقه فراوانی به عمران و آبادی و انجام کارهای

خیریه داشت

۳- ساخت ربع رشیدی در تبریز که شامل موسسات مختلف مانند مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه می شد

۴- نوشتن کتاب جامع التواریخ رشیدی

۵- با تشویق غازان خان موفق به اصلاح امور اداری و مالی و قضایی شد

درس هفدهم

ویژگی های طبیعی آسیا:

۱- قاره آسیا و اروپا را اوراسیانیز می گویند

۲- مرز بین آسیا و اروپا رشته کوه اورال می باشد

۳- وسیع ترین و پرجمعیت ترین قاره جهان آسیا است

۴- ناهمواریهای آسیا

الف) فلات های بلند و کوه های مرتفع ← آناتولی، ایران، تبت، مغولستان

ب) سرزمین های پست ← جلگه سیبری، جلگه گنگ

و سند، جلگه چین

ج) مجمع‌الجزایر آتشفشانی ← در شرق و جنوب شرق آسیا در کناره‌های اقیانوس آرام مانند ژاپن، اندونزی، فیلیپین

۵- آب‌وهوا: از نظر دما

۱- در تمام سال سرد و یخبندان ← مجاور قطب شمال

در سبیری و نواحی مرتفع فلات تبت

۲- آب‌وهوای قاره‌ای یا بری ← بخشهای داخلی و

مرکزی آسیا

۳- آب و هوای گرم ← سرزمین مجاور دریاها از

دریای سرخ تا جزیره تایوان در شرق چین

از نظر بارش:

۱- آسیای مرطوب (سبز) ← سرزمینهای شرق، جنوب

و جنوب شرق آسیا در مسیر وزش بادهای موسمی

۲- آسیای خشک ← سرزمینهای غرب و جنوب

غرب آسیا شامل عربستان داخل فلات آناتولی، فلات

ایران - آسیای مرکزی به ویژه بیابان گبی

جمعیت:

۱- ۶۰٪ جمعیت جهان در آسیا زندگی می‌کنند

۲- پراکندگی جمعیت در آسیا:

نواحی کم جمعیت یا خالی از جمعیت: نواحی مرتفع
چون فلات تبت و هیمالیا- بیابان‌ها

نواحی پر جمعیت: جنوب و جنوب شرق آسیا- چین و
هند پر جمعیت‌ترین کشورهای جهان- جزیره جاوه در
اندونزی متراکم‌ترین منطقه جهان

نژاد: زردپوست- سفیدپوست- تیره‌های سیاه‌پوست و
دورگه در جنوب آسیا

دین: ادیان الهی- اسلام ← در آسیای غربی، آسیای
مرکزی، شرق و جنوب شرق آسیا- مسیحیت- یهود
آیین‌ها: بودایی در کشورهای شرق آسیا چون چین،
ژاپن، کره و تایلند- برهمنی در هند

۱- بخش عمده‌ای از مردم آسیا به کار کشاورزی مشغولند ← برنج مهمترین محصول کشاورزی آسیاست.

۲- مهمترین کشور صنعتی آسیا: ژاپن

۳- چین در دو دهه اخیر با برنامه‌ریزی‌های جدید میزان تولیدات و صادرات خود را به شدت افزایش داده

۳- بیرهای اقتصادی آسیا: شامل کشورهای، کره جنوبی - تایوان - هنگ کنگ - سنگاپور، تولیدات: تولید و صادرات لوازم الکترونیکی و رایانه‌ای - لوازم خانگی و اتومبیل.

درس نوزدهم

ویژگی‌های طبیعی جنوب غربی آسیا:

ناهمواری‌ها:

۱- کوههای بلند ایران که به ارتفاعات ترکیه و

قفقاز می‌پیوندند.

۲- سرزمین‌های پست جلگه‌ای پهناور شامل: جلگه بین‌النهرین در غرب ایران- جلگه سند در شرق ایران
۳- بیابان بزرگ عربستان، دشت کویر، دشت لوت
آب و هوا:

۱- با توجه به وسعت زیاد و تنوع ناهمواری‌ها آب و هوای گوناگونی دارد
۲- انواع آب و هوا:

۱- در نواحی مرتفع و کوهستانی ← زمستان سرد و تابستان معتدل با بارش فراوان برف و باران
۲- در جنوب غرب آسیا ← آب و هوای گرم و خشک یا نیمه خشک (کمبود آب شیرین)
۳- در سواحل دریاها: در سواحل خلیج فارس - دریای عمان، اقیانوس هند و دریای سرخ (آب و هوای گرم و شرجی)

اطراف دریای مدیترانه ← آب و هوای مدیترانه‌ای
با زمستان معتدل و پرباران و تابستان گرم و خشک

ویژگی‌های انسانی جنوب غرب آسیا:

۱- نخستین کانون‌های تمدن جهانی ← ایران و بین‌النهرین

۲- زبان: عربی، فارسی، ترکی، اردو پرتکلم‌ترین گروه زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی می‌باشند

۳- دین: کانون ظهور ادیان توحیدی است

ادیان الهی یهود، مسیحیت و اسلام در این منطقه ظهور کرده

قلب تمدن اسلامی است ← ۹۰٪ مردم منطقه مسلمان هستند.

۴- اقتصاد:

۱- اغلب کشورها در این منطقه دارای ذخایر نفت و گاز هستند.

۲- برخی از کشورهای منطقه با رونق گردشگری یا تجارت و بازرگانی اقتصاد خود را متحول کرده‌اند ← ترکیه

۳- برخی کشورهای منطقه به دلیل جنگ و اشغال نظامی توسط آمریکا و نبودن امنیت از نظر اقتصادی پیشرفت نکرده‌اند ← عراق و افغانستان

درس بیستم

 دلایل اهمیت منطقه جنوب غربی آسیا:

الف- این منطقه در کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا قرار دارد.

ب- وجود آبراهه‌های مهم: تنگه هرمز - تنگه بسفر - تنگه داردانل - تنگه باب المندب (۱) - پیوند دریاهای منطقه به یکدیگر، ۲- راه یابی به آبهای آزاد اقیانوسی، ۳- موقعیت بندرگاهی جهت حمل و نقل ارزان کالا و انرژی)

ج- این منطقه انبار مهم منابع انرژی در جهان است. (حدود $\frac{2}{3}$ ذخایر نفت جهان - حدود $\frac{1}{3}$ منابع گاز جهان)

د- کانون جهان اسلام است

 دلایل پرنقش بودن منطقه جنوب غربی آسیا:

۱- بخش عمده‌ای از منابع انرژی موردنیاز کشورهای صنعتی و راه‌های مهم حمل‌ونقل دریایی در این منطقه قرار دارد.

۲- دسترسی به خلیج فارس و اقیانوس هند مورد توجه و رقابت کشورهای قدرتمند بوده

۳- وابستگی بعضی کشورهای منطقه به قدرت‌های بزرگ

۴- مردم نقش چندانی در بعضی از حکومتها ندارند ← اداره برخی از کشورها به شیوه پادشاهی - امیرنشینی و موروثی است

۵- رژیم اشغالگر قدس

۶- ایجاد پایگاه‌های نظامی توسط آمریکا و انگلستان و برخی کشورهای قدرتمند برای حفظ منافع خود در هر منطقه در کشورهای وابسته.

نکات مهم در حل مسائل مقیاس:

فرمول مقیاس:

$$\text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله دو نقطه بر روی نقشه}}{\text{فاصله دو نقطه بر روی زمین}}$$

هر عددی که وارد فرمول می شود باید به سانتی متر باشد

$$1 \text{ km} = 100000 \text{ cm}$$

$$1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$$

$$\text{km} \xrightarrow{\times 100000} \text{cm}$$

$$\text{m} \xrightarrow{\times 100} \text{cm}$$

$$\text{cm} \xrightarrow{\div 100000} \text{km}$$

$$\text{cm} \xrightarrow{\div 100} \text{m}$$

هر عددی که فرمول می دهد به سانتی متر است
همواره باید صورت کسر مقیاس عدد یک باشد.

ویژگی‌های طبیعی اروپا:

ناهمواری‌ها: ۱- اروپای پیر

مناطق شمال اروپا

فرسایش نقش زیادی در آن داشته است

کوههای کم‌ارتفاع با قله‌های گنبدی شکل

دره‌های باز

دارای جلگه‌های پهناور و دریاچه‌های بسیار

۲- اروپای جوان

در جنوب اروپا

رشته کوههای بلند با قله‌های نوک‌تیز با دامنه‌های

پرشیب

دره‌های تنگ

دارای آتشفشان و زمین‌لرزه

آب و هوا:

۱- آب و هوای سرد قطبی ← در شمال اروپا یعنی

شمال شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند

۲- آب و هوای معتدل اقیانوسی ← مناطق مجاور اقیانوس اطلس نظیر انگلستان و ایرلند.

۳- آب و هوای مدیترانه‌ای ← مناطق جنوبی اروپا در سواحل دریای مدیترانه.

۴- آب و هوای قاره‌ای و بری ← مرکز و شرق اروپا رودهای اروپا:

وجود رودهای پر آب و دائمی بسیار زیاد.

کاربرد رودهای اروپا: آبیاری زمین‌های کشاورزی -

تولید انرژی الکتریکی - حمل و نقل کشتیرانی

اسامی رودهای مهم: دانوب ← طویل‌ترین رود اروپا -

ولگا - راین - دُن - آلب

ویژگی‌های طبیعی آفریقا:

ناهمواری‌های آفریقا:

۱- آفریقا فلاتی وسیع و کم‌ارتفاع است و کوه‌های

بلند کمتر در این قاره دیده می‌شود

۲- در شرق آفریقا قله‌های مرتفع کنیا و کلیمانجارو قرار دارد.

۳- وجود دریاچه‌های زیاد در شرق آفریقا در اثر فرو نشستن زمین یا شکستگی‌های بزرگ زمین.

۴- کناره‌های صاف و بدون بریدگی (خلیج آب و هوا:

۱- آفریقا آب و هوای گرم دارد و در بیشتر قسمت‌های آن زمستان دیده نمی‌شود.

۲- از نظر بارش:

آفریقای سبز: نواحی اطراف استوا از شمال تا دریاچه چاد و از جنوب تا رود زامبزی آب و هوای گرم مرطوب دارد و باران فراوان

آفریقای خشک: هرچه از منطقه استوایی به سمت شمال و جنوب پیش برویم از میزان رطوبت و باران کاسته شده و آب و هوای گرم و خشک دارد ← صحرای بزرگ

در شمال و بیابان کالاهاری در جنوب

۳- آب و هوای مدیترانه‌ای: بخش کوچکی از شمال آفریقا در مجاورت دریای مدیترانه رودها:

رود نیل: طولانی‌ترین رود جهان است
رودهای مهم: زامبر، نیجر، اورانژ- کنگو

درس بیست و دوم

ویژگی‌های انسانی اروپا:

جمعیت:

۱- نسبت به وسعت کم یکی از متراکم‌ترین قاره‌های جهان است

۲- دلایل تراکم جمعیت در اروپا: شرایط مساعد طبیعی (آب و هوای معتدل- باران فراوان- رودهای پر آب- جلگه‌های پهناور)- پیشرفت در علم و فناوری

۳- رشد جمعیت در اروپا کاهش یافته ← افزایش جمعیت سالمندان

نژاد: سفید پوست

دین:

بیشتر مردم اروپا مسیحی هستند دین مسیحیت سه مذهب دارد. ۱- کاتولیک ← پاپ رهبر مذهبی آنها است ۲- پروتستان ۳- ارتدوکس - مسلمانان بیشتر در شبه جزیره بالکان زندگی می کنند

اقتصاد:

از نظر اقتصادی پیشرفته است

کشاورزی:

در همه جای اروپا رایج است

با استفاده از ماشین آلات مدرن و شیوه های علمی صورت می گیرد

در جنوب اروپا به دلیل آب و هوای مدیترانه ای زیتون و مرکبات و انگور به عمل می آید

دامداری:

دامداری و دامپروری با شیوه های صنعتی انجام

می گیرد ← محصولات گوشتی و لبنی زیاد

کشورهای هلند و دانمارک از تولیدکنندگان و صادرکنندگان بزرگ فرآورده‌های لبنی و گوشتی هستند

 صنعت:

اروپا از مناطق مهم صنعتی جهان است ← تولید و صادرکننده انواع کالاها و ماشین‌آلات و ابزار کشورهای صنعتی مهم: آلمان، فرانسه، انگلستان، ایتالیا منابع زیرزمینی و معادن اروپا پاسخگو نیازهای صنایع عظیم این قاره نیست

جاذبه گردشگری: جاذبه‌های طبیعی

سواحل طولانی و آفتابی

ورزش‌های زمستانی در کوه‌های آلپ

جاذبه فرهنگی و تاریخی: بناهای تاریخی - موزه‌ها - کلیساها

مهمترین کشورهای جذب‌کننده گردشگران: فرانسه -

اسپانیا - ایتالیا

ویژگی‌های انسانی آفریقا:

جمعیت:

نسبت به وسعت زیادش جمعیت کمی دارد

دلایل کمی جمعیت آفریقا: دلایل طبیعی (بیابان

بزرگ آفریقا- جنگلهای انبوه استوایی)

دلایل انسانی: عدم رعایت بهداشت و شیوع

بیماری‌های مختلف- خشکسالی‌ها و قحطی‌های

پی‌درپی.

جنگ‌ها.

امروزه با بهبود بهداشت و واکسیناسیون ← افزایش

رشد جمعیت

نژاد:

۱- بیشتر مردم آفریقا از نژاد سیاه پوست هستند.

۲- نژاد سفید:

مردم شمال صحرای بزرگ آفریقا در مجاورت

دریای مدیترانه

بخش کوچکی از جنوب آفریقا

زبان:

عربی: ساکنان کشورهای شمال صحرایی بزرگ
آفریقا (مصر - الجزایر - مراکش)

۲- زبان‌های محلی

۳- زبان کشورهای که قبلاً تحت نفوذ و استعمار آنها
بوده‌اند (فرانسوی یا انگلیسی)

دین:

۱- اسلام ← کشورهای شمال آفریقا

۲- مسیحیت

۳- مذاهب ابتدایی

اقتصاد:

۱- از نظر منابع طبیعی ثروتمند است: معادن نفت -
طلا - الماس - مس - جنگلهای عظیم
دلایل عدم توسعه قاره آفریقا:

عوامل خارجی: استعمار کشورهای اروپایی و

غارت منابع آفریقا- دخالت کشورهای قدرتمند در
ایجاد جنگ‌ها و بحران‌ها

عوامل داخلی: شرایط سخت محیطی (جنگل‌های
انبوه- بیابان‌های وسیع- آب و هوای گرم)- شیوع
بیماری‌ها- بیسوادی و آگاهی کم مردم- جنگ‌های
داخلی- حکومت‌های وابسته و استبدادی

صنعت در این قاره چندان رشد نکرده است :
بیشتر مردم کشورهای قاره آفریقا صادرکننده
محصولات معدنی و کشاورزی- مواد اولیه برای
کارخانه‌های کشورهای صنعتی تولید می‌کنند

کشاورزی: در اطراف دره رود نیل ← پنبه- در
مناطق گرمسیری و استوایی ← قهوه، کاکائو، کائوچو
جاذبه‌های گردشگری: سواحل شمال آفریقا در
کنار دریای مدیترانه- پارک‌های ملی (وحش)- آثار
باستانی کشورهای قدیمی

ویژگی‌های طبیعی آمریکا:

موقعیت: قاره وسیعی که از قطب شمال تا نزدیکی قطب جنوب کشیده شده است.

ناهمواری‌ها:

چین خوردگی‌های جوان و مرتفع: راکی در آمریکای شمالی و آند در آمریکای جنوبی - به دلیل نا آرام بودن پوسته زمین آتشفشان‌ها و زمین‌لرزه‌های فراوانی رخ می‌دهد - آمریکای مرکزی جزایر آنتیل نیز آتشفشان و زمین‌لرزه دارد.

کوههای کم ارتفاع قدیمی: توده کوهستانی آپالاش در آمریکای شمالی و توده کوهستانی برزیل در آمریکای جنوبی - این توده‌ها ناهمواری‌های پیرو فرسایش یافته‌اند

سرزمین‌های پست و جلگه‌ای ← جلگه می‌سی‌سی‌پی

در آمریکای شمالی و جلگه آمازون و پارانا

در آمریکای جنوبی

آب و هوا:

۱- آب و هوای قطبی و سرد ← نواحی نزدیک قطب شمال (بخش اعظم کشور کانادا) نواحی نزدیک به قطب جنوب در آمریکای جنوبی

۲- آب و هوای معتدل اقیانوسی ← سواحل قاره آمریکا به دلیل مجاورت با دو اقیانوس

۳- آب و هوای گرم و مرطوب ← نواحی نزدیک به مدار استوا در آمریکای مرکزی و جنوبی

آب و هوای گرم و خشک ← بیابان نوادا در آمریکای شمالی و بیابان آتاکاما در آمریکای جنوبی

رودها:

رود می‌سی‌سی‌پی در آمریکای شمالی ← در حمل و نقل کالا و منابع و تجارت از طریق کشتیرانی نقش مهمی دارد

رود آمازون در آمریکای جنوبی ← پرآب‌ترین

رود دنیا است

👉 ویژگی‌های انسانی قاره آمریکا:

جمعیت:

۱۵٪ جمعیت جهان در قاره آمریکا زندگی می‌کنند
بیشترین جمعیت در جلگه‌های حاصلخیز مثل می‌سی‌سی‌پی
و بنادر و شهرهای ساحلی متمرکز شده‌اند.

👉 نژاد:

- ۱- بومیان: سرخ پوستان (هندی)
- ۲- سیاه‌پوستان: فرزندان و نوادگان بردگان آفریقایی
اند که در دوران استعمار توسط اروپاییان به اجبار
برای کار در مزارع کشاورزی و معادن به این قاره آورده
شده‌اند
- ۳- سفیدپوستان: سفیدپوستان اروپایی
- ۴- دورگه‌ها: قاره آمریکا قاره‌ای مهاجرپذیر بوده
است پس عده زیادی از مردم این قاره دورگه هستند.

👉 زبان:

در آمریکای شمالی: انگلیسی ← تمدن انگلوساکسون
در آمریکای مرکزی و جنوبی ← اسپانیولی و
پرتغالی ← تمدن لاتین

👉 دین:

اکثر مردم قاره آمریکا مسیحی هستند
آمریکای شمالی: پروتستان
آمریکای مرکزی و جنوبی: کاتولیک
👉 اقتصاد:

آمریکای شمالی:

کانادا و ایالات متحده آمریکا جز کشورهای پیشرفته
صنعتی جهان هستند

کشاورزی صنعتی و تجاری دارند.

این دو کشور تولیدکننده و صادرکننده تجهیزات
صنعتی، ماشین آلات، خودرو، صنایع غذایی، مواد
شیمیایی و کالاهای الکترونیکی

به دلیل رونق تجارت داخلی و خارجی شهرهای
بزرگی در آن رشد کرده است.

 آمریکای لاتین:

از نظر منابع طبیعی و ذخایر معدنی بسیار غنی است
پیشرفت آمریکای لاتین به اندازه آمریکای شمالی
نیست. (استعمار- وجود عقاید و باورهای غلط بین
مردم- حکومت های وابسته به بیگانه و استبدادی)
این کشورها تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و
صنعتی و محصولات کشاورزی هستند و چندان
اوضاع اقتصادی خوبی ندارند.

درس بیست و چهارم

 استرالیا و اقیانوسیه:

موقعیت: کوچکترین و کم جمعیت ترین قاره
مسکونی در جنوب شرقی قاره آسیا در اقیانوس آرام
اقیانوسیه: ۲۰ تا ۳۰ هزار جزیره در آبهای اقیانوس
آرام- یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه کشور

نیوزیلند است.

 ویژگی های طبیعی:

استرالیا سرزمینی تقریباً هموار است

رشته کوههایی به موازات ساحل در شرق استرالیا کشیده شده اند.

در شمال شرقی استرالیا بزرگترین صخره مرجانی دنیا به شکل دیواری از آب های اقیانوس آرام سربرآورده است.

نیوزیلند کشوری کوهستانی است که رشته کوه های آلپ جنوبی در آن واقع شده است.

 ویژگی های انسانی:

جمعیت: با وجود وسعت زیاد جمعیت کمی دارد -
اکثر جمعیت استرالیا و نیوزیلند را مهاجران اروپایی (انگلیسی و ایرلندی) تشکیل می دهند.

زبان رسمی: انگلیسی

دین: مسیحی

اقتصاد: استرالیا و نیوزیلند جز کشورهای پیشرفته صنعتی در جهان است.

 استرالیا: منابع و معادن فراوان دارد - تولید کننده و صادر کننده بزرگ گندم در جهان است - دارای باغهای انگور و مرکبات فراوان است - کشاورزی به صورت صنعتی و با استفاده از ماشین آلات صورت می گیرد - صنعت پیشرفته ← دو بندر مهم سیدنی و ملبورن

استرالیا و نیوزیلند از مراکز مهم پرورش دام در جهان ← صادرات محصولات گوشت و پشم گردشگری:

وجود جاذبه های طبیعی: سواحل طولانی - تنوع محیطی - گونه های جانوری
جاذبه های انسان ساخت: ساخت امکانات تفریحی و گردشگری.

قاره استرالیا و اقیانوسیه

درس ۲۴

در مورد موقعیت و وسعت استرالیا و اقیانوسیه توضیح دهید.

اقیانوسیه کوچک‌ترین قاره کره زمین است. برخی صاحب‌نظران، استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار گرفته، اقیانوسیه می‌نامند و آن را یک قاره، محسوب می‌کنند. برخی دیگر استرالیا را قاره‌ای مستقل به حساب آورده‌اند.

کم وسعت‌ترین و کم جمعیت‌ترین قاره‌های مسکونی جهان کدامند؟ در هر صورت، استرالیا و اقیانوسیه، کم‌وسعت‌ترین و کم‌جمعیت‌ترین قاره‌های مسکونی جهان هستند.

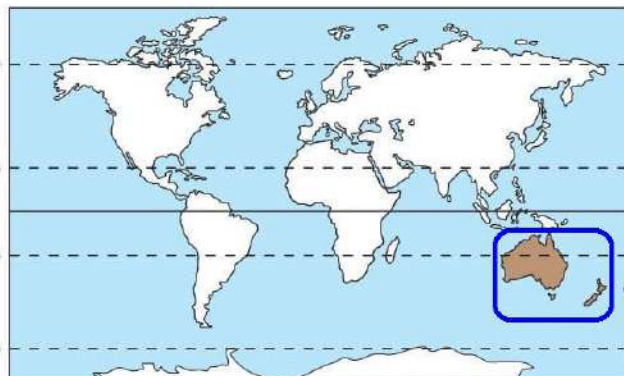
این قاره در منتهی‌الیه جنوب‌شرقی قاره آسیا قرار دارد. به نقشه توجه کنید. همان‌طور که مشاهده می‌کنید، در سرزمین اصلی قاره اقیانوسیه چه نام دارد؟

واقع استرالیا، سرزمین اصلی قاره اقیانوسیه است که همچون جزیره‌ای پهناور در اقیانوس آرام واقع شده.

در شرق استرالیا در آب‌های اقیانوس آرام، جزایری شماری به صورت پراکنده وجود دارد.

تعداد این جزایر به ۲۰ تا ۳۰ هزار می‌رسد. یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه، کشور نیوزیلند (زلاند نو) است.

یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه چه نام دارد؟

فعّالیت

۱- به‌طور گروهی، استرالیا و نیوزیلند را در یک اطلس، پیدا کنید. سپس هر گروه، چند جزیره دیگر

در اقیانوسیه نام ببرد. بر عهده دانش آموز

۲- قاره استرالیا و اقیانوسیه در کدام نیمکره قرار دارد؟ نیمکره شمالی یا نیمکره جنوبی؟ چرا؟ نیم کره جنوبی/در جنوب خط استوا واقع شده است.

۳- استرالیا از اطراف به کدام اقیانوس‌ها مربوط می‌شود؟

اقیانوس آرام-اقیانوس هند

درباره ویژگی‌های طبیعی استرالیا توضیح دهید.

به نقشه ناهمواری‌های استرالیا توجه کنید. استرالیا تقریباً سرزمینی هموار است. فقط در شرق این کشور، رشته‌کوه‌هایی به موازات ساحل کشیده شده است. در شمال شرقی استرالیا بزرگ‌ترین صخره مرجانی* دنیا، به شکل دیواری از آب‌های اقیانوس آرام سر برآورده است. این صخره بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر طول دارد و صدها نوع ماهی در اینجا زندگی می‌کنند. در این منطقه، امکانات خوبی برای گردشگرانی که از این صخره مرجانی بازدید می‌کنند به وجود آمده است.

○ صخره یا سد مرجانی

○ بیابان ویکتوریا، حدود ۳۵۰/۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد و در آن تپه‌های ماسه‌ای فراوان دیده می‌شود. در این منطقه، بومیان استرالیا از قبایل مختلف زندگی می‌کنند.

○ آیرز راک (عقیق سرخ)

○ کانگورو، نماد کشور استرالیا است و حدود ۶۳ گونه این جانور کیسه‌دار در کشور استرالیا زندگی می‌کنند.

آیرز راک، صخره‌ماسه‌ای عظیمی است که تقریباً در استرالایای مرکزی به وجود آمده است. این سنگ، بزرگ‌ترین تکه سنگ جهان است که حدود ۹ کیلومتر طول و ۳۴۳ متر ارتفاع دارد و جزء میراث جهانی یونسکو شناخته شده است. این منظره طبیعی در نزد بومیان، مقدس محسوب می‌شود.

فعّالیت

- به نقشه، توجه کنید و به پرسش‌ها، پاسخ دهید.
- ۴- رشته‌کوه‌های نسبتاً مرتفع در کدام سمت استرالیا و به موازات ساحل کدام اقیانوس، کشیده شده‌اند؟
- ۵- در نیمه غربی استرالیا چه نوع ناهمواری وجود دارد؟
- ۶- جلگه مرکزی استرالیا از برف‌های کدام رود، پدید آمده است؟ این رود به کجا می‌ریزد؟
- ۷- پهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟
- ۸- کاربرگه شماره (۶۸) نقشه استرالیا، نیوزیلند را انجام دهید.

برعهده دانش آموز

اکنون به نقشه کشور نیوزیلند (زelandنو) توجه کنید.
نیوزیلند جگوفه کشوری است؟
 نیوزیلند، کشوری کوهستانی است. رشته کوه های آلپ جنوبی را در این کشور، نشان دهید.
 بلندترین قله نیوزیلند چه نام دارد؟ **کوی**

○ کریست چرج، میدان کلیسا، نیوزیلند

○ کیوی، مرغ نوکدرازی است که پرواز نمی کند. این مرغ، نشانه و نماد کشور نیوزیلند است و تصویر آن را می توان روی سکه ها و تمبرهای این کشور دید.

دریانورد انگلیسی، جیمز کوک در سال ۱۷۷۰ پا به استرالیا و نیوزیلند گذاشت. پس از وی اروپایی‌هایی که به این قاره وارد شدند نیز همانند مهاجران اروپایی در قاره آمریکا، بومیان را به بند کشیدند و به نسل‌کشی آنها پرداختند. استرالیا تا سال ۱۹۰۱ مستعمره رسمی انگلیس بود و امروزه همانند نیوزیلند زیر نظر پادشاهی انگلیس اداره می‌شود.

ویژگی‌های انسانی و اقتصادی

در مورد وسعت و جمعیت استرالیا و نیوزیلند توضیح دهید؟

جمعیت، وسعت، زبان و دین

* استرالیا با وجود وسعت زیاد (۷ میلیون و ۶۸۶ هزار و ۸۵۰ کیلومتر مربع) جمعیت بسیار کمی (حدود ۲۰ میلیون نفر) دارد. اکثریت جمعیت استرالیا و نیوزیلند را مهاجران اروپایی (انگلیسی و ایرلندی) تشکیل می‌دهند و درصد بسیار کمی از جمعیت نیز بومیان هستند.

در مورد زبان و دین استرالیا و نیوزیلند توضیح دهید

* زبان رسمی استرالیا، انگلیسی است، اما به دلیل مهاجرت پذیر بودن، زبان‌های مختلفی در این کشور، تکلم می‌شود. زبان رسمی نیوزیلند نیز انگلیسی است. استرالیا و نیوزیلند از کشورهای مسیحی محسوب می‌شوند، اگر چه پیروان سایر ادیان نیز در این کشورها زندگی می‌کنند.

اقتصاد استرالیا و نیوزیلند چگونه است؟

استرالیا و نیوزیلند جزء کشورهای پیشرفته صنعتی در جهان هستند. قاره استرالیا دارای منابع و معادن فراوانی است. مهاجران اروپایی با انتقال سرمایه و فناوری‌های خود به این سرزمین‌ها، موجب پیشرفت‌های اقتصادی در این قاره شده‌اند.

زراعت

استرالیا تولید کننده و صادر کننده بزرگ چه محصولی است؟

پرورش گوسفند، استرالیا

استرالیا تولید کننده و صادر کننده بزرگ گندم در جهان است. همچنین باغ‌های انگور و مرکبات فراوانی دارد و کشاورزی در این کشور به روش صنعتی و با دو مرکز مهم پرورش دام در جهان را نام ببرید. استفاده از ماشین‌آلات، صورت می‌گیرد. استرالیا و نیوزیلند هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان‌اند و محصولات دامی به ویژه گوشت و پشم، از صادرات مهم این دو کشور است.

صنعت نیز در استرالیا و نیوزیلند پیشرفته است. دو بندر مهم استرالیا را نام ببرید. سیدنی و ملبورن دو بندر مهم استرالیا از مراکز مهم صنایع کشتی‌سازی و صنایع شیمیایی به شمار می‌روند.

در مورد گردشگری استرالیا و نیوزیلند توضیح دهید.

استرالیا و نیوزیلند به دلیل وجود سواحل طولانی و تنوع محیطی و گونه‌های جانوری جاذبه‌های طبیعی زیادی برای گردشگران دارند و ساختن امکانات تفریحی و گردشگری باعث شده است که گردشگران بتوانند به خوبی از این محیط‌ها استفاده کنند.

تنگه میل‌فورد در نیوزیلند
استرالیا کشوری دارای سرزمین هموار ولی نیوزیلند کشوری کوهستانی است. اکثریت جمعیت استرالیا و نیوزیلند را مهاجران اروپایی تشکیل می‌دهند. زبان رسمی هر دو کشور انگلیسی است و هر دو جزو کشورهای پیشرفته صنعتی جهان هستند.

فعالیت

- ۹- چند مورد از شباهت‌ها و تفاوت‌های طبیعی، اقتصادی، جمعیتی، فرهنگی و... استرالیا و نیوزیلند را بیان کنید.
 - ۱۰- چرا نام رشته کوه‌های آلپ جنوبی یا برخی شهرها و مناطق استرالیا و نیوزیلند با مکان‌ها و نواحی اروپا هم‌نام است؟
- چون بیشتر جمعیت استرالیا را مهاجران اروپایی تشکیل می‌دهند و آنها نام مناطق خودشان را بر روی آنها گذاشتند.

بسمه تعالی		نام و نام خانوادگی :	اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان	شماره داوطلب :
		نام پدر :	اداره آموزش و پرورش ناحیه یک بندرعباس	تاریخ : ۱۴۰۴/۰۲/۲۷
		شعبه کلاس :	دبیرستان دخترانه حضرت رقیه (س) متوسطه اول	مدت آزمون : ۶۰ دقیقه
		پایه هشتم	آزمون مطالعات اجتماعی	تعداد صفحات : ۲ صفحه
فصل ۷	۱ - کدام سلطان سلجوقی در نبرد ملازگرد امپراطور روم شرقی را اسیر کرد ؟	الف - ملکشاه	ب - طغرل	ج - آلب ارسلان
	د - مسعود			
	۲ - در رأس حکومت سلجوقیان وزیر قرار داشت .	ص	غ	
	۳ - چرا سلجوقیان ناگزیر بودند از وزیران ایرانی در حکومت خود استفاده کنند .	۱		
فصل ۸	۴ - یکی از دانش آموختگان و یکی از اساتید مدارس نظامیه را نام ببرید .	۱		
	۵ - هلاکو پس از مرگ چنگیز حکومت ایلخانان را تأسیس کرد .	ص	غ	
	۶ - هر کدام از شخصیت های زیر چه کاری را انجام دادند . (یک گزینه اضافی است) (ساخت رصد خانه مراغه - ساخت شنب - ساخت گنبد سلطانیه - ساخت ربع رشیدی)			
	الف - غازان خان ب - خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی ج - خواجه نصیر الدین طوسی			
فصل ۹	۷ - شعار سربداران چه بود ؟	۱		
	۸ - مجموعه قوانینی که چنگیز خان تدوین کرد نام داشت .	۰/۵		
	۹ - جلگه چین از آبرفت کدام رود به وجود می آید ؟	الف - ینی سئی	ب - یانگ تسه کیانگ	ج - براهما پوترا
	د - فرات			
فصل ۱۰	۱۰ - قاره آسیا از طریق از آفریقا جدا می شود . (کانال سوئز - کانال پاناما)	۰/۲۵		
	۱۱ - متراکم ترین منطقه جهان از نظر جمعیت است .	۰/۵		
	۱۲ - دو کشور عضو گروه هشت کدامند ؟	۱		
	۱۳ - بربرهای اقتصادی آسیا را نام ببرید .	۲		

۱	۱۴ - ویژگی آب و هوای مدیترانه ای را بنویسید .	فصل ۱۰
۱	۱۵ - چرا منطقه جنوب غربی آسیا پرتنش است ؟	
۲	۱۶ - پر تکلم ترین زبان ها در منطقه جنوب غربی آسیا کدام است ؟	
۰/۲۵	۱۷ - بیشتر مسلمانان اروپا در شبه جزیره زندگی می کنند . (بالکان - اسکاندیناوی)	فصل ۱۱
۰/۲۵	۱۸ - طویل ترین رود جهان نام دارد . الف - نیل ب - راین ج - کنگو د - ولگا	
۰/۵	۱۹ - بیشتر مردم آفریقا از نژاد هستند .	
۰/۵	۲۰ - از بین قله های زیر دو قله مهم آفریقا را مشخص کنید . مون بلان - کلیمانجارو - اورست - بینالود - کنیا	
۱	۲۱ - آفریقا از نظر بارش به چند بخش تقسیم می شود ؟ نام ببرید .	
۱	۲۲ - ویژگی های اروپای جوان را بنویسید .	
۰/۲۵	۲۳ - مهمترین بیابان آمریکای شمالی بیابان کالاهاری می باشد . ص غ	فصل ۱۲
۰/۲۵	۲۴ - دین اکثریت مردم آمریکا است . الف - یهودی ب - بودایی ج - مسلمان د - مسیحی	
۰/۵	۲۵ - یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه کشور است .	
۱	۲۶ - دو بندر مهم استرالیا را نام ببرید .	
۱/۵	۲۷ - کدام کشورهای آمریکای لاتین تولید کننده و صادر کننده محصولات استوایی هستند .	

* - چرا غزنویان به این نام معروف شدند؟

غزنویان دودمانی ترک تبار بودند که چون حکومت خود را از شهر غزنین (غزنه) آغاز کردند به این نام مشهور شدند.

* - چگونگی به حکومت رسیدن محمود غزنوی :

هنگامی که حکومت سامانیان به نهایت ضعف و ناتوانی رسید ، محمود غزنوی که حاکم غزنه بود ، خراسان را تصرف کرد . خلیفه عباسی نیز حکومت او را به رسمیت شناخت

* - پیروزی سلطان محمود در اغلب جنگ ها :

سلطان محمود غزنوی به پشتوانه ی سپاه نیرومند خود در اغلب جنگ ها ، پیروزی هایی به دست آورد و قلمرو خود را تا ری در مرکز ایران گسترش داد

* - شهرت سلطان محمود در تاریخ :

چندین بار به هندوستان لشکرکشی کرد و به همین سبب در تاریخ شهرت یافت

* - بهانه محمود غزنوی از لشکرکشی هایش به هند:

اگر چه این لشکرکشی ها به بهانه ی رواج اسلام صورت می گرفت اما در اصل به طمع ثروت هنگفتی بود که در این کشور وجود داشت

* - نتیجه ی لشکرکشی های محمود غزنوی به هند:

وی در این لشکرکشی ها مناطقی از هندوستان را تصرف نمود و معبد سومنات را خراب کرد . او اسیران زیادی را با خود به سرزمین های دیگر برد و ثروت ها و غنائم زیادی به دست آورد که بخشی را به خلیفه پیشکش کرد

* - پس از سلطان محمود چه کسی به حکومت رسید و سرانجامش چه شد؟

پسرش سلطان مسعود حکومت را به دست گرفت . اگر چه سلطان مسعود فرمانروایی بی باک و جسور بود اما تدبیر پدر را نداشت . او از سلجوقیان شکست خورد و مدتی بعد توسط سپاهیان شورشی خود به قتل رسید

* - رابطه ی حکومت غزنویان با خلفای عباسی :

رابطه دوستانه بود و سلاطین غزنوی به ویژه سلطان محمود ، خود را مطیع و تابع خلافت عباسی می دانستند

* - سلجوقیان :

سلجوقیان طایفه ای از ترکان بودند که پس از پذیرش اسلام به ماوراءالنهر مهاجرت کردند

* - طغرل که بود:

یکی از نوادگان سلجوق (جد سلجوقیان) به نام طغرل پس از شکست سلطان مسعود غزنوی ، در نیشابور بر تخت نشست

● - طغرل پس از رسیدن به حکومت: او پس از تسخیر مناطق مختلف ایران به بغداد رفت و حکومت شیعه مذهب آل بویه را برانداخت و سپس خطری را که از جانب خلافت فاطمی مصر متوجه خلافت عباسی بود از میان برداشت

● - چرا خلیفه به طغرل لقب سلطان رکن الدین داد؟ به دلیل اقدامات طغرل (از میان برداشتن خلافت فاطمی مصر - برانداختن حکومت آل بویه) به او این لقب را داد و حکومت او را بر ایران و عراق تأیید کرد

● - اقدامات آلپ ارسلان: او برادرزاده و جانشین طغرل بود و توانست با راهنمایی خواجه نظام الملک وزیر، رقیبان داخلی را سرکوب کند و بر قدرت و استحکام حکومت سلجوقی بیفزاید. آلپ ارسلان همچنین به ارمنستان و گرجستان لشکر کشی کرد

● - آلپ ارسلان در نبرد ملازگرد: او در نبرد ملازگرد رومیان را شکست سختی داد و امپراتور روم شرقی را به اسارت گرفت. در نتیجه ی این پیروزی، بخش های وسیعی از آسیای صغیر به تصرف سپاهیان سلجوقی در آمد

● - سلطان ملکشاه، پسر آلپ ارسلان از دیگر پادشاهان مشهور سلجوقی بود.

محدوده جغرافیایی ایران با زمان ساسانیان برابری می کرد

مناطق از ماوراءالنهر و شام را فتح کرد

● - سلطان ملکشاه سلجوقی:

حکومت او از ماوراءالنهر در شرق تا دریای مدیترانه در غرب گسترش یافته بود

حکومت سلجوقیان در دوره او به اوج قدرت رسید

● - سرزمین خوارزم: خوارزم ناحیه ای حاصلخیز و آباد در جنوب دریاچه خوارزم (آرال) بود و از عهد باستان به شاهان آنجا، خوارزمشاه می گفتند

● - خوارزمشاهیان چگونه توانستند بر بخش های زیادی از ایران پیروز شوند؟ خوارزمشاهیان نخست دست نشانده ی سلجوقیان بودند اما وقتی حکومت سلجوقی ضعیف شد، آنها از فرمانبری سرپیچی کردند و سرانجام یکی از فرمانروایان خوارزم آخرین سلطان سلجوقی را شکست داد و بر بخش های زیادی از ایران چیره شد

● - چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟ زیرا از یک سو خلیفه ی عباسی فرمانروایی آنها را به رسمیت نمی شناخت و از سوی دیگر، تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند

• اهمیت سلسله سلجوقیان در میان سه ترک تبار : هم به سبب تأثیری که در تحولات ایران و سایر سرزمین های اسلامی و هم به سبب وسعت قلمروشان ، اهمیت بیشتری داشتند

• سلجوقیان تشکیلات حکومت خود را بر اساس تشکیلاتی که از سامانیان و غزنویان به جای مانده بود ، پایه گذاری کردند . البته تشکیلات آن دوره ها نیز بر گرفته از نظام اداری و حکومتی ایران باستان بود و در هر دوره تغییراتی نیز در آن پدید می آمد

• در رأس حکومت سلجوقی **سلطان** قرار داشت . در آن دوره ، خلیفه عباسی بیشتر **ریاست معنوی و دینی** داشت و قدرت سیاسی و نظامی در اختیار **سلاطین** بود .

• در دوره سلجوقیان سلاطین برای مشروعیت بخشیدن به حکومت خود **سعی می کردند خود را مطیع و پشتیبان دستگاه خلافت نشان دهند**

• چگونگی حکومت سلاطین در دوره سلجوقی بر مردم : **با ظلم و خود کامگی حکومت می کردند و منتقدان و مخالفان خود را به سختی مجازات می کردند . سلاطین زندگی پر تجملی داشتند و صاحب املاک و ثروت زیادی بودند**

• چرا سلجوقیان ناگزیر بودند برای اداره قلمرو خود از وزیران ایرانی استفاده کنند؟ **سلجوقیان مردمانی کله دار و بیابانگرد بودند که با زور شمشیر ، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند ، آنها از شهرنشینی و کشورداری بی خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند**

• عمیدالملک گندزری : **وزیر سلطان طغرل بود که نقشی موثر در موفقیت های او داشت**

• خواجه نظام الملک : **وزیر آلب ارسلان و ملکشاه بود ، او چنان قدرت و نفوذی داشت که کمتر کاری بدون صلاحدید و مشورت او انجام می گرفت**

• نقش وزیران ایرانی در اداره امپراتوری سلجوقی : **در نتیجه تدبیر و مدیریت این وزیران ، اوضاع اقتصادی و فرهنگی بهتر شد و کشاورزی ، بازرگانی ، صنعت ، هنر و معماری رشد زیادی کرد .**

• یکی از وظایف مهم وزیران در دوره سلجوقی : **تنظیم رابطه ی سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان**

• به طور کلی دوره سلجوقیان از نظر گسترش **دانش و هنر و ادب** از دوره های برجسته تاریخ ایران محسوب می شود .

• مدارس نظامیه : **خواجه نظام الملک مداری در شهرهای مختلف بنیان گذاشت که همگی آنها نظامیه خوانده می شدند و مهم ترین آنها نظامیه های نیشابور ، اصفهان و بغداد بودند**

• - ویژگی های مدارس نظامیه: در مدارس نظامیه به مدرسان ، مدیران و کارکنان نظامیه ها ، حقوق پرداخت می شد . این مدارس مقررات خاصی داشتند و استادان و شاگردان با دقت خاصی گزینش می شدند و رقابت شدیدی برای رسیدن به مقام استادی در این مدارس وجود داشت

• - از استادان نظامیه امام محمد غزالی بود . همچنین سعدی شاعر معروف نیز از دانش آموختگان مدارس نظامیه به شمار می رفت .

• - در دوره سلجوقیان در شهر های خراسان بیش از سایر مناطق ایران مدرسه وجود داشت . به طوری که در آستانه هجوم مغول ها ، خراسان بزرگترین مرکز علمی ، ادبی و مذهبی ایران بود .

• - رواج زبان فارسی در هندوستان : لشکرکشی های محمود غزنوی و جانشینانش به هندوستان ، موجب زبان فارسی در زبان فارسی در آن دیار شد

• - در ابتدای دوره سلجوقی ، نامه ها و فرمان های حکومتی و دفترهای دیوانی از عربی به فارسی تغییر کرد .

• - در قرن پنجم و ششم هجری ، زبان تُرکی که زبان فرمانروایان بود نیز در ایران رواج پیدا کرد .

• - در دوره سلجوقی به سبب آرامش و رونق بازرگانی شهر و شهرنشینی گسترش یافت .

• - پایتخت های سلجوقیان شهرهای ری و نیشابور و اصفهان بود .

• - معماری در دوره سلجوقی به اوج شکوفایی رسید .

• - در دوره سلجوقی ابتکار حیاط و چهار ایوان اطراف آن معمول گردید . در ساختن انواع گنبد ها ، برج ها و مناره ها ، کاروانسراها و مدارس نیز الگوهای جدیدی در معماری به کار گرفته شد ایرانیان در ساختن مساجد :

• - در قرن پنجم تا هفتم هجری ، آجرکاری و کاشی کاری در بناها به اوج زیبایی و شکوفایی رسید .

• - نمونه هایی از جلوه های مهم هنر دوره سلجوقی : ساختن ظروف سفالین لعاب دار و بدون لعاب و ظروف زرین فام یا طلایی که با نقش و نگار های مختلف

• - هنرهای ایرانی در دوره سلجوقی : فلز کاری ، خوشنویسی ، تذهیب و ساختن جلد کتاب از چرم و نقش انداختن بر روی آن

● - مغولان: مغولان از اقوام بیابانگردی بودند که در سرزمین مغولستان واقع در شمال چین و جنوب سیبری می زیستند

● - شیوه ی زندگی مردمان مغولستان: آب و هوای سرد و خشک منطقه، موجب شده بود که آنها شیوه ی زندگی کوچ نشینی و دامداری را برگزینند

● - چرا قبایل مغول به غارت یکدیگر و همسایگان روی آوردند؟: این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی، به غارت یکدیگر و همسایگان روی آورند

● - چنگیز خان: چنگیز رئیس یکی از قبایل مغول بود که قبیله های مغول را زیر فرمان خود در آورد و حکومتی نیرومند تشکیل داد و برای اداره ی آن کشور، مجموعه قوانینی را با عنوان یاسای چنگیزی تدوین کرد و به اجرا گذاشت

● - یکی از اصول مهم یاسای چنگیزی: آن بود کسانی که خود را تسلیم سپاه مغول می کردند، از قتل و غارت در امان بودند، اما آنان که مقاومت می کردند، باید قتل عام و غارت می شدند

● - چنگیز چگونه فردی بود: چنگیز در فنون رزمی مهارت کامل داشت و در حيله های جنگی استاد بود. وی، مردی بی رحم بود و سربازان و حتی فرزنداناش باید بدون چون و چرا فرمانش را اجرا می کردند

● - مغولان با فتح سرزمین هایی در غرب مغولستان به مرزهای ایران نزدیک شدند

● - بهانه ی چنگیز خان برای حمله به ایران: در زمان سلطان محمد خوارزمشاه وقتی اعضای یک کاروان تجاری مغول به یکی از شهرهای ایران آمده بودند، به دستور حاکم آن شهر به جرم جاسوسی دستگیر و کشته شدند. چنگیز خان این موضوع را بهانه قرار داد و با لشکری عظیم به ایران هجوم آورد

● - سلطان محمد خوارزمشاه در مقابل مغولان: سلطان محمد به مقابله شتافت، اما در همان برخورد اول با سپاه مغول، چنان دچار بیم و هراس شد که فرار کرد. فرار او، روحیه ی سپاهیان و مردم را ضعیف

● - جلال الدین خوارزمشاه در مقابل مغولان چرا نتوانست کاری از پیش ببرد: او در یک جنگ بر مغولان پیروز شد اما به دلیل اختلافات و درگیری های داخلی، کاری از پیش نبرد. در آن شرایط حساس، برخی از سرداران و حاکمان محلی و نیز خلیفه ی عباسی نه تنها جلال الدین را یاری نکردند، بلکه با وی درگیر جنگ شدند

میل به گوشه گیری و دوری از اجتماع در جامعه رواج یافت

بسیاری از ایرانیان جان باختند و تعداد زیادی به اسارت در آمدند یا آواره شدند

● - نتیجه ی حمله ی

چنگیزخان به ایران:

ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت و مردم دچار سرخوردگی شدند

شهرها و آبادی های زیادی را ویران کردند و آسیب فراوانی به مزارع کشاورزی و قنات ها وارد آوردند

● - هلاکو خان نوه چنگیز خان بود . او مأمور شد فتوحات مغول را در ایران و دیگر بخش های جهان اسلام کامل کند

● - اقدامات هلاکو خان : اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه های آنان را تسخیر کرد

با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه ، خلافت عباسی را برانداخت

● - هلاکو خان پس از نابودی خلافت عباسی حکومت ایلخانان را تأسیس کرد .

● - اوضاع ایران در دوران فرمانروایی سلسله ی ایلخانان : ایران از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد و حکام و سرداران محلی تحت حاکمیت و سلطه ی مغولان ، قرار گرفتند .

● - پس از مرگ آخرین ایلخان مغول (ابوسعید) : حکومت ایلخانان فرو پاشید . ایران یک بار دیگر گرفتار هرج و مرج ، آشوب ، جنگ و قتل و غارت های بی حساب شد ، یکپارچگی و اتحاد سیاسی کشور ما از بین رفت و حاکمان محلی و سرداران مغول و غیر مغول ، هر کدام بر بخشی از آن مسلط شدند و با یکدیگر به رقابت و ستیز برخاستند

● - همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان : بی عدالتی و ستمگری حاکمان محلی ، خشم و نارضایتی مردم را برانگیخت و موجب بروز قیام های مردمی در گوشه و کنار ایران شدند

● - - قیام سربداران : این قیام از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد . مردم سبزوار در آن زمان بر اثر تعلیمات شیخ خلیفه و شیخ حسن جوری آماده ی مقابله با ظلم و ظالمان شده بودند

● - تأسیس حکومت سربداران : ساکنان روستای باشتین که از زیاده خواهی و گستاخی مأموران حاکم مغولی خراسان به ستوه آمده بودند ، به پا خاستند و مأموران مغول را مجازات کردند . آنان سپس با شعار سر به دار می دهیم ، تن به ذلت نمی دهیم ، سپاه حاکم مغول را در آن ولایت شکست دادند . قیام به سرعت گسترش یافت و سربداران پس از تصرف شهر سبزوار ، حکومت خود را تأسیس کردند

● - تیمور : تیمور گورکانی یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت . او خود را از خاندان چنگیز می دانست . تیمور در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیز خان مغول نداشت

● - تیمور پس از تسلط بر ماوراءالنهر : با سوء استفاده از اوضاع پریشان و آشفته ی ایران که بر هر گوشه ی آن خانی و سرداری حکومت می کرد ، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد . یورش های تیمور نیز همچون هجوم چنگیز ، آسیب و صدمات فراوانی به مردم ایران وارد کرد . در جریان این یورش ها ، عده ی زیادی تلف شدند و اموال و دارایی مردم غارت

● - شاهرخ : شاهرخ پسر تیمور ، بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود در آورد

● - حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت صفویان در ایران از میان رفت

- پس از هجوم مغولان به ایران **دانشمندان و بزرگان ایرانی** با به جان خریدن خطرهای زیاد به مغولان نزدیک شدند.
- دانشمندان و بزرگان ایرانی سعی می کردند:
 - خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول را مهار کنند و مانع خونریزی بیشتر شوند. بزرگان ایرانی همچنین تلاش می کردند که مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی آشنا کنند و راه و رسم کشورداری را به آنان بیاموزند
- خواجه نصیرالدین توسی:
 - یکی از برجسته ترین دانشمندان مسلمان ایرانی بود که به عنوان مشاور هلاکو خان احترام بسیار یافت. او در جریان لشکرکشی هلاکو، تلاش زیادی برای حفظ جان مردم و کاهش قتل و غارت های مغولان کرد
- رصدخانه مراغه به همت:
 - خواجه نصیرالدین طوسی و تشویق هلاکو ساخته شد. این رصدخانه تبدیل به یک مرکز علمی و تحقیقاتی عظیم شد که منجمان و دانشمندان زیادی در آن فعالیت می کردند
- خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی:
 - یکی از سیاستمداران و دانشمندان نامدار ایرانی در دوره مغول، خواجه رشیدالدین فضل الله بود که خدمات فرهنگی و اجتماعی فراوانی انجام داد و او به عنوان پزشک به دربار ایلخان راه یافت و علاقه بسیاری به عمران و آبادی و انجام کارهای خیریه داشت
- از جمله اقدامات خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی:
 - بنای رَبع رشیدی در تبریز بود که شامل موسسات مختلف مانند مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه می شد
- معروف ترین کتاب خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی:
 - جامع التواریخ رشیدی بود. این دانشمند به دستور ایلخان مغول به قتل رسید
- مغولان پیرو چه ادیاتی بودند:
 - عده ای از آنها به آیین گذشتگان خود اعتقاد داشتند و گروه دیگری پیرو آیین بودایی و دین مسیحیت بودند.
- چرا مبلغان بودایی و مسیحی در ترویج و گسترش آیین خود در ایران موفقیت چندانی کسب نکردند:
 - زیرا مردم ایران اعتقاد محکمی به اسلام داشتند. سرانجام بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام درآمدند و مسلمان شدند
- ایلخانان مغول به فرهنگ و تمدن ایران علاقه مند شدند:
 - بر اثر تلاش های بزرگان و عالمان ایرانی، سرانجام پس از چند دهه ایلخانان مغول به فرهنگ و تمدن ایران، علاقمند شدند و برای عمران و آبادی تلاش کردند
- اقدامات غازان خان:
 - به تشویق و راهنمایی وزیر خود خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد - برای عمران و آبادانی تبریز بسیار کوشید

• - در زمان غازان خان چه بناهایی ایجاد شد :

در روزگار او شنب (گنبد) غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان ، مسجد ، کاخ ، مدرسه ، کتابخانه و بر پا شد . هم زمان در بسیاری از شهرها مسجدی بزرگ و در کنار آن گرمابه ای برای تأمین هزینه نگهداری مسجد ساختند

• - سلطان محمد خدابنده (الجبایتو) :

سلطان محمد خدابنده (الجبایتو) جانشین غازان خان بود . او به پیشنهاد وزیرش خواجه رشیدالدین فضل الله ، پایتخت را به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی آنجا شد

• - اولجایتو در سلطانیه آرامگاهی برای خود بنا کرد که **گنبد سلطانیه** معروف است .

• - بناهای دوران ابوسعید آخرین ایلخان مغول :

گچبری و کاشی کاری های گنبد ها و ایوان ها ، حکایت از ذوق و نبوغ معماران ایرانی در آن زمان دارد

• - شاهرخ پسر تیمور :

شاهرخ پسر تیمور که تحت تأثیر فرهنگ و تمدن ایران قرار داشت ، راه پدر را در جنگ و خونریزی ادامه نداد .

• - در زمان شاهرخ

هرات

به پایتختی تیموریان انتخاب و به یکی از بزرگ ترین و باشکوه ترین شهرهای ایران تبدیل شد .

• - گوهر شاد :

همسر شاهرخ از زنان نیکوکار بود که به عمران و آبادی توجه داشت . او بناهای متعددی در هرات و مشهد ساخت که مسجد گوهرشاد در جوار حرم حضرت امام رضا (ع) یکی از آنهاست

• - در دوره تیموریان کدام هنرها شکوفا شد :

هنر نگارگری (نقاشی) و خوشنویسی شکوفا شد و نگارگران و نقاشان آن زمان آثار هنری ارزشمندی از خود به جای گذاشتند

• - شاهنامه ی بایسنقری چگونه اثری است؟

یکی از نفیس ترین نسخه های کهن شاهنامه است که به سفارش بایسنقر میرزا، شاهزاده ی تیموری نگارگری و تذهیب شد .

• موقعیت جغرافیایی قاره ی آسیا :

قاره پهناور آسیا از قطب شمال تا جنوب مدار استوا امتداد یافته است و بخش اعظم آن در نیمکره شمالی قرار دارد

• قاره آسیا از سه طرف به کدام اقیانوس ها:

از شمال به اقیانوس منجمد شمالی ، از جنوب به اقیانوس هند و از شرق به اقیانوس آرام

• قاره آسیا از طریق **تنگه بering** از **آمریکای شمالی** و از طریق **کانال سوئز** از قاره **افریقا** جدا می شود .

• اوراسیا :

در بین قاره های جهان ، تنها دو قاره آسیا و اروپا به هم چسبیده اند به همین دلیل بعضی از جغرافیدانان این دو قاره را یک قاره دانسته و آن را اوراسیا نامیده اند

• رشته کوه

اورال

را مرز بین دو قاره

آسیا و اروپا

در نظر گرفته اند:

• ناهمواری های قاره آسیا:

۱- فلات های بلند و کوه های مرتفع

۲- سرزمین های پست

۳- مجمع الجزایر آتشفشانی

• فلات های بلند آسیا به ترتیب از غرب به شرق :

آناتولی - ایران - تبت - مغولستان

• بلندترین قله جهان :

قله اورست (۸۸۴۸ متر) در رشته کوه هیمالیا که به آن بام دنیا لقب داده اند

• سه جلگه بزرگ آسیا:

جلگه بزرگ سیبری - جلگه گنگ و سند - جلگه چین

• جلگه سیبری از آبرفت

رود ینی سنی

پدید آمده است .

• جلگه " سند و گنگ

از رودهای **سند و گنگ** که از رشته کوه های هیمالیا سرچشمه می گیرند تشکیل شده است

این جلگه شمال هند ، بخش وسیعی از پاکستان و بنگلادش را در بر می گیرد

• تعریف دلتا :

گاهی رودها ، آبرفت ها را در مصب خود انباشته می کنند و از انباشته شدن آبرفت ها در مصب رودها، سرزمین های مثلث شکلی به وجود می آید که به آنها **دلتا** ($\triangle$) می گویند

- دلتاها چگونه زمین هایی هستند: به طور کلی دلتاها زمین های مناسبی برای کشاورزی بوده و جمعیت انبوهی را در خود جای داده اند. با این حال ساکنان این دلتاها همواره در معرض خطرانی چون طوفان های دریایی، طغیان رود و سیلاب هستند

- دلتای بنگال از آبرفت رودهای **گنگ و براهماپوترا** پدید آمده و قسمت اعظم خاک کشور **هند** را تشکیل می دهد.

- جلگه بزرگ **چین** در شرق آسیا است. این جلگه از آبرفت رود **یانگ تسه کیانگ** پدید آمده است.

- مجمع الجزایر آتشفشانی آسیا در **مشرق و جنوب شرقی آسیا** به ویژه در **کناره های اقیانوس آرام** وجود دارند.

- سه مجمع الجزایر آتشفشانی آسیا: **مجمع الجزایر ژاپن، فیلیپین و اندونزی**

- ناهمواریهای جوان آسیا در **در مشرق و جنوب شرقی آسیا** به دلیل وجود **کوه های آتشفشانی**

- کشورهایی که در منطقه شرق و جنوب شرقی آسیا قرار دارند در معرض بلایای طبیعی چون **زمین لرزه، سونامی و فعال شدن کوه های آتشفشانی** هستند.

- سرزمین های مجاور قطب شمال در سیبری: **هوا در تمام روزهای سال سرد و دارای یخبندان های طولانی است**

- آب و هوای قاره ای یا بَرّی: **بخش های داخلی و مرکزی آسیا، آب و هوای قاره ای یا بَرّی دارند. در این نوع آب و هوا، زمستان ها بسیار سرد و تابستان ها بسیار گرم و خشک است**

- سرزمین های مجاور دریاها از دریای سرخ تا جزیره تایوان در شرق چین، آب و هوای **گرم** دارند

- به طور کلی از نظر بارش، آسیا را به چند بخش می توان تقسیم کرد **۱- آسیای مرطوب (سبز) ۲- آسیای خشک**

- آسیای مرطوب (سبز): **سرزمین های مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا که در معرض بادهای موسمی (مونسون) قرار دارند آسیای سبز را تشکیل می دهند**

• - بادهای موسمی در چه فصلی :

این بادهای در اواخر بهار و فصل تابستان به سمت خشکی می وزند ، موجب ریزش باران فراوان در ناحیه آسیای سبز می شوند

• - زندگی روستایی و کشاورزی در آسیا به ریزش کدام باران ها :

به ریزش باران های موسمی بستگی دارد و در صورت بارش کم یا نامنظم ، کشاورزان خسارت می بینند .
البته ریزش های شدید باران های موسمی نیز گاهی موجب طغیان رودخانه ها و بروز سیل در این منطقه می شوند

• - آسیای خشک :

سرزمین های مغرب و جنوب غربی آسیا شامل عربستان ، داخل فلات آناتولی و فلات ایران و همچنین آسیای مرکزی به ویژه بیابان گبی از نواحی خشک آسیا محسوب می شود

• - چرا هوای تبت مانند نواحی قطبی و شمال آسیا سرد است ؟

زیرا تبت بلندترین فلات دنیا است و هرچه ارتفاع بیشتر باشد دما کاهشی می یابد

• - بادهای موسمی از سمت اقیانوس های

آرام و هند

به مشرق و جنوب شرقی آسیا می وزند .

• - چرا بادهای موسمی نمی توانند به آسیای مرکزی و بیابان گبی نفوذ کنند؟

زیرا رشته کوه های هیمالیا مانع ورود بادهای مرطوب موسمی می شوند

• - چرا سرزمین های جنوب آسیا در بیشتر موانع سال آب و هوای گرم دارند؟

زیرا این نواحی به خط استوا نزدیک هستند و به علاوه مجاور اقیانوس ها قرار گرفته اند و آب ها موجب اعتدال دما می شوند

• - وزش کدام یک از بادهای کشور ما را تحت تأثیر قرار می دهند ؟

باد های باران آور غربی

- آسیا نه تنها **وسیع ترین** قاره جهان است بلکه **پرجمعیت ترین** قاره هاست.
- **۶۰ درصد** جمعیت جهان در قاره ی **آسیا** زندگی می کنند.
- نواحی مرتفع چون فلات تبت و هیمالیا و بیابان های وسیع ، خالی از جمعیت یا کم جمعیت است . به دلیل مساعد نبودن شرایط آب و هوایی
- در **جنوب و جنوب شرقی آسیا** جمعیت انبوهی به طور متراکم زندگی می کنند.
- **چین** با جمعیتی حدود یک میلیارد و سیصد میلیون نفر و هند با جمعیتی حدود یک میلیارد و دویست میلیون نفر
- **جزیره جاوه در اندونزی** ، در این جزیره کوچک ۱۴۱ میلیون نفر سکونت دارند
- بیشتر جمعیت آسیا از نژاد **زرد پوست** و بقیه **سفید پوست** هستند . البته در جنوب آسیا تیره های **سیاه پوست و دو رنگ** که از ازدواج نژاد های مختلف با هم به وجود آمده اند نیز زندگی می کنند
- آسیا مهد **ادیان** بزرگ جهان است
- سه دین بزرگ الهی **یهود ، مسیحیت و اسلام** علاوه بر آسیا در سایر قاره ها انتشار یافته اند .
- حدود **۶۰ درصد** مسلمانان جهان در قاره آسیا زندگی می کنند.
- دین اسلام در کدام قسمت آسیا : اگر چه خاستگاه دین اسلام کشور عربستان است ، اما اسلام به تدریج همه کشورهای آسیای غربی را در بر گرفته و سپس به آسیای مرکزی و مشرق و جنوب شرقی آسیا راه یافته است . به همین دلیل از غرب تا شرق آسیا نشان دهنده فرهنگ و تمدن اسلامی است
- ادیان دیگر در آسیا: ۱- آیین برهمنی در شبه جزیره هند ۲- آیین بودا که خاستگاه اصلی آن نیز هند است اما در کشورهای شرق آسیا چون چین ، ژاپن ، کره و تایلند انتشار یافته است
- بخش عمده ای از مردم آسیا به کار **کشاورزی** مشغولند و جایگاه مهمی در اقتصاد کشورها دارد .

• مهم ترین محصول کشاورزی در قاره آسیا **برنج** است که غذای اصلی مردم آسیا را تشکیل می دهد . **۹۰ درصد** برنج جهان در آسیا تولید و در همین قاره مصرف می شود .

• کشورهای تولید کننده برنج در آسیا : **چین ، هند ، پاکستان ، تایلند ، اندونزی ، فیلیپین ، بنگلادش و ویتنام**

• مهم ترین کشور صنعتی آسیا **ژاپن** است که از بزرگ ترین قدرت های اقتصادی دنیا به شمار می رود . **ژاپن و روسیه** عضو کشورهای گروه هشت هستند .

• اقتصاد کشور چین : **کشور چین توانسته با برنامه ریزی های جدید ، میزان تولیدات و صادرات خود را به شدت افزایش بدهد و از این راه در آمد اقتصادی و وضع زندگی مردم را بهتر کند**

• ببرهای اقتصادی آسیا : **کره جنوبی ، تایوان ، هنگ کنگ ، سنگاپور زیرا این کشورها توانسته اند صادرات را هدف اقتصادی خود قرار بدهند و از این راه در آمد بسیار زیادی به دست بیاورند . این کشورها به خصوص در تولید و صدور لوازم الکترونیکی و رایانه ای ، لوازم خانگی و اتومبیل پیشرفت زیادی کرده اند**

• تحولات اقتصادی در آسیا : **موجب شده است که مهاجرت از روستا به شهرها در آسیا ادامه پیدا کند . امروزه شهرهای با جمعیت بیش از ده میلیون نفر در آسیا بیشتر از سایر قاره ها است**

• پر جمعیت ترین شهر آسیا **ژاپن** با منطقه اطراف آن بیش از **۳۰** میلیون نفر است .

• جاذبه های گردشگری آسیا : **تاج محل در هند - دیوار چین - جزیره سنتوزا در نزدیکی سنگاپور - آسمان خراش های هنگ کنگ**

• اطلس : **کتابی است که مجموعه ای از نقشه ها در آن گردآوری شده است**

• از اطلس ها چه استفادهای می شود؟ **ما با استفاده از انواع نقشه های مختلف یک اطلس می توانیم اطلاعات بیشتر و دقیق تری در باره ی کشورها یا نواحی مختلف جهان به دست بیاوریم**

• معمولاً برای هر قاره یا کشور دو نوع نقشه در اطلس مشاهده می کنیم **نقشه های طبیعی و نقشه های سیاسی**

• نقشه های طبیعی : **بر روی این نقشه ها ، رشته کوه ها ، فلات ها ، دریاها ، رودخانه ها و نمایش داده شده و اطلاعات مربوط به شهرها و کشورها بسیار کم است**

• نقشه های سیاسی : **بر روی این نقشه ها ، مرز کشورها ، ایالت ها و استان ها ، پایتخت ها و شهرهای مهم نمایش داده شده است**

• منطقه ی جنوب غربی آسیا شامل چه محدوده ای از این قاره آسیا است؟

از تنگه ی بسفر و داردانل در ترکیه تا کوه های پامیر در مشرق و از آنجا تا خلیج عدن و باب المندب را در بر می گیرد

• منطقه ی جنوب غربی آسیا به قاره **اروپا و آفریقا** متصل است .

• دریاهای و اقیانوس مهمی که در منطقه جنوب غربی آسیا قرار دارد :

دریای مدیترانه ، دریای سرخ ، دریای عمان ، دریای سیاه ، دریای خزر و خلیج فارس و اقیانوس هند

• دو کشور وسیع منطقه جنوب غربی آسیا :

ایران و عربستان

• سرزمین های مرتفع منطقه ی جنوب غربی آسیا:

کوه های بلند ایران که به ارتفاعات ترکیه و قفقاز می پیوندند، سرزمین های مرتفع این منطقه را تشکیل می دهد

• سرزمین های پست و جلگه ای پهناور در منطقه جنوب غربی آسیا:

۱- جلگه ی بین النهرین در غرب ایران که از آبرفت رودهای دجله و فرات به وجود آمده است ۲- جلگه سند در شرق ایران که از آبرفت رود سند به وجود آمده است

• نواحی پست و خشک منطقه جنوب غربی آسیا :

بیابان بزرگ عربستان ، دشت کویر و دشت لوت . بیابان بزرگ عربستان ، ربع الخالی در شبه جزیره عربستان حدود ۶۴۰۰۰۰ کیلومتر وسعت دارد

• با توجه به **وسعت زیاد** و **تنوع ناهمواریها** در منطقه جنوب غربی آسیا آب و هواهای گوناگونی به وجود آمده است .

• نواحی مرتفع و کوهستانی منطقه جنوب غربی آسیا :

در زمستان آب و هوای سرد و در تابستان آب و هوای معتدل دارد . بارش برف و باران فراوان موجب پدید آمدن پوشش گیاهی فراوان در دامنه ی کوه ها شده است

• در بخش های وسیعی از منطقه جنوب غربی آسیا

آب و هوای گرم و خشک یا نیمه خشک

حکمرماست . بیابان های وسیع منطقه

آب و هوای گرم و خشک

دارد .

• یکی از مسائل مهم منطقه جنوب غربی آسیا

کمبود آب شیرین

است که گاهی باعث اختلاف و نزاع هایی بین کشورها بر سر منابع آبی رودخانه ها شده است .

• آب و هوای سرزمین هایی که در سواحل

سرزمین های واقع در سواحل گرم خلیج فارس ، دریای عمان و اقیانوس هند و دریای سرخ ، آب و هوای گرم دارند اما رطوبت هوا به دلیل نزدیکی به دریا زیاد بوده و حالت شرجی به وجود آورده است

• سرزمین های اطراف دریای مدیترانه :

دارای آب و هوای مدیترانه ای است . در آب و هوای مدیترانه ای زمستان ها معتدل و پرباران و تابستان ها گرم و خشک است

• برای هریک از انواع آب و هوای زیر، شهر یا منطقه ای در آسیای جنوب غربی پیدا کنید:

۱- آب و هوای گرم و خشک (بیابان ریع الخالی)

۳- آب و هوای مدیترانه ای (کشور لبنان و فلسطین)

۲- آب و هوای گرم و شرجی (سواحل دریای عمان و خلیج فارس)

۴- آب و هوای سرد کوهستانی (نواحی کوهستانی البرز و زاگرس)

• منطقه جنوب غربی آسیا یکی از نخستین کانون های تمدنی جهان است.

• زبان های عربی، فارسی، ترکی و اردو پر تکلم ترین گروه های زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی هستند.

• پر تکلم ترین گروه های زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی: زبان عربی: عربستان فارسی: ایران ترکی: ترکیه اردو: پاکستان

• سه مورد از پر جمعیت ترین کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا: ایران - پاکستان - ترکیه

• ادیان الهی: یهود، مسیحیت و اسلام در این منطقه ظهور کرده اند. بیش از ۹۰ درصد مردم منطقه مسلمان هستند.

• فعالیت های اقتصادی کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا: اغلب کشورهای منطقه دارای ذخایر نفت و گاز هستند، اما متأسفانه بیشتر آنها از نظر اقتصادی به صادرات نفت وابسته بوده و ماشین آلات، مواد غذایی، دارو و انواع کالاهای مصرفی دیگر از کشورهای پیشرفته وارد می کنند

• منبع درآمد کشور عربستان: علاوه بر صادرات نفت، همه ساله درآمد زیادی را از طریق مراسم حج و سفر میلیون ها زائر به این کشور نصیب خود می کند

• بعضی کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا توانسته اند از طریق رونق گردشگری یا تجارت و بازرگانی اقتصاد خود را متحول کنند مانند: ترکیه و امارات متحده عربی

• برخی از کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا به دلیل جنگ، اشغال نظامی توسط امریکا و نبودن امنیت نتوانسته اند از نظر اقتصادی پیشرفت کنند مانند: عراق و افغانستان

• کشورهایی که اقتصاد آنها وابسته به نفت است، با چه مشکلاتی روبه رو می شوند؟ بیکاری، عدم ثبات اقتصادی، و افزایش تورم - رکود اقتصادی - وابستگی اقتصاد به صادرات و فروش نفت

• کدام عوامل مردم منطقه ی آسیای جنوب غربی را به هم نزدیک تر می کند؟ دین اسلام، زبان عربی و دریاهای جنوب غربی آسیا

• چرا منطقه جنوب غربی آسیا یکی از مناطق استراتژیک (راهبردی) است؟

۱- این منطقه در کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا قرار دارد ۲- این منطقه انبار مهم منابع انرژی جهان است ۳- این منطقه کانون جهان اسلام است

• آبراهه های مهم منطقه جنوب غربی آسیا:

آبراهه های مهمی چون تنگه های هرمز، بوسفر، داردانل و باب المندب در این منطقه قرار دارد. از طریق این آبراهه های مهم، دریاهای منطقه به یکدیگر می پیوندند و به آب های آزاد اقیانوس ها راه می یابند

• نقش موقعیت بندرگاهی برای کشورها:

استفاده از حمل و نقل ارزان کالاها و انرژی را میسر می سازد

• چرا منطقه جنوب غربی آسیا انبار مهم منابع انرژی جهان محسوب می شود؟

زیرا حدود دو سوم ذخایر شناخته شده نفت جهان و حدود یک سوم منابع گازی جهان در این منطقه قرار دارد که البته بخش بزرگی از آنها در منطقه ی خلیج فارس واقع است

• کشورهای عمده صادر کننده نفت در منطقه جنوب غربی آسیا:

عربستان، ایران، عراق، کویت و امارات متحده عربی

• مقدس ترین شهرهای مسلمانان:

مکه و مدینه

• پیمان سازمان همکاری اقتصادی (اگو):

کشورهای جنوب غربی آسیا سعی می کنند که از طریق پیمان های اقتصادی و فرهنگی با یکدیگر، بیشتر همکاری کنند مانند پیمان سازمان همکاری اقتصادی (اگو) که نخست در سال ۱۳۴۱ بین ایران، پاکستان و ترکیه بسته شد و هم اکنون ده کشور منطقه عضو آن هستند

• چرا جنوب غربی آسیا منطقه ای پر تنش است؟

۱- بخاطر منابع انرژی مورد نیاز کشورهای صنعتی و راه های مهم حمل و نقل دریایی این منطقه مورد توجه قدرت های بزرگ جهانی است

۲- متأسفانه حکومت بعضی کشورهای منطقه به قدرت های بزرگ وابسته اند و از نظر سیاسی از آنها پیروی می کنند

۳- رژیم اشغالگر قدس (اسرائیل) با حمایت آمریکا و انگلیس علاوه بر سرکوب مردم فلسطین به توطئه و دشمنی با مسلمانان کشورهای منطقه می پردازند

۴- آمریکا، انگلستان و برخی کشورهای دیگر برای حفظ منافع خود در منطقه در کشورهای وابسته پایگاه های نظامی ایجاد نموده و در این پایگاه ها، تسلیحات نظامی مختلف انبار و نیروهای نظامی مستقر کرده اند

انقلاب اسلامی ایران الگویی برای مردم کشورهای دیگر است تا علیه ظلم و استبداد داخلی و قدرت های خارجی به پا خیزند و چهره ای متعالی از اسلام به جهانیان عرضه کنند

کشور ایران اگر چه از اقوام مختلف تشکیل شده است ، اما این اقوام همواره با یکدیگر وحدت و همبستگی داشته و از کشور دفاع کرده اند

کشور ایران دارای منابع مهم انرژی است و از نظر داشتن منابع نفت ، مقام چهارم و منابع گاز مقام اول را در این منطقه دارد

ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی پیشرفت های زیادی در علم و فناوری داشته است

کشور ایران به دلیل داشتن سواحل طولانی و موقعیت بندرگاهی و دسترسی به آب های آزاد جایگاه ممتازی در منطقه دارد

• -چه عواملی جایگاه ایران را در منطقه جنوب غربی آسیا پر اهمیت تر کرده است

• - طول سواحل ایران در جنوب : طول سواحل ایران با در نظر گرفتن بریدگی های ساحل ۲۰۴۳ کیلومتر است که از اروندرود در جنوب غرب تا تنگه هرمز و از آنجا تا بندر گواتر در جنوب شرق امتداد دارد

• - جزیره های مهم ایران در آب های خلیج فارس : خارک ، کیش ، قشم ، لارک ، لاوان ، تنب بزرگ ، تنب کوچک ، ابوموسی

• - اهمیت جزایر ایران در خلیج فارس : از نظر استخراج نفت ، بازرگانی ، تجارت و نظامی اهمیت دارند

• - تنگه هرمز : یک آبراهه بین المللی است که همه کشورها حق دارند بر طبق قوانین رفت و آمد در تنگه ها با کشتی از آن عبور کنند

• - وسعت سرزمین فلسطین : حدود ۲۷۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد . اما حدود ۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع از خاک آن را یهودیان صهیونیست اشغال کرده و آن را اسرائیل نامیده اند

• - در کشور فلسطین شهری کهن وجود دارد که مسلمانان به آن بیت المقدس و یهودیان و مسیحیان به آن اورشلیم می گویند . این شهر برای پیروان سه دین بزرگ توحیدی یهودیان - مسیحیان - مسلمانان

شهری مقدس و مورد احترام به شمار می رود . زیرا زیرا خاستگاه پیامبران بزرگ بوده است

• - مسجد الاقصی که در بیت المقدس قرار دارد ، پس از مسجد الحرام در مکه و مسجد النبی در مدینه ، سومین مسجد مهم اسلام است و در آغاز ظهور اسلام قبله اول مسلمانان بوده است .

● - مقیاس نقشه : مقیاس نقشه به ما نشان می دهد که فاصله های روی نقشه ، بر روی زمین و در عالم واقعیت چقدر است. یا مسافت های روی نقشه ، نسبت به مسافت های واقعی روی زمین چقدر کوچک تر شده اند

● - مسائل مربوط به مقیاس :

*- اگر فاصله دو روستا روی نقشه ای ۱۰ سانتی متر باشد ، در صورتی که مقیاس نقشه $\frac{1}{250000}$ فاصله این دو روستا روی زمین چقدر است؟

سانتی متر روی زمین $250000 = 10 \times 250000$

متر روی زمین $250000 \div 100 = 2500$

کیلومتر روی زمین $2500 \div 1000 = 2.5$

۲۵۰۰۰۰	cm)
x	cm)

*- فاصله شهری تا ساحل دریا ، روی زمین ۶۰ کیلومتر و روی نقشه ۵ سانتی متر است . مقیاس این نقشه را به دست آورید؟

سانتی متر $120000 = 12000 \times 100 \Rightarrow$ متر $12000 = 12 \times 1000 \Rightarrow 12 \div 5 = 60 \Rightarrow 60 \div 60 = 1 \times 60$

مقیاس - $\frac{1}{120000}$

x	)
۶۰	۵

• - قاره اروپا را می توان دنباله قاره پهناور آسیا یا بخشی از اوراسیا دانست .

• - اروپا از اطراف به کدام دریاها و اقیانوس ها : از شمال به اقیانوس منجمد شمالی - از جنوب به دریای مدیترانه - دریای سیاه در شرق - از غرب به اقیانوس اطلس شمالی

• - به طور کلی ناهمواریهای اروپا به دو بخش تقسیم می شود : اروپای پیر و اروپای جوان

• - اروپای پیر : در مناطق شمالی اروپا ، فرسایش طولانی موجب شده است که کوه ها کم ارتفاع و قله ها گنبدی شکل و دره ها باز باشند . در این منطقه ، جلگه های پهناور و دریاچه های بسیار وجود دارد . از نظر زمین شناسی به این بخش وسیع اروپا ، اروپای پیر می گویند

• - اروپای جوان : در جنوب اروپا ، چین خوردگی ها و رشته کوه های بلند در جنوب اروپا دیده می شود . قله ی کوه ها ، نوک تیز و دامنه ی کوه ها اغلب دارای شیب تند و دره های تنگ می باشد . به این منطقه اروپا که در آن آتشفشان ها و زمین لرزه ها پی نیز رخ می دهد ، اروپای جوان می گویند

• - رشته کوه های آلپ و پیرنه در منطقه جنوب اروپا قرار دارد . قله مون بلان با ارتفاع ۴۸۰۸ متر بلندترین قله رشته کوه آلپ است .

• - انواع آب و هوای اروپا : بخش شمال قاره اروپا یعنی قسمت های شمالی شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند به قطب شمال نزدیک هستند و آب و هوای قطبی و سرد دارند

• - انواع آب و هوای اروپا : مناطق مجاور اقیانوس اطلس نظیر انگلستان و ایرلند ، آب و هوای معتدل اقیانوسی دارند و عبور جریان دریایی آب گرم گلف استریم از این سواحل در فصل زمستان موجب می شود که هوا ملایم تر شود

• - انواع آب و هوای اروپا : مناطق جنوبی اروپا که در سواحل مدیترانه واقع شده اند (مانند کشورهای اسپانیا و ایتالیا) آب و هوای مدیترانه ای دارد . این نوع آب و هوا زمستان های معتدل و مرطوب و تابستان های گرم و خشک دارد .

• - انواع آب و هوای اروپا : قاره ای یا بری مرکز و مشرق اروپا به دلیل دوری از دریاها آب و هوای قاره ای یا بری دارد و میزان بارندگی در آنجا کم است

• - از رودهای اروپا چه استفاده هایی می شود : از این رودها برای آبیاری زمین های کشاورزی ، تولید انرژی الکتریکی و حمل و نقل و کشتیرانی استفاده می شود

• - مهم ترین رودهای اروپا : دانوب ، ولگا ، راین ، دُن و الب مهم ترین رودهای اروپا است دانوب طولی ترین رود اروپا است که از چند کشور عبور می کند .

• - چه عواملی موجب شده است که اروپا از نظر جمعیت، متراکم باشد :

شرایط مساعد طبیعی مانند آب و هوای معتدل و ریزش باران کافی و رودهای پر آب و جلگه های پهناور از یک سو و پیشرفت در علم و فناوری از سوی دیگر

• - به چه دلیل جمعیت سالمندان، در اروپا افزایش و جمعیت رو به پیری می رود؟

زیرا رشد جمعیت در اروپا کاهش یافته و زاد و ولد در این قاره کم شده است .

• - بیشتر مردم اروپا پیرو دین

حضرت مسیح (ع)

هستند . دین مسیح به سه مذهب بزرگ

کاتولیک ، پروتستان و ارتودوکس

• - کاتولیک ها از رهبر مذهبی و روحانی خود

پاپ

که محل اقامت او در

واتیکان

است ، پیروی می کنند .

• - مسلمانان اروپا بیشتر در

شبه جزیره بالکان

زندگی می کنند .

• - اقتصاد اروپا :

قاره اروپا از نظر اقتصادی پیشرفته است . میزان در آمد و سطح سواد و بهداشت و همچنین میزان طول عمر در این قاره بالاست

• - وضعیت کشاورزی اروپا :

کشاورزی تقریباً در همه جای اروپا رایج است و با استفاده از ماشین آلات مدرن و شیوه های علمی صورت می گیرد

• - در جنوب اروپا چه محصولاتی :

آب و هوای مدیترانه ای موجب شده که محصولات ویژه ای چون زیتون، مرکبات و انگور به عمل آید .

• - در اروپا دامداری و دامپروری با

شیوه های صنعتی

انجام می شود و میزان تولید محصولات

گوشتی و لبنی

زیاد است .

• - کشورهایی چون

هلند و دانمارک

از تولید کنندگان و صادر کنندگان فرآورده های

گوشتی و لبنی

هستند .

• - کشورهای مهم صنعتی اروپا :

آلمان ، فرانسه ، انگلستان و ایتالیا

• - چرا کشورهای صنعتی قاره اروپا

وارد کننده مواد اولیه مانند نفت هستند؟

زیرا منابع زیرزمینی و معادن قاره اروپا نمی توانند نیازهای صنایع عظیم این قاره را بر آورده سازند . البته کشورهای اروپایی سالیان دراز برای استفاده از منابع و معادن سایر سرزمین ها به استعمار کشورهای دیگر دست زده اند

• - جاذبه های گردشگری اروپا :

جاذبه های گردشگری طبیعی مانند سواحل طولانی و آفتابی ، ورزش های زمستانی در کوه های آلپ - جاذبه های فرهنگی و تاریخی چون بناهای تاریخی ، موزه ها ، کلیساها و

• - مهم ترین کشورهای اروپا از نظر جذب گردشگر :

فرانسه ، اسپانیا و ایتالیا

• - قاره افریقا بین اقیانوس هند و اقیانوس اطلس قرار گرفته است.

• - قاره افریقا در دو نیمکره شمالی و جنوبی گسترده شده و مدار استوا از وسط آن عبور می کند

• - قاره افریقا از سواحل دریای مدیترانه تا دماغه امید نیک امتداد یافته است.

• - قاره افریقا از طریق تنگه جبل الطارق از اروپا و تنگه باب المندب از آسیا و کانال سوئز از آسیا جدا می شود.

• - تنها چین خوردگی مهم افریقا در شمال غربی این قاره رشته کوه اطلس است.

• - قله های افریقا: در شرق افریقا کنیا (۵۲۰۰ متر) و کلیمانجارو (۵۹۰۰ متر)

• - تشکیل دریاچه های شرق افریقا: اغلب در اثر فرو نشستن زمین یا شکستگی های بزرگ در پوسته زمین به وجود آمده است. این شکستگی ها موجب می شود که آبشارهایی در مسیر رود به وجود بیاید

• - دریاچه های شرق افریقا: ویکتوریا - تانگانیا - نیاسا

• - چرا کناره های افریقا برای پهلو گرفتن کشتی ها و ساختن بتادر چندان مناسب نیست ؟ زیرا کناره های افریقا صاف و بدون بُریدگی (خلیج) است

• - به طور کلی قاره افریقا آب و هوایی گرم دارد و در بیشتر قسمت های آن زمستان دیده نمی شود.

• - چرا آب و هوای افریقا گرم است و در بیشتر قسمت های آن زمستان دیده نمی شود؟ زیرا موقعیت افریقا به گونه ای است که مدار استوا از وسط آن عبور می کند و خورشید در طول سال در مناطق استوایی و اطراف آن تا مدار رأس السرطان و رأس الجدی تقریباً عمود می تابد.

• - از نظر بارش قاره افریقا به دو قسمت مرطوب و خشک تقسیم می شود.

• - افریقای مرطوب (افریقای سبز): نواحی اطراف خط استوا (از شمال تا دریاچه چاد و از جنوب تا رود زامبزی) آب و هوای گرم و مرطوب دارد. در این منطقه باران فراوان می بارد

• - افریقای خشک: هر چه از منطقه استوایی به سمت شمال و جنوب افریقایش برویم، از میزان باران و رطوبت کاسته شده و کم کم به آب و هوای گرم و خشک تبدیل می شود، به طوری که در شمال افریقا، صحرای بزرگ و در جنوب آن بیابان کالاهاری دیده می شود

• - آب و هوای مدیترانه ای :

بخش کوچکی از شمال آفریقا که در مجاورت دریای مدیترانه قرار گرفته آب و هوای مدیترانه ای دارد

• - رودهای مهم آفریقا :

نیل - کنگو - نیجر - اُرانژ - زامبیز

• - رودهای آفریقا برای کشتیرانی مناسب نیستند :

زیرا در مسیر خود در جاهایی به شکست های بزرگ زمین برخورد می کنند که برای کشتیرانی مناسب نیستند

• - رود

نیل

طولانی ترین رود جهان است

۶۶۹۵ کیلومتر

• - کدام بخش های آفریقا خالی از جمعیت است ؟

بخش های وسیعی از بیابان بزرگ آفریقا و جنگل های انبوه استوایی

• - چه عواملی از افزایش جمعیت در قاره آفریقا جلوگیری کرده است :

عدم رعایت بهداشت - شیوع بیماری های مختلف - خشکسالی ها - قحطی های پی در پی - جنگ ها

• - نژاد مردم آفریقا :

بیشتر مردم آفریقا از نژاد سیاه پوست هستند . مردم شمال صحرای بزرگ آفریقا که در مجاورت دریای مدیترانه زندگی می کنند و بخش کوچکی از جنوب قاره آفریقا ، سفید پوستند

• - زبان مردم آفریقا :

ساکنان کشورهای شمال صحرای بزرگ آفریقا مانند مصر ، الجزایر و مراکش به زبان عربی صحبت می کنند . مردم سایر کشورهای آفریقایی به زبان محلی یا به زبان کشورهای که قبلاً تحت نفوذ و استعمار آنها بوده اند (مانند فرانسوی یا انگلیسی) صحبت می کنند .

• - دین مردم آفریقا :

بیشتر مردم کشورهای شمال آفریقا مسلمان هستند . مردم سایر مناطق آفریقا اغلب به دین مسیح یا مذاهب ابتدایی اعتقاد دارند

• - معادن مهم قاره آفریقا :

در این قاره معادن نفت ، طلا ، الماس ، مس و جنگل های عظیم وجود دارد

• - عوامل خارجی موثر در توسعه نیافتگی قاره آفریقا :

استعمار کشورهای اروپایی و غارت منابع آنها بوده است . امروزه نیز دخالت کشورهای قدرتمند در ایجاد جنگ ها و بحران ها در این قاره ادامه دارد

• - عوامل داخلی موثر در توسعه نیافتگی قاره آفریقا :

۱- شرایط سخت محیطی (جنگل های انبوه ، بیابان های وسیع ، آب و هوای گرم) ۲- شیوع بیماری ها ۳- بیسوادی و آگاهی کم مردم ۴- جنگ های داخلی

• - در قاره آفریقا بیشتر چه محصولاتی :

بیشتر محصولات کشاورزی گرمسیری و استوایی چون قهوه ، کاکائو و کتانو تولید می شود . در اطراف دره نیل مزارع پنبه وجود دارد

• - جاذبه های گردشگری آفریقا :

سواحل شمال آفریقا در کناره دریای مدیترانه ، پارک های ملی (وحش) و آثار باستانی کشورهای قدیمی نیز از جاذبه های مهم گردشگری در قاره آفریقا است

● - قاره آمریکا : قاره آمریکا قاره وسیعی است که از قطب شمال تا نزدیکی قطب جنوب کشیده شده است و در واقع به دو قاره کوچک تر تقسیم می شود : آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی

● - آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی به وسیله خشکی باریکی که **آمریکای مرکزی** نامیده می شود به یکدیگر متصل اند .

● - قاره آمریکا بین اقیانوس **آرام** و اقیانوس **اتلس** قرار گرفته است .

● حفره کانال پاناما : تا قبل از ساختن کانال پاناما ، کشتی ها برای عبور از اقیانوس اتلس به اقیانوس آرام ، مجبور بودند آمریکای جنوبی را دور بزنند . اما بعدها با حفر این کانال ، دو اقیانوس به هم مرتبط می شوند

چین خوردگی های جوان و مرتفع در آمریکای شمالی ، رشته کوه های راکی (روشوز) و در آمریکای جنوبی رشته کوه های آند

کوه های کم ارتفاع قدیمی در شرق آمریکای شمالی ، توده کوهستانی قدیمی آپالاش و در شرق آمریکای جنوبی توده قدیمی برزیل قرار دارند .

سرزمین های پست و جلگه ای جلگه رود می سی سی پی در آمریکای شمالی - در آمریکای جنوبی نیز جلگه های آمازون و پارانا از آبرفت های این دو رود تشکیل شده است

● - سه نوع ناهمواری در قاره آمریکا :

● - چین خوردگی های جوان و مرتفع در سمت **غرب** قاره آمریکا و در امتداد اقیانوس **آرام** کشیده شده اند .

زیرا کناره های افریقا صاف و بدون بُریدگی (خلیج) است

● - در چین خوردگی های جوان آمریکا آتشفشان ها و زمین لرزه های فراوانی رخ می دهد:

به دلیل نا آرام بودن پوسته زمین در این مناطق

● - در قاره آمریکا انواع آب و هوا و پوشش گیاهی به چشم می خورد :

نواحی نزدیک به قطب شمال در آمریکای شمالی و نواحی نزدیک به قطب جنوب در آمریکای جنوبی . بخش اعظم کشور کانادا در آب و هوای سرد قرار گرفته است

در سواحل قاره آمریکا به دلیل مجاورت با دو اقیانوس اتلس و آرام ، آب و هوای معتدل اقیانوسی حکمفرماست .

نواحی نزدیک به مدار استوا در آمریکای مرکزی و جنوبی آب و هوای گرم و مرطوب دارند . به همین سبب جنگل های انبوه آمازون در این ناحیه به وجود آمده است

بیابان نوادا در آمریکای شمالی و بیابان آناکاما در آمریکای جنوبی مانند سایر بیابان های جهان آب و هوای گرم و بسیار خشک دارند

● - آب و هوای قاره آمریکا:

• - در آمریکای شمالی ، رود **می سی سی پی** که از رودهای طویل جهان است به خلیج **مکزیک** می ریزد . این رود نقش مهمی در حمل و نقل کالا و منابع و تجارت از طریق کشتیرانی داشته است

• - در آمریکای جنوبی رود **آمازون** از میان جنگل های استوایی عبور می کند . **آمازون پر آب ترین رود دنیا است که به اقیانوس اطلس می ریزد**

• - کدام بخش از آب و هوا و پوشش گیاهی قاره آمریکا عیناً مانند آفریقا است؟ چرا؟
آب و هوای گرم و مرطوب و جنگل های انبوه گرمسیری . به علت نزدیکی به مدار استوا

• - حدود **۱۵** درصد جمعیت جهان در قاره آمریکا زندگی می کنند.

• - بیشتر جمعیت قاره آمریکا در : **جلگه های حاصلخیز مثل می سی سی پی و بنادر و شهرهای ساحلی نزدیک به اقیانوس متراکم شده اند**

• - مردم قاره آمریکا از چه نژادهایی هستند؟
بومیان - سیاه پوستان - سفید پوستان - دورگه

• - بومیان قاره آمریکا : **به بومیان قاره آمریکا سرخ پوست گفته می شود. کرسف کلمب وقتی به قاره آمریکا رسید آنها را هندی نامید**

• - سیاه پوستان آمریکا : **سیاه پوستان آمریکایی در واقع فرزندان و نوادگان بردگان آفریقایی اند که در دوران استعمار توسط اروپاییان به اجبار و برای کار در مزارع کشاورزی و معادن به این قاره آورده شدند**

• - سفید پوستان آمریکا : **سفیدپوستان اروپایی ، قاره آمریکا را کشف کردند و پس از آن ، ملی سالیهای طولانی مهاجرت های گسترده ای از اروپا به این قاره صورت گرفت**

• - دورگه ها : **قاره آمریکا همواره قاره ای مهاجر پذیر بوده است . بنابراین عده زیادی از مردم این قاره دورگه اند و از اختلاط نژاد ها و ملیت های گوناگون به وجود آمده اند**

• - زبان غالب مردم در آمریکای شمالی **انگلیسی** است مانند دو کشور **کانادا و ایالات متحده آمریکا** و به سبب مهاجرت انگلیسی ها به این بخش ، **فرهنگ آنکلو ساکسون** غلبه دارد .

• - در آمریکای **مرکزی و جنوبی** به سبب مهاجرت اسپانیایی ها و پرتغالی ها ، زبان **اسپانیولی و پرتغالی** غلبه دارد و چون ریشه این دو زبان لاتین است به آمریکای مرکزی و جنوبی

آمریکای لاتین هم گفته می شود .

• - دین قاره آمریکا : **اکثر مردم قاره آمریکا پیرو دین مسیح (ع) هستند . در آمریکای شمالی مذهب پروتستان و در آمریکای لاتین مذهب کاتولیک رواج بیشتری دارد**

• - اقتصاد آمریکای شمالی : **کشورهای ایالات متحده آمریکا و کانادا در آمریکای شمالی از نظر اقتصادی جز کشورهای پیشرفته ی صنعتی جهان محسوب می شوند . این دو کشور جزء کشورهای گروه هشت هستند**

• - کشاورزی ایالات متحده آمریکا

کشاورزی صنعتی و تجاری

است .

• - ایالات متحده بزرگ ترین تولیدکننده و صادرکننده

گندم و ذرت

در جهان و دارای

دامداری های پیشرفته ای

است که به تولید انواع

گوشت و لبنیات

می پردازد .

• - کشورهای ایالات متحده و کانادا از تولیدکنندگان و صادرکنندگان

تجهیزات صنعتی و ماشین آلات ، خودرو ، صنایع غذایی ، مواد شیمیایی و کالاهای الکترونیکی

هستند .

• - مهم ترین عواملی که موجب پیشرفت و توسعه آمریکای شمالی شده است :

اروپاییان مهاجر که به این سرزمین وارد شدند با خود دانشها و مهارتها و سرمایه هایی را به همراه آورده اند و توانستند از منابع طبیعی و سرزمین های نو ، به خوبی استفاده و پیشرفت کنند

آمریکای شمالی معادن زیرزمینی و منابع طبیعی فراوان ، زمین های وسیع قابل کشت ، رودهای پر آب و آب وهوای مناسب برای فعالیت های اقتصادی داشته است

در جنگ جهانی دوم ، اغلب کشورهای اروپایی ویران شدند اما ایالات متحده آمریکا از جنگ دور بود و چندان آسیب ندید و توانست از رقیبان جلو بیفتد

پس از جنگ جهانی دوم ایالات متحده آمریکا بر قدرت های اروپایی پیشی گرفت و جانشین آنها در تسلط و غارت منابع کشورهای شد که قبلاً مستعمره اروپا بود

جذب نیروهای متخصص و دانشمندان سایر کشورها

• - در ایالات متحده آمریکا و کانادا به دلیل رونق تجارت داخلی و جهانی

شهرهای بزرگی رشد کرده اند .

نیویورک

پر جمعیت ترین شهر ایالات متحده آمریکاست . مرکز سازمان ملل متحد در

نیویورک

• - اقتصاد آمریکای لاتین :

آمریکای لاتین (آمریکای جنوبی و مرکزی) از نظر منابع طبیعی و ذخایر معدنی بسیار غنی است اما کشورهای آمریکای لاتین نتوانستند به پیشرفت های صنعتی در حد آمریکای شمالی دست یابند

• - کشورهای آمریکای لاتین به چه دلایلی نتوانسته اند به پیشرفت های صنعتی در حد آمریکای شمالی برسند ؟

استعمار از یک سو و وجود عقاید و باورهای غلط بین مردم و حکومت های وابسته به بیگانه و استبدادی در کشورهای آمریکای لاتین

• - کشورهای آمریکای لاتین اغلب تولید کننده و صادرکننده

مواد اولیه و صنعتی و محصولات کشاورزی

هستند . کشورهایی چون

آرژانتین - برزیل - کوبا

بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده محصولات

استوایی نظیر قهوه و نیشکر

هستند . در آمریکای لاتین کشورهای

برزیل ، آرژانتین ، ونزوئلا و کلمبیا

وضعیت اقتصادی بهتری دارند .

• - جاذبه های گردشگری قاره امریکا :

قاره امریکا به دلیل تنوع بسیار زیاد محیطی و داشتن غارها ، آبشارها ، سواحل ، جنگل ها و رودها ، جاذبه های گردشگری طبیعی بسیار زیادی دارد و مراکز تفریحی ، پارک ها و موزه های حیات وحش در کشورهای این قاره فراوان اند

● - اقیانوسیه کوچک ترین قاره کره زمین است .

● - اقیانوسیه: برخی صاحب نظران، استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار گرفته، اقیانوسیه می نامند و آن را یک قاره، محسوب می کنند. برخی دیگر استرالیا را قاره ای مستقل به

● - استرالیا و اقیانوسیه کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره های مسکونی جهان هستند .

● قاره استرالیا در منتهی الیه جنوب شرقی قاره آسیا قرار دارد .

● - در شرق استرالیا در آب های اقیانوس آرام جزایر بی شماری به صورت پراکنده وجود دارد .

● - یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه، کشور نیوزیلند (زلاند نو) است .

● - استرالیا از اطراف به اقیانوس های هند و آرام مربوط می شود .

● - رشته کوه های استرالیا: استرالیا تقریباً سرزمینی هموار است . فقط در شرق این کشور، رشته کوه هایی به موازات ساحل کشیده شده است

● - استرالیا و بزرگ ترین صخره مرجانی: در شمال شرقی استرالیا بزرگ ترین صخره مرجانی دنیا به شکل دیواری از آب های اقیانوس آرام سر بر آورده است . این صخره بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر طول دارد و صدها نوع ماهی در این جا زندگی می کنند . در این منطقه، امکانات خوبی برای گردشگرانی که از این صخره مرجانی بازدید می کنند به وجود آمده است

● - در رابطه با ویژگی های طبیعی استرالیا:

(الف) رشته کوه های نسبتاً مرتفع در کدام قسمت و به موازات ساحل کدام اقیانوس کشیده شده اند؟

در شرق - اقیانوس آرام

(ب) در نیمه غربی استرالیا چه نوع ناهمواری وجود دارد؟

بیابان بزرگ ویکتوریا

(ج) جلگه مرکزی استرالیا از آبرفت کدام رود، پدیده آمده و این رود به کجا می ریزد؟

رود دارلینگ - اقیانوس آرام

(د) پهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟

بیابان بزرگ ویکتوریا

• در باره ویژگی های طبیعی نیوزیلند

الف) نیوزیلند کشوری هموار است یا کوهستانی؟

کوهستانی

(ب) رسته گوه معروف آن چیست؟

رشته کوه آلپ جنوبی

(ج) بلندترین قله نیوزیلند چه نام دارد؟

کوک

● جمعیت
استرالیا با وجود وسعت زیاد، جمعیت کمی دارد. اکثریت جمعیت استرالیا و و نیوزیلند را مهاجران اروپایی (انگلیسی و ایرلندی) تشکیل می دهند و درصد بسیار کمی از جمعیت نیز بومیان هستند.
استرالیا:

• - جمعیت
استرالیا:

• - زبان مردم استرالیا و نیوزیلند: زبان رسمی استرالیا انگلیسی است. اما به دلیل مهاجر پذیر بودن زبان های مختلفی در این کشور تکلم می شود. زبان رسمی نیوزیلند نیز انگلیسی است.

• - زبان مردم استرالیا و نیوزیلند:

● - دین استرالیا و نیوزیلند : اگرچه پیروان سایر ادیان نیز در این کشورها زندگی می کنند

• دین استرالیا و نیوزیلند :

• - اقتصاد استرالیا و نیوزیلند: استرالیا و نیوزیلند جزء کشورهای پیشرفته صنعتی در جهان هستند. قاره استرالیا دارای منابع و معادن فراوانی است. مهاجران اروپایی با انتقال

● - اقتصاد استرالیا و نیوزیلند:

سرمایه و فناوری های خود به این سرزمین ها موجب پیشرفت های اقتصادی در این قاره شده اند

● - استرالیا تولیدکننده و صادرکننده بزرگی **گندم** در جهان است.

● - استرالیا تولیدکننده و صادرکننده بزرگ

گندم

در جهان است .

• - کشاورزی در استرالیا: کشاورزی در این کشور به روش صنعتی و با استفاده از ماشین آلات صورت می گیرد.

● - کشاورزی در استرالیا:

• مهم ترین صادرات استرالیا و نیوزیلند : هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان اند و محصولات دامی به ویژه گوشت و پشم از صادرات مهم این دو کشور است

● - مهم ترین صادرات استرالیا و نیوزیلند :

هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان اند و محصولات دامی به ویژه گوشت و پشم از صادرات مهم این دو کشور است

● - صنعت در استرالیا و نیوزیلند پیشرفته است. سیدنی و ملبورن دو بندر مهم استرالیا از مراکز مهم صنایع کشتی سازی و صنایع شیمیایی به شمار می روند.

• - صنعت در استرالیا و نیوزیلند :

● - گردشگری در استرالیا و نیوزیلند: استرالیا و نیوزیلند به دلیل وجود سواحل طولانی و تنوع محیطی و گونه های جانوری حاذبه های طبیعی زیادی برای گردشگران دارند و ساختن امکانات تفریحی و

● - گردشگری در استرالیا و نیوزیلند :

گردشگری باعث شده است که گردشگران بتوانند به خوبی از این محیط ها استفاده کنند

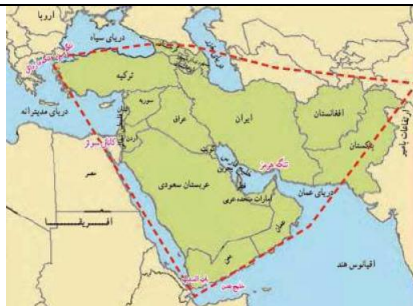
نام و نام خانوادگی :		باسمه تعالی آموزش و پرورش استان اصفهان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶ دبیرستان متوسطه اول همدانیان	نام درس : مطالعات اجتماعی	
نام پدر :	کلاس :		پایه : هشتم	ساعت امتحان:
نوبت دوم سال تحصیلی : ۱۴۰۳-۱۴۰۴	تاریخ امتحان: مدت امتحان : ۸۰			
نمره کتبی :	جمع نمره با حروف :		نام و نام خانوادگی و امضای مصحح:	

شماره	سوالات قسمت اول کتاب (سه نمره)	نمره
۱	رئیس قوه قضائیه از طرف مردم به طور مستقیم انتخاب می شود. ☐ غلط ☐ صحیح	۰,۵
۲	برخی از نوجوانان مهارت «نه گفتن» را ندارند، تحت تأثیر دیگران قرار می گیرند. ☐ غلط ☐ صحیح	۰,۵
۱	عالی ترین مقام رسمی کشور پس از رهبری چه کسی است؟ (الف) رئیس جمهوری ☐ (ب) رئیس قوه قضائیه ☐ (ج) رئیس سازمان صدا سیما ☐ (د) رئیس مجلس ☐	۰,۵
۲	چه کسانی از نوجوانان در برابر آسیب ها و تهدیدات محافظت می کنند؟ (الف) خود و خانواده ☐ (ب) مدرسه ☐ (ج) قانون ☐ (د) همه موارد ☐	۰,۵
۳	یکی از مهم ترین وظایف قوه قضائیه چیست؟ (الف) عفو مجرمین ☐ (ب) حل کردن اختلاف مردم ☐ (ج) اجرای قوانین ☐ (د) وضع قوانین ☐	۰,۵
۴	پرخاشگری و نزاع نتیجه کدام عامل است؟ (الف) اعتیاد ☐ (ب) بلوغ ☐ (ج) تحقیر کردن دیگران ☐ (د) کنترل نکردن خشم ☐	۰,۵
شماره	پرسش های تشریحی	نمره
۱	شیوه حکومت سلطان محمود غزنوی و سلطان مسعود را با هم مقایسه کنید.	۱,۰
۲	در زمان سلجوقیان چه کسی قدرت معنوی و چه کسی قدرت سیاسی و نظامی داشت؟	۰,۵
۳	من کیستم. من نوه چنگیز بودم . فتوحات او را در ایران ادامه دادم . من خلافت اسماعیلیان را از میان برداشتم . من هستم. من سیاستمدار و پزشک معروف دربار ایلخانی بودم . غازان خان به پیشنهاد من شب غازان در تبریز بنا کرد .من هستم .	۰,۵

۴	هجوم مغولان یکی از فجایع ترین حملات تاریخ ایران بود . با توجه به متن به سوالات زیر پاسخ دهید. • مغولان چه کسانی بودند؟ • شیوه زندگی مردم مغول چه بود؟ • چرا مغولان همواره همسایگان خود را مورد تاخت و تاز قرار می دادند؟ • بهانه چنگیز خان برای حمله به ایران چه بود؟	۱,۰
۵	شاهرخ پسر تیمور چه تفاوتی با پدرش داشت و چه اقداماتی در زمان او انجام شد؟	۱,۰
۶	دلته ها از چه نظر مناسب و از چه نظر نامناسب می باشد؟	۱,۰
۷	فاطمه در کلاس جغرافیا تصاویر مجمع الجزایر آتشفشان در ژاپن را تماشا می کرد آرزو می کرد کاش در شهر آنها یک آتشفشان بود . ولی دیر گفت آیا میدانید کشورهای واقع در مجمع الجزایر آتشفشانی در معرض چه خطراتی هستند؟ شما پاسخ دهید.	۰,۵
۸	شما با مطالعه بیابان گبی و مزارع سرسبز جنوب شرقی آسیا از نظر بارش آسیا به چند قسمت تقسیم می کنید به طور خلاصه نام ببرید و مثال بزنید.	۱,۰
۹	چرا در مشرق و جنوب شرقی آسیا تراکم جمعیت زیاد است؟	۰,۵
۱۰	کشور چین در دو دهه اخیر چگونه توانسته است و وضعیت اقتصادی خود را بهتر کند؟	۰,۵
۱۱	وضعیت اقتصادی کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا چگونه است؟	۱,۰

نام و نام خانوادگی :		باسمه تعالی آموزش و پرورش استان اصفهان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶ دبیرستان متوسطه اول همدانیان	نام درس : مطالعات اجتماعی	
نام پدر :	کلاس :		پایه : هشتم	ساعت امتحان:
نوبت دوم سال تحصیلی : ۱۴۰۳-۱۴۰۴			تاریخ امتحان:	مدت امتحان : ۸۰
نمره کتبی :	جمع نمره با حروف :	نام و نام خانوادگی و امضای مصحح:		

۱۲	چرا کشورهای عربی نقشی در حکومت ندارند؟	۰,۵
۱۳	با توجه به تصویر به سوالات زیر پاسخ دهید. اهمیت وجود آبراهه در کشورهای جنوب غرب آسیا چیست؟ چرا منطقه جنوب غرب آسیا انبار مهم انرژی به حساب می آید؟ چرا موقعیت بندرگاهی برای کشورها اهمیت دارد؟	۱,۵
۱۴	دانش آموزان با یک گروه توریستی به اروپا سفر کردند هر کدام از آنها با اهداف خاصی سفر کردند . فاطمه دوست داشت بداند بیشتر مسلمانان اروپا در کجا زندگی می کنند پس باید به شبه جزیره سفر کند . مریم نیز طولانی ترین رود اروپا میخواست ببیند پس باید به رود سفر کند . پدر مریم نیز تولید کننده و صادر کننده تولیدات دامی و گوشتی بود پس باید به کشور سفر کند. بقیه دانش آموزان می خواستند به ورزش های زمستانی بپردازند پس باید به کوه سفر کنند .	۱,۰
۱۵	یکی از مسائل مهم منطقه جنوب غربی آسیا کمبود است که گاهی باعث نزاع شده است .	۰,۵
۱۶	عوامل داخلی موثر در عدم پیشرفت قاره آفریقا چیست؟	۰,۵
۱۷	چرا در بیشتر قسمتهای آفریقا زمستان دیده نمی شود؟	۰,۵

۰,۵	محصولات گرمسیری و استوایی قاره آفریقا را نام ببرید؟	۱۸
۰,۵	ویژگی آب و هوای معتدل مدیترانه ای را بنویسید.	۱۹
۰,۵	مردم قاره آمریکا از چه نژاد و تیره هایی تشکیل شده اند ؟ فقط نام ببرید .	۲۰
۱,۰	مهمترین عواملی که موجب پیشرفت و توسعه آمریکای شمالی شد چه بود؟	۲۱
۰,۵	با حفر کدام کانال در آمریکای مرکزی دو اقیانوس اطلس و آرام به یکدیگر متصل شدند؟	۲۲
۰,۵	استرالیا و نیوزیلند از نظر کشاورزی و دامپروری چه وضعیتی دارند؟	۲۳
۰,۵	نیوزیلند (زلاند نو) چگونه کشوری است و بلندترین قله آن چه نام دارد؟	۲۴
۲۰/۰	همچنان پر مصمم به مسیر خود ادامه دهید امتحان تمام شد اما تلاش شما همچنان ادامه دارد . موفق باشید.	

۱- کوچکترین قاره روی زمین چه نام دارد؟ اقیانوسیه

۲- اقیانوسیه به کجا گفته می شود؟

برخی از صاحب نظران، استرالیا و جزایری را که در نزدیکی آن در اقیانوس آرام قرار گرفته، اقیانوسیه می نامند و آنرا یک یک قاره، محسوب می کنند.

۳- کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره های مسکونی جهان .. استرالیا .. و .. اقیانوسیه .. هستند.

۴- قاره اقیانوسیه در کجا قرار دارد؟ منتهی الیه جنوب شرقی قاره آسیا

۵- یکی از جزایر مهم و بزرگ اقیانوسیه ، کشور .. نیوزیلند .. است.

۸- استرالیا از نظر ناهمواری تقریباً سرزمینی .. هموار .. است.

۹- رشته کوه های استرالیا در کدام قسمت این کشور دیده می شود؟ در شرق و به موازات ساحل

۱۰- بزرگترین صخره مرجانی دنیا در کدام قسمت استرالیا قرار دارد؟ توضیح دهید؟ در شمال شرقی استرالیا بزرگترین صخره مرجانی دنیا، به شکل دیواری از آب های اقیانوس آرام سر برآورده است. این صخره بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر طول دارد و صدها نوع ماهی در اینجا زندگی می کنند.

۱۱- نیوزیلند کشوری کوهستانی است . صحیح (*) غلط ()

۱۲- رشته کوه معروف نیوزیلند چه نام دارد؟ رشته کوه های آلپ جنوبی.

۱۳- بلندترین قله نیوزیلند چه نام دارد؟ کوک

۱۴- استرالیا با وجود وسعت زیاد جمعیت بسیار کمی دارد. صحیح (*) غلط ()

۱۵- اکثر جمعیت نیوزیلند و استرالیا را چه کسانی تشکیل می دهند؟ مهاجران اروپایی و درصد کمی بومیان

۱۶- زبان رسمی استرالیا چیست؟ انگلیسی

۱۷- چرا در استرالیا زبان های مختلفی تکلم می شود؟ به دلیل مهاجر پذیر بودن

۱۸- زبان رسمی نیوزیلند چیست؟ انگلیسی

۱۹- دین مردم استرالیا و نیوزیلند چیست؟ مسیحی است ولی پیروان سایر ادیان نیز در آنجا زندگی می کنند.

۲۰- اقتصاد استرالیا و نیوزیلند چگونه است؟

استرالیا و نیوزیلند جزء کشورهای پیشرفته صنعتی در جهان هستند . قاره استرالیا دارای منابع و معادن فراوانی است.

۲۱- چه عاملی موجب پیشرفت های اقتصادی در استرالیا شده است؟ انتقال سرمایه و فناوری توسط مهاجران اروپایی به این سرزمین.

۲۲- استرالیا تولید کننده و صادر کننده بزرگ .. گندم .. در جهان است.

۲۳- کشاورزی در استرالیا چگونه انجام می شود؟ به روش صنعتی و با استفاده از ماشین آلات صورت می گیرد.

۲۴- مهمترین صادرات استرالیا و نیوزیلند چیست؟ محصولات دامی به ویژه گوشت و پشم

۲۵- صنعت در استرالیا و نیوزیلند .. پیشرفته .. است.

۲۶- دو بندر مهم استرالیا را نام برده و بگوئید کدام صنایع در آنجا دیده می شود؟

بندر سیدنی و ملبورن - صنایع مهم کشتی سازی و صنایع شیمیایی

۲۷- جاذبه های گردشگری استرالیا و نیوزیلند را بنویسید؟

به دلیل وجود ساحل طولانی و تنوع محیطی و گونه های جانوری جاذبه های طبیعی زیادی برای گردشگران دارند و ساختن امکانات تفریحی و گردشگری باعث شده است که گردشگران بتوانند به خوبی از این محیط ها استفاده کنند.

۱- به طور گروهی، استرالیا و نیوزیلند را در یک اطلس، پیدا کنید. سپس هر گروه، چند جزیره دیگر در اقیانوسیه نام ببرید.

تاسمانی، فیجی، ساموآ، تونگا، گوام، ماریانا، کارولین و سلیمان

۲- قاره استرالیا و اقیانوسیه در کدام نیمکره قرار دارد؟ چرا؟ نیمکره جنوبی چون در جنوب خط استوا قرار دارد

۳- استرالیا از اطراف به کدام اقیانوس ها مربوط می شود؟ اقیانوس هند و اقیانوس آرام

به نقشه نگاه کنید و به پرسش ها، پاسخ دهید.

۴- رشته کوه های نسبتاً مرتفع در کدام سمت استرالیا و به موازات ساحل کدام اقیانوس، کشیده شده اند؟

در شرق و به موازات اقیانوس آرام

۵- در نیمه غربی استرالیا چه نوع ناهمواری وجود دارد؟ فلات غربی و بیابان بزرگ ویکتوریا

۶- جلگه مرکزی استرالیا از آبرفت های کدام رود، پدید آمده است؟ این رود به کجا می ریزد؟

رود دارلینگ و به خلیج بزرگ استرالیا می ریزد.

۷- پهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟ بیابان بزرگ ویکتوریا

۸- کار برگه شماره (۱۸) نقشه استرالیا، نیوزلند را انجام دهید.

(جواب بر عهده دانش آموزان)

۹- چند مورد از شباهت ها و تفاوت های طبیعی، اقتصادی، جمعیتی، فرهنگی و ... استرالیا و نیوزیلند را بیان کنید.

از لحاظ طبیعی: استرالیا دارای سرزمین هموار است ولی نیوزیلند کشوری کوهستانی می باشد

از لحاظ اقتصادی: استرالیا و نیوزیلند هر دو جزء کشورهای پیشرفته صنعتی می باشند.

از لحاظ جمعیتی و فرهنگی: هر دو جمعیت کمی دارند و اکثر آنها از مهاجرین اروپایی هستند زبان هر دو انگلیسی و پیرو دین مسیح می باشند.

۱۰- چرا نام رشته کوه های آلپ جنوبی یا برخی از شهرها و مناطق استرالیا و نیوزیلند با مکان ها و نواحی اروپا هم نام است؟

چون این قاره توسط اروپائیان کشف شده و اکثریت جمعیت استرالیا و نیوزیلند را مهاجران اروپایی تشکیل می دهد، لذا نام آنها توسط این افراد گذاشته شده

است و آنها نیز نام های مناطق و شهرها کشور خودشان را برگزیده اند.